

HÅLLBAR FRAMTID I NACKA

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

UTLÅTANDE

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE

BILAGA 3 TILL ÖVERSIKTSPLAN, ANTAGEN 2012

BILAGA 3 TILL ÖVERSIKTSPLAN FÖR NACKA KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING SID

SAMRÅDSREDOGÖRELSE NOVEMBER 2011

Sammanfattning	5
Samrådets upplägg	6
Öppna hus på biblioteken	6
Ungt inflytandes syn på Nackas översiktsplan	9
Inkomna yttranden	
Statliga myndigheter och affärsverk	13
Andra kommuner	18
Regionala organ	21
Kommunala nämnder	23
Politiska partier	26
Föreningar och företag	28
Privatpersoner	40

UTLÅTANDE APRIL 2012

Sammanfattning	51
Inkomna yttranden	
Statliga myndigheter och affärsverk	53
Andra kommuner	55
Regionala organ	57
Kommunala nämnder	58
Politiska partier	59
Föreningar och företag	62
Privatpersoner	70

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE	74
------------------------------------	----

SAMRÅDSREDOGÖRELSE NOVEMBER 2011

SAMMANFATTNING

Samrådet genomfördes under perioden 15 november 2010 – 31 januari 2011. Förutom ett traditionellt utskick till remissintanser genomfördes ett antal öppna hus på biblioteken, besök hos föreningar och besök i skolorna av ungdomar i ungt inflytande. Nedan redovisas innehållet i de viktigaste frågorna som diskuterades i yttranden och på möten:

- Det rådde relativt stor enighet kring de målområden och strategiernas som föreslagits i översiktsplanen.
- Många ifrågasätter utbyggnadstakten och frågar hur snabbt Nacka kan växa? Kopplingen mellan bostadsbyggande och infrastrukturutbyggnad tas också upp.
- Från flera håll påpekas att redovisningen av mark- och vattenanvändningen är allför diffus och efterfrågar en högre detaljeringsgrad för mark och vattenområden.
- Framtiden för Bergs oljehamn tas upp. Länsstyrelsen och Landstingets utskott för tillväxt och regionplanering anser att oljehamnen är av regionalt intresse och behövs för energidistributionen.
- I samrådet redovisas ett antal ”utrednings och diskussionsområden”. Flera yttranden framför att dessa områden är viktiga gröna kilar som behövs som bevarad natur.
- Några yttranden anser att kollektivtrafiksystemet bör vara mer genomarbetat.
- Många tar upp bullerfrågan och föreslår konkreta åtgärder.
- Planen bör lägga mer fokus på mjuka frågor som fritid, kultur och folkhälsa.
- Planen måste redovisa behov av anläggningar och spontana platser för idrott.
- En redovisning av ytor för tekniska anläggningar efterlyses.

Kommentar till samrådet och förändringar av översiktsplanen

Eftersom det har funnits en enighet kring beskrivningen av kommunens utmaningar, målområden och principerna för de redovisade stadsbyggnadsstrategierna, har översiktsplanens upplägg i huvudsak behållits.

Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer. De generella riktlinjerna behandlar ämnena; trygg, säker och tillgänglig miljö, klimatsmart, energieffektivt och sunt byggande, idrott och fritid, bostadsnära natur/grönområde, kulturmiljöer, trafik och parkering, avfallshantering och dagvattenhantering. De generella riktlinjerna syftar till att klargöra vilket förhållningssätt kommunen kommer att inta i olika sakfrågor och behandlar bland annat frågor om buller och klimatanpassning. De områdesvisa riktlinjerna redovisar kommunens syn på utvecklingen i olika geografiska delområden och innebär att redovisningen av mark- och vattenanvändningen blir tydligare. De områdesvisa riktlinjerna redovisar också behov för idrott och fritidsaktiviteter samt för tekniska anläggningar.

Efter samrådet har konsekvenser av föreslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturutbyggnaden studerats. Detta har lett till att planerat bostadsbyggande reviderats något och att viss infrastrukturutbyggnad förutsatts för bostadsbyggande i vissa områden. Översiktsplanen har också kompletterats med riktlinjer för bostadsförsörjningen. Stadsbyggnadsstrategierna har omarbetats och större tyngd har lagt vid mjuka frågor som fritid, kultur och folkhälsa.

De utrednings och diskussionsområden som fanns i samrådsversionen redovisas till största delen som naturområden i den omarbetade planen. Bergs oljehamn är i översiktsplanens utställningsversion betecknad som utredningsområde. Kommunen avser att utreda konsekvenserna av en avveckling av oljehamnen och möjligheterna att bebygga området med bostäder och verksamheter. Om översiktsplanens strategier ska vara genomförbara krävs en utbyggnad av tunnelbanan då andra trafikslag saknar den kapacitet som är nödvändig. I Översiktsplanen redovisas Nackas ambition att fullfölja tidigare överenskommelser rörande trafiklösningar vid Danvikstull och Henriksdal och moderniseringen av Saltsjöbanan till snabbspårväg. Ytterligare specificering av kollektivtrafiksystemet är inte möjligt idag.

SAMRÅDETS UPPLÄGG

Samrådet genomfördes under perioden 15 november 2010 – 31 januari 2011. Förslaget till ny översiktsplan skickades till länsstyrelsen, regionala organ, statliga myndigheter, angränsande kommuner, kommunala nämnder och ett stort antal föreningar i kommunen. Planförslaget fanns tillgängligt i Nacka Stadshus, i kommunens sex bibliotek och på kommunens webb. Öppna hus anordnades i biblioteken, där även en kortversion av förslaget var tillgänglig. Kortversionen innehöll en talong för synpunkter som kunde skickas in. Kommuninvånare kunde även lämna synpunkter direkt på kommunens webb. Kommunens översiktsplanerare besökte föreningar och företag som så önskade enligt principen ”ring så kommer vi”. Sju ungdomar som deltagit i projektet ”Ungt inflytande” förde ut översiktsplanen i skolorna och samlade in synpunkter från eleverna.

ÖPPNA HUS PÅ BIBLIOTEKEN

De öppna husen genomfördes genom att kommunens översiktsplanerare fanns närvarande på biblioteken under ett antal timmar och besökande kommuninvånare kunde ställa frågor, diskutera och lämna synpunkter. Detta är en sammanfattning i punktform av de viktigaste synpunkterna. Kommunens kommentar redovisas direkt efter synpunkterna.

Orminge bibliotek 2010-11-22

- Synpunkter fanns på Boo trafikplats, risk för ökad trafik och buller på Boovägen.
- Dålig lösning vid Orminge trafikplats. En slinga saknas.
- Oro framfördes för att utbyggnad av tunnelbana kommer till i ytläge mellan Björknäs och Orminge. Detta skulle innebära bullerproblem och inlösen av fastigheter.
- En person föreslog att de i närmare detalj kan ge input om gröna värden mm och ansåg att det nu var väldigt schematiskt redovisat på markanvändningskartan. Vad avses med det gula(*gles stadsbebyggelse*)? Det bör väl också vara grönmarkerat där!?
- Insjön, vad avses komma till där? Det står exempelvis avfall, innebär det ett nytt Kovik?! Det är lätt att det läsa in det värsta när det är så översiktligt. Mycket känsligt område, det kommer bli diskussion.
- Ramsmora som utredningsområde, hur ska det utredas vidare?! Viktigt att vi får vara med i dessa diskussioner?
- Mycket angeläget med övergång mellan Skogsö och Lännersta.
- Booinvånare borde få det lättare att ta sig till Velamsund. Från Orminge via Rensättra, över Sågsjön och genom skogen (en ny gång och cykelväg således).
- Politiken borde vara mer synlig i viktiga frågor.
- Tunnelbana nedgrävd enda alternativet. Svårt med uppgång vid Boo, den bör i sådana fall vara vid Insjön.

Kommentar:

Behov av åtgärder på Boovägen kommer att utredas i samband med en planläggning av Boo trafikplats. En framtida tunnelbana till Orminge kommer troligen förläggas under jord, men möjligheten till tunnelbana i ytläge längs Värmdöleden – Ormingeleden kommer att studeras. Markanvändningen har specificerats med områdesvisa riktlinjer, bland annat redovisas möjlig användning av Kils industriområde och Ramsmora.

Älta bibliotek 2010-11-24

- Erstaviksvägen har mycket trafik och för höga hastigheter. Behov av åtgärder finns.
- Oro uttrycktes för bebyggelse vid vattnet vid Stensö.
- Samma person tyckte också att det behövs bättre belysning vid centrala Älta.
- En person var positiv till ”all utveckling” Framförde att Nacka sköter sig bra.
- Översiktsplanen är flummig och diffus, för lite detaljerad. Utskick i usla kuvert. (en person)
- Exploateringsplaner måste förklaras!
- Oklar redovisning av Saltsjöbanans sträckning mot Stockholm!
- Nacka är inte byggt för tunnelbana, bussarna kommer bara gå till tunnelbanan.
- Felaktig redovisning av busstrafik genom Älta och placering av Lindalens trafikplats.
- Cykelled genom Erstavik bör redovisas och även andra cykelstråk

Kommentar:

Otydligheten har minskat genom att markanvändningen specificerats med områdesvisa riktlinjer. Faktauppgifter har kontrollerats. De detaljsynpunkter som framförts kommer att utgöra underlag i det fortsatta arbetet med program och detaljplaner i Älta.

Biblioteket Nacka Forum 2010-11-29

- Gångtunneln under järnvägen vid Nacka station är ibland fylld med vatten eller andra hinder. Dåligt med information om när tågen går. Trafikfara när folk springer över gatan.
- Frågan är hur hållbart det är att Nacka växer?! Ska vi verkligen fortsätta i denna expansionstillväxt. När är det stopp? Hur ska vi kunna prata om hållbarhet om vi hela tiden bara växer med folk och infrastruktur? Går inte att kalla det hållbart. Måste först lösa det som inte är hållbart nu innan man pratar om expansion och tillväxt.
- Gör naturreservat vid Ryssbergen.
- Viktigt med bra trafikflöden i Sicklaområdet.
- Hur mycket bostäder och infrastruktur ska vi bygga innan vi löser de problem som finns!
- Hur har kommunen tänkt vad gäller att det finns både Nacka forum, Sickla och ICA Maxi. Hur var planeringen kring detta och hur tänker man sig framöver. Hur blir det med de lokala centra?

Kommentar:

Stockholmsregionen växer och det är viktigt att Nacka kan möta denna utveckling på ett så hållbart sätt som möjligt. I arbetet med översiktsplanen har olika nivåer på bostadsbyggandet, kopplat till utbyggnad av infrastrukturen, studerats. Ryssbergen planeras som naturreservat i översiktsplanen. De detaljsynpunkter som framförts kommer att utgöra underlag i det fortsatta arbetet med fördjupningar av översiktsplanen, program och detaljplaner på Sicklaön

Saltsjöbadens bibliotek 2010-12-01

- Flera tar upp att Igelbodadepån innebär ett mycket stort ingrepp som tar bort ett viktigt bostadsnära naturområde och försämrar spridningen för flora och fauna och försvårar möjligheterna för friluftslivet att röra sig mellan områden. Det blir stora störningar för boende med buller och ljus.
- Flera tar upp att gröna dalen behövs som grön- och rekreationsområde. Koloniområdet fyller en viktig social funktion för Fisksätraborna och Igelbodaborna. Fortsätt med befintlig användning och komplettera med någon funktion som kan samspela och förstärka värdena.
- Det skulle vara bra med en vägförbindelse mellan Orminge (Telegrafberget) och Lidingö.

- Tveksamt med SL:s planer på bebyggelser vid vissa av Saltsjöbanans stationer.
- Hållbarhetsfrågor viktiga och bör konkretiseras mer. Mer än fysiska åtgärder.
- Vad menas med utveckling av lokala centrum, t ex av Solsidan? Handlar det om helt ny bebyggelse eller komplettering, och i vilken omfattning?
- Neglinge station kan utvecklas.
- Gör en tåglösning istället för spårväg.
- Kartan över mark- och vattenanvändning måste bli tydligare. Kartan är nu schematisk. Även andra kartor bör förbättras med tydligare redovisning av åtgärder.
- På sidan 50 i underlaget bör kommunen se över skrivningen. ”Nacka kan inte planera eller bestämma kollektivtrafikens utbyggnad och utveckling”. Kommunen kan ju faktiskt planera, även om det bör ske i samarbete med andra aktörer.
- Inte spårvagnslösning, otillräcklig kapacitet. Det fungerar bättre i stadsmiljö. Istället bör man ha en tåglösning där vagnarna sedan kan passa in i en tunnelbanelösning. Tvärbanan bör ansluta till Saltsjöbanan med möjlighet till omstigning på två stationer vis Sickla och Forum Nacka.
- Spårlösning bör finnas även ut till Värmdö. Hur kommer Värmdöborna annars ställa sig till att deras bussar kanske stannar i Orminge för omstigning istället för i Slussen?

Kommentar:

Kommunen har bedömt att en modernisering av Saltsjöbanan genom ombyggnad till snabbspårväg är det lämpligaste sättet att behålla en bra kollektivtrafik till Saltsjöbaden och Fisksätra. Det innebär att en trafikdepå i Igelboda behövs, men vikten av en bättre gång- och cykelförbindelse till Skogsö framhålls i översiktsplanen. Gröna dalen behålls som grönområde med nuvarande användning. Översiktsplanen medger en försiktig komplettering vid saltsjöbanans stationer för möjlighet till bibehållen eller förbättrad service.

Biblioteket Dieselvekstaden 2010-12-06

- Viktigt att bevara de små grönytor (t ex på Alphyddan), vid förtätningar på Sicklaön.
- Planera färdigt och färdigställ förnyelseområdena innan det börjar byggas en massa på bla Sicklaön!
- Det skulle vara bra med en plan för bergvärmeborrning.

Kommentar:

Vikten av små grönytor behandlas i de generella riktlinjer som tagits fram till mark- och vattenanvändningen. Förtätningen av Sicklaön och förnyelseplaneringen utgör helt olika typer av bebyggelsestillskott och båda är viktiga för Nackas utveckling. Översiktsplanen innehåller ingen plan för bergvärme men frågan bör belysas i områden där tunnelbana är aktuell.

Fisksätra bibliotek 2010-12-08

- Idrottsplatsen är en mötesplats som inte sköts tillräckligt bra.
- Saltsjöbanan bör ha en elektronisk tidtabell på Fisksätra station.
- Stranden, Båthamn och Holmen bör göras mer tillgänglig.
- Ingen mer bebyggelse i centrala Fisksätra.
- Hur tänker kommunen genomföra en hållbar utveckling? Viktigt med bättre kollektivtrafik, beredskap för ekonomiska kriser, bevarande av stora grönområden och lokal matproduktion.
- Hållbar utveckling är otydligt i översiktsplanen, hur närmar vi oss det egentligen? Tydligare åtgärder för detta. Lokalsamhället är viktigt, skapa ytor för möten mellan människor vilket

gynnar social hållbarhet. Det är viktigt att känna tillhörighet och ha möjlighet att påverka. Möjlighet till odling bör finnas. Hur tar Nacka hänsyn/förhåller sig till en värld där naturresurserna minskar och klimatpåverkan?

- Museiprojektet: Viktigt att förbättra tillgängligheten längs stranden mellan Fisksätra och Skogsö. Båttrafiken viktig att utveckla. Reguljärtrafik och turbåtar. Även småbåtar, kanotuthyrning mm.
- Hållbar livsmedelsförsörjning, bör tas upp näringsmässigt och som resurs. Riskhantering och analys kopplat till klimat, energi och mat.
- Projekt Braxenparken, som bland annat innehöll frågor om permakultur blev inte vad som avsetts. Delaktigheten försvann. Utvecklad delaktighet viktig.
- Stockholm resilience center.

Kommentar:

De synpunkter som kommit in stämmer väl överens med översiktsplanens strategi ”Utveckla lokala centra och deras omgivning”. Synpunkterna behandlar en mängd detaljfrågor som kommer att belysas i det detaljplaneprogram som tas fram för Fisksätra.

UNGT INFLYTANDE, UNGAS SYN PÅ NACKAS ÖVERSIKTSPLAN

Under sommaren 2010 arbetade tolv inflytandepiloter (gymnasieungdomar) under tre veckor med en rapport vid namn ”På spaning efter framtidens Nacka – drömsamhället” som bestod av åsikter om hur de vill att Nacka ska utvecklas fram till år 2030. Kommunen fick del av rapporten under hösten 2010 i samband med att samrådsversionen av översiktsplanen togs fram. När samrådsversionen blev klar var sju av ungdomarna intresserade av att arbeta som översiktsplansambassadörer och besöka skolor i Nacka. Som ambassadörer var uppdraget att nå ut till ungdomar och informera och skapa debatt kring översiktsplanen. Åsikter och tankar från ungdomarna samlades in och sammanställdes. Synpunkterna som framförallt är koncentrerade till tre av översiktsplanens strategier redovisas här.

Skapa en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön

Många av ungdomarna trivs ganska bra med hur Sickla ser ut idag. En del ansåg att Sickla är den bästa och mysigaste platsen i Nacka. Den främsta anledningen är det varierande utbudet av affärer, aktiviteter, restauranger, caféer och mötesplatser. Även den sociala servicen är varierad och ungdomarna tycker att det finns ett bra utbud av dagis, förskolor, skolor, vårdcentraler och det är även nära till livsmedelsaffärer och apoteket.

En annan anledning till varför Sickla är så trivsamt är att det är nära till naturen, även om man befinner sig mitt i Sickla köpkvarter. Detta är mycket uppskattat och gör Sickla mer personligt. En tredje betydande anledning är att det ligger nära Stockholms stad samt att det går snabbt att färdas där emellan. Många tycker att det även är lätt att ta sig till Sickla var man än bor i Nacka, t ex med buss från Älta, Orminge och Saltsjö-boo eller med Saltsjöbanan från Fisksätra och Saltsjöbaden. Statsbyggnadsstrategin för Sicklaön talar för att Sickla ska bli en liten stad i Nacka och detta var mycket omtyckt hos ungdomarna. Det berodde bl a på att det i Nacka idag inte finns ett sådant stads- och nattliv som Stockholms stad erbjuder och som är av intresse för ungdomar. Därför hoppas ungdomarna att i samband med att Sicklaön blir som en egen liten stad kommer även ett lockande stadsliv växa fram.

I dagens läge anser de flesta att utbudet av restauranger, barer och andra uteställen är mycket dåligt. Många associerar Sickla med familjeliv, vilket de tycker är trist. Saknaden av det moderna uteliv gör att de flest inte kan tänka sig att bo i Sickla när de är 20-30 år. En annan orsak till varför man inte vill bo i Sickla är att det inte finns tillräckligt attraktiva boendalternativ eller upplåtelseformer. De allra flesta anser att det knappt finns några hyresrätter i Sickla, vilket är efterfrågat bland ungdomar. Många säger att de vill att

Sickla ska bli mer ungdomsvänligt och modernt. Och för att det ska bli modernt krävs en stor utveckling och förbättring av transportsystemet och en övergripande majoritet vill ha en modern spårtrafik från Stockholms stad till Nacka. Alltså fler upplåtelseformer tillsammans med spårtrafik och ett bättre utbud av restauranger och barer skulle öka intresset för att bo kvar.

Konkreta förslag

Ungdomarna tycker mycket om de naturområden som finns på Sicklaön och vill därför att dessa ska bevaras och utnyttjas på bättre sätt, t ex i form av parker som fungerar som mötesplatser. Just nu saknar ungdomarna mötesplatser som inte är enbart kommersiella och där man kan umgås utan att behöva köpa någonting. I närheten av parkerna vill ungdomarna se möjligheter för aktiviteter som t ex fotbolls-, minigolf- och volleybollplaner eller badhus, kulturcenter och trampbåtar vid t ex Sickla strand.

För att Sickla ska behålla sin karaktär vill ungdomarna se en fortsatt variation i arkitekturen, olika former och material på byggnaderna, samt en stor blandning av upplåtelseformer. Ett annat konkret förslag är en mysig belysning i olika former i t ex marken och väggarna. Ungdomarna tror att detta skulle öka trygghetskänslan och även bidra till ett nattliv i Sickla. Med detta tror ungdomarna att Sickla blir den ultimata platsen att vara och bo på.

Kommentar:

De synpunkter som kommit in från ungdomarna är ett starkt stöd för intentionerna i strategin ”Skapa en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön”. De konkreta åtgärder som föreslås vad gäller natur och parker, olika typer av mötesplatser samt variation i arkitektur och upplåtelseformer är viktiga pusselbitar i det fortsatta arbetet med fördjupningar av översiktsplanen och detaljplaner på Sicklaön

Komplett transportsystem med tunnelbana till Nacka

Transportsystemet idag känns tråkigt, ineffektivt och inte miljövänligt, men för stunden fungerar det helt okej. Det är viktigt för unga att transportsystemet utvecklas och blir miljövänligt, effektivt och trivsamt. Många upplever att det är svårt att ta sig hem under kvällstid i Nacka. Kollektivtrafiken borde gå dygnet runt. Dessutom tycker många att bussarna ofta är sena eller uteblir helt. Ursäkterna om att det blir fördröjningar i busstrafiken på grund av hårt fallande regn är inte hållbara. Och just för att busstrafiken krånglar så pass mycket som den gör idag efterfrågas andra färdmedel som är både miljövänliga och hållbara.

Man vill ha mer spårtrafik Nacka, just för att spårtrafiken känns mer punktlig och effektiv än bussystemet idag. Samtidigt tycker alla som vi tillfrågar att det är lättare att ta sig runt i Nacka med bil än med kollektivtrafiken, det vill man se än ändring på. Man borde effektivisera genom att använda sig av ett artärnät där spårtrafik och bussar är synkroniserade med varandra. T ex en terminal dit tunnelbanan anländer och man kan byta till bussar som åker på de mindre vägarna. Ungdomarna anser att detta skulle vara både mer miljövänligt och effektivt.

Med dagens zonsystem känns det som om man straffas desto längre bort man väljer att leva i Nacka. Många unga upplever också att det är enklare att ta sig från Nacka in till Stockholm än att färdas inom kommunen. Detta kan vara negativt eftersom det hindrar kommunens mål om att Nacka ska ha ett starkt näringsliv. T ex så väljer många ungdomar att åka in till stan och shoppa istället för Nacka Forum eller Sickla köp kvarter. Ungdomarna tror att detta också bidrar till att de inte vill bo kvar i Nacka när de flytta hemifrån.

Konkreta förslag

Ett förslag på en lösning för problemet med uteblivna bussar är att införa ”standbybussar” som finns utplacerade runt om i Nacka och är beredda att rycka in när någon buss blivit inställd. Många vill också se en förbättring när det gäller att få ut information när bussarna är inställda eller försenade. De anser att det borde införas fler digitala tavlor, liknande de som redan används på en del tågstationer längs Saltsjöbanan.

Något ur översiktsplanen som många reagerade positivt på är att utnyttja vattenvägarna, både under, på och över vattenytan. De vill t ex se broar mellan Nacka strand och Lidingö, Tyresö och Älta respektive Skogsö och Saltsjö-Boo, alternativt tunnlar och färja till Värmdölandet/Gustavsberg.

En tanke var också; varför inte skapa ett mer Vancouver inspirerat Nacka? Där har man främst satsat på att utveckla cykel- och tåglederna och använt sig utav ”skytrains”. I Vancouver har man förstått att bilar som färdmedel är ohållbart och istället satsat på det som bidrar till en minskad belastning på miljön. De allra flesta ungdomar tror inte att bilar är framtidens färdmedel, de vill istället se ett väl utvecklat, synkroniserat och miljövänligt kollektivtransportsystem. Många kan tänka sig att ta cykeln till närmsta station men då måste vinterunderhållningen av cykelbanorna prioriteras. Ungdomarna vill även ha möjlighet till att låna cyklar runtom i Nacka, att det skulle finnas cykelautomater (t ex som alvedoncyklarna i Stockholm).

För att skapa ett effektivt system anser ungdomarna att det krävs en blandning av färdmedel som är sammankopplade med varandra, för att det ska vara så enkelt som möjligt att resa kollektivt oavsett var man bor i Nacka. Exempel på tänkbara färdmedel är tunnelbana, båtar, bussar, ev. bilar (miljövänliga) och även cykel. De tror att detta tillsammans med miljövänliga färdmedel och billigare priser är vad som krävs för att fler ska välja att resa kollektivt.

Kommentar:

Strategin ”komplett transportsystem med tunnelbana till Nacka” syftar till att stärka kollektivtrafiken och skapa den variation och synkronisering av olika trafikmedel som efterlyses av ungdomarna. Det är uppenbart att ungdomarna upplever brister i kollektivtrafiksystemet i Nacka och det är därför viktigt att kommunen finner ett bra sätt att involvera ungdomar i den fortsatta processen med att utforma kollektivtrafiksystemet.

Utveckla lokala centra och deras omgivning

Vad gällde de lokala centrumen talade ungdomarna framförallt om den oinspirerande och tråkiga miljön samt bristen på utbud i de mindre centrumen. Det framfördes också att priserna på mat, dryck och aktiviteter är för höga för ungdomars ekonomi. Ungdomarna tycker inte att centrumen fungerar som sociala mötesplatser eftersom det enda man kan göra på mötesplatserna är att konsumera. Många skulle därför vilja se mer naturliga mötesplatser, där det kommersiella inte är i centrum, utan där kultur, aktiviteter och sociala möten kan ske.

Idag anser många av ungdomarna att Nacka Forum är det bästa centrumet i Nacka. Detta för att det har ett rikt utbud av affärer, är stort samt lätt att ta sig till. Dock är det ett problem att centrumet är så konsumtionsfokuserat samt trångt och stressigt. Sickla köpkvarter anses vara Nacka Forums motpol. Ungdomarna upplever centrumet som mer kulturinriktat och mindre fokuserat på konsumtion, vilket de tycker är bra. Det vill man se mer av i alla centrum i Nacka.

De mindre centrumen får mycket kritik. Man anser att dessa är i akut behov av upprustning och behöver ha en egen identitet, så som översiktsplanen också nämner. Hur detta skall göras råder det delade meningar om men man är överens om att det behövs ett bättre utbud, en mer kreativ miljö och framförallt en mer öppen och behaglig sådan.

Något som verkligen saknas enligt ungdomarna, är aktiviteter som inte kostar så mycket. Dieselverkstaden finns i för sig, men många tycker att det riktar sig mot mindre barn. Ungdomarna upplever att Nacka har satsat på att få barnfamiljer att bosätta sig här och därmed riktar sig även utbudet mot barnfamiljer. Ungdomarnas intressen har delvis glömts bort. De vill se mer aktiviteter och mötesplatser som riktar sig mot unga. Som vi tidigare nämnt i denna rapport vill ungdomarna se mer av natt- och stadsliv.

Konkreta förslag

Konkreta lösningar på problemen hos både de stora och små centrumen har framförts upprepade gånger. I de flesta fall märker man också att i olika grupper och klasser har eleverna ungefär samma idéer om hur man skall lösa problemen.

Lösningarna som framförts innefattar bland annat olika fritidsaktiviteter i de olika centrumen. Exempelvis har man framhållit Heron City i Kungens kurva som en förebild. Bio, bowling, styrketräning, sport, IT-caféer, paintball, spa och badhus är exempel på aktiviteter som det anses bör finnas i det perfekta centrat.

För att skapa en kreativ miljö och ge en form av identitet till de mindre centrumen har framförallt designen på interiören belysts som en viktig fråga. Förslagen är här lika talrika som varierade. Bland annat fontäner, statyer, ljusa färger, variation i ljussättningen med mörka och ljusa platser beroende på vilket humör man befinner sig i och arkitektur baserad på olika nivåer i byggnaden för att skapa en mer luftig känsla.

För att underlätta det sociala mötet har ungdomarna gett förslag på att man framför allt gör det billigare att interagera socialt, exempelvis på fritidsaktiviteterna som tidigare nämnts, samt på att fika och äta mat. Dessutom skulle en god idé vara att ha nattöppna platser att socialisera på, exempelvis caféer och restauranger. Shopping och utbud är också extremt viktigt, men det får inte vara det enda som ligger i fokus i alla centrum. Det behövs en variation och balans mellan konsumtion, fritidsaktiviteter, kultur och umgänge för att både de stora och små centrumen ska utvecklas till sociala och trivsamma mötesplatser

Kommentar:

De synpunkter som ungdomarna lämnat ger ytterligare stöd för att även strategin ”Utveckla lokala centra och deras omgivning” är viktig för kommunens utveckling. Kommunen har i arbetet med program och detaljplaner ett särskilt ansvar för utformningen av den offentliga miljön och att det finns ett tillräckligt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter i och i anslutning till kommunens centra. Att med planering påverka prisnivåer i rent kommersiella verksamheter som caféer och restauranger, är däremot omöjligt. Möjligtvis kan ett ökat utbud leda till att fler människor vistas i ett centrum och att det kommersiella utbudet då blir mer differentierat även prismässigt.

INKOMNA YTTRANDE

Statliga myndigheter och affärsverk

Länsstyrelsen Stockholms län

Översiktsplanens upplägg

Länsstyrelsen är positiv till de övergripande målen för att uppnå en hållbar framtid i Nacka kommun, vilka redovisas i förslaget till översiktsplan. Länsstyrelsen är även i huvudsak positiv till de i planförslaget redovisade delmålen inom varje målområde. Förslaget till översiktsplan utgör enligt Länsstyrelsens uppfattning härigenom ett bra måldokument för den fysiska planeringen. Länsstyrelsen anser upplägget att redovisa översiktsplanens underlag i ett särskilt dokument kan vara en fördel. Det framgår då tydligt vad som är den antagna översiktsplanen och planeringsunderlaget kan kontinuerligt hållas ajour.

Allmänt om översiktsplanens innehåll

Enligt Länsstyrelsens uppfattning finns det dock för närvarande ett glapp mellan det målinriktade förslaget till översiktsplan och redovisningar av olika sakfrågor i översiktsplanens underlag. Det framgår inte vilket förhållningssätt kommunen kommer att inta i olika sakfrågor som t.ex. kulturmiljövård, naturvård och flera miljö- och riskfrågor. Länsstyrelsen anser därför att det är viktigt att översiktsplanen utvecklas och kompletteras med förhållningssätt och tydliga riktlinjer. Utan sådana kompletteringar ger översiktsplanen endast begränsad vägledning för efterföljande planering. Det är angeläget att den kommande översiktsplanen innehåller rekommendationer och riktlinjer för mark- och vattenanvändningen, vilka ger ett stöd för avvägning mellan olika allmänna intressen och i lokaliseringsfrågor. Enligt 4 kap. 1 § PBL ska översiktsplanens innebörd och konsekvens kunna utläsas utan svårighet.

Med hänsyn till översiktsplanens upplägg har Länsstyrelsen inte haft möjlighet att granska och fullt ut bedöma huruvida de olika riksintressena kan sägas vara tillgodosedda och hur kommunen avser att förhålla sig när det gäller olika miljö- och riskfrågor.

Översiktsplanens underlag som redovisar riksintressen samt miljö- och riskfaktorer behöver utvecklas i vissa delar för att översiktsplanen ska bli ett användbart underlag för efterföljande planering och tillståndsprövning. Underlaget kan med fördel kompletteras med gällande lagbestämmelser och riktvärden som ska tillämpas i olika miljöfrågor. Att utveckla och göra dessa avsnitt mer fullödiga passar enligt Länsstyrelsens uppfattning väl in i kommunens ambition att ha en kontinuerlig översiktsplanering som bygger på ett aktuellt planeringsunderlag.

För närvarande återfinns vissa bedömningsgrunder endast i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB). En MKB ingår inte i översiktsplanen utan är endast ett beslutsunderlag. Enligt Länsstyrelsens uppfattning kan det därför vara lämpligt att till översiktsplanen eller dess underlag lyfta in de rekommendationer och riktvärden för olika miljöfrågor som nu återfinns i MKB:n och som kommunen anser ska följas i efterföljande detaljplanering.

Någon samordning mellan Kustprogrammet och förslaget till översiktsplan har dock ännu inte skett. Länsstyrelsen vill betona vikten av att det blir tydligt vad de olika dokumenten har för status och hur de förhåller sig till varandra.

Länsstyrelsen anser att verksamheten vid Bergs oljehamn inte bör avvecklas förrän frågan om hur Stockholmsområdet ska försörjas med petroleumprodukter är löst.

Länsstyrelsen anser att det behövs en bättre belysning av det inbördes sambandet mellan den föreslagna utbyggnaden och behovet av kollektivtrafiksatsningar.

Befolkning och boende

Enligt lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar ska varje kommun planera bostadsförsörjningen i syfte att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder. För att kunna planera måste kommunen analysera behovssituationen i dag och framöver, inte minst för invånare med särskilda behov.

Naturvården

Det är bra att de naturreservat som är under bildande eller planeras visas på karta. Nacka kommun har varit framgångsrik när det gäller reservatsbildning. Länsstyrelsen ser positivt på att detta arbete fortsätter. För att ge en bättre överblick över den geografiska utbredningen av naturvårdens intressen och rekreativvärdena, kan med fördel även befintliga naturreservat redovisas på denna karta. Inom Nacka kommun finns tre Natura 2000-områden; Söderbysjön - Dammtorpssjön, Ekoberget och Velamsund, vilka är redovisade i översiktsplans underlag. Med hänsyn till att dessa områden har ett särskilt starkt lagskydd anser Länsstyrelsen att gällande bestämmelser bör framgå av översiktsplanens underlag.

Strandskydd

Som en följd av de nya strandskyddsbestämmelserna som trädde ikraft den 1 juli 2009 ska det göras en översyn av det utvidgade strandskyddet i länet. Nya beslut ska fattas för alla de områden som ska omfattas av utvidgat strandskydd. Som ett underlag för detta arbete kan frågan om vilka områden som är särskilt värdefulla och bör omfattas av utvidgat strandskydd lämpligen behandlas i kommunernas översiktsplaner.

Miljöfarliga verksamheter

Inom Nacka kommun finns 7 miljöfarliga tillståndspliktiga verksamheter. Det kan vara lämpligt med en kortfattad beskrivning av vilken påverkan så väl Bergs oljehamn som Henriksdalsverket kan ha vad gäller hälsa och säkerhetsaspekter. I översiktsplanen eller dess underlag bör även redovisas andra verksamheter som hanterar farliga ämnen, t.ex. Akzo Nobel. Samtliga verksamheter kan gärna redovisas på en karta.

Förorenade områden

Om kommunen väljer att redovisa uppgifter om förorenade områden i underlaget är det bra att det kompletteras med webbadresser var aktuella uppgifter finns att tillgå. Det är viktigt att frågan om eventuella föroreningar beaktas tidigt i planeringsprocessen. Även områden som klassats i mindre allvarlig riskklass kan behöva undersökas och vid behov åtgärdas i samband med förändrad markanvändning och exploatering. Flexibilitet i markanvändning förutsätter att förorenad mark saneras för tänkbara funktioner t.ex. för känslig markanvändning. Vid en eventuell omvandling av befintliga industribyggnader för andra ändamål behöver dessa undersökas och eventuellt åtgärdas.

Buller

Länsstyrelsen anser att avsnittet om buller behöver vidareutvecklas och kompletteras t.ex. med gällande bullerriktvärden för att ge en mer fullödlig vägledning inför kommande detaljplanering. Länsstyrelsen anser att det är önskvärt att kommunen vidareutvecklar sin syn vad gäller tillämpningen av bullerriktvärden och avstegfallen och i översiktsplanen eller i översiktsplanens underlag, gärna avgränsar i vilka områden avstegfall från riktvärdena skulle kunna vara tillämpligt.

Hantering av farligt gods

En redovisning av vilka skyddsavstånd som bör tillämpas kring transportlederna skulle göra att översiktsplanen ger mer vägledning och att riskfrågor uppmärksammas i tidiga skeden av planeringsprocessen. Översiktsplanen eller dess underlag bör även kompletteras med Länsstyrelsens rekommendationer om att risksituationen ska bedömas och beskrivas inom 150 meter från rekommenderad transportled för farligt gods. Även sjöfarten bör tas upp under rubriken Hantering av farligt gods. Farlederna skulle med fördel kunna redovisas även i denna karta för att ge en helhetsbild över farligt gods då dessa transporter utgör en stor del av sjötrafiken.

Klimat och energianvändning

I underlaget till översiktsplan behandlas risken för översvämning på grund av förväntad stigande havsnivå i Östersjön och där framgår att kommunen har utrett konsekvenserna av höjd havsnivå med 0,8 m, 1,33 och 2,32. De värden som anges i RUFSS 2010 som förväntad permanent höjning av Östersjöns havsnivå är mellan + 0,5 m till + 1,1 m och det temporära högvattenflödet ytterligare + 1,4 m. Detta ger en

sammanlagd havsnivåhöjning (permanent höjning plus tillfällig variation minus landhöjning) på + 1,9 m till + 2,5 m. Länsstyrelsen anser att dessa nivåer bör tillämpas och framgå av översiktsplanen.

Båtliv

Nacka kommun har lång kust med mycket stränder och även mycket fritidsbåtar. Länsstyrelsen anser att behovet och lämplig lokalisering av småbåtshamnar, bryggor, uppläggningsplatser m.m. för fritidsbåtar är en viktig planeringsfråga som bör utredas på en kommunövergripande nivå och slutsatserna bör anges i översiktsplanen.

Avfall

Det bör vidare framgå av översiktsplanen att Kovik är en regionalt viktigt avfallsanläggning, vilken är utpekad i RUFSS 2010 och som sådan ska beaktas i kommande detaljplanering och tillståndsprövning.

Kommentar:

Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer. De generella riktlinjerna behandlar ämnena; trygg, säker och tillgänglig miljö, klimatsmart, energieffektivt och sunt byggande, idrott och fritid, bostadsnära natur/grönområde, kulturmiljöer, trafik och parkering, avfallshantering och dagvattenhantering. De generella riktlinjerna syftar till att klargöra vilket förhållningssätt kommunen kommer att inta i olika sakfrågor. Flera av de frågor länsstyrelsen tar upp återfinns bland dessa riktlinjer.

De områdesvisa riktlinjerna redovisar kommunens syn på utvecklingen i olika geografiska delområden. Efter samrådet har konsekvenser av förslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturutbyggnaden studerats. Detta har lett till att planerat bostadsbyggande reviderats något och att viss infrastrukturutbyggnad förutsatts för bostadsbyggande i vissa områden. Frågan om Bergs oljehamn är komplex och i översiktsplanens utställningsversion är oljehamnen betecknad som utredningsområde. Kommunen avser att utreda konsekvenserna av en avveckling av oljehamnen och möjligheterna att bebygga området med bostäder och verksamheter.

Översiktsplanens underlag har kompletterats inom ämnesområden som påpekats av länsstyrelsen. Ett nytt avsnitt som beskriver tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter har tillkommit. Samordning har skett mellan översiktsplanen och kustprogrammet, varvid vissa delar har överförts från kustprogrammet till översiktsplanen. Länsstyrelsen har även påpekat frågor rörande trafik, sjöfart, kraftledningar och försvar. Dessa frågor behandlas inte här utan redovisas i samband med yttrande från respektive statligt verk.

Försvarmakten

I Nacka kommun finns inga riksintressen som kan redovisas i översiktsplanen. En generell beskrivning bör läggas in i plandokumentet eftersom huvuddelen av landets kommuner är berörda. Ett förslag redovisas i yttrandet.

Kommentar:

En hänvisning till försvarmaktens intressen har lagts in i översiktsplanens underlag.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

MSB avstår från att yttra sig i ärendet.

Polismyndigheten i Stockholms län

Närpolisen Nacka har tagit del av aktuellt samråd och har ej erinran däremot.

Sjöfartsverket

Utvisade planer är ej så detaljerade eller konkreta som önskvärt är för att kunna avge ett reservationslöst yttrande om eventuell påverkan för sjöfarten. Sjöfartsverket förutsätter att följande planområde kommer att samrådas med verket när planerna bearbetats ytterligare och konkretiserats:

- Anläggning av nya broar
- Utbyggnad eller utökning av små- och fritidsbåtshamnar.
- Etablering av bryggor, kajer.
- Eventuella anläggningar för färje- yrkes- och kollektivtrafik.
- Vatten- och strandnära anläggningar samt bostads- och övriga bebyggelser.
- Naturresevat i strandnära eller vattenområde.
- Planer som innebar ändring av befintlig strand- eller kajlinje.
- Sjöförlagda kablar eller ledningar.
- Eventuella muddringar eller tippningar i havet.

Sjöfartsverket återkommer med mer detaljerade synpunkter när planerna i senare skede konkretiserats.

Sjöfartsverket har även i ett speciellt yttrande lämnat synpunkter på planeringen av Fisksätra marina och redovisat ett förslag till begränsningslinje mellan den riksintresseklassade farleden och Fisksätra marinas verksamhetsområde.

Kommentar:

Kommunen avser att samråda med Sjöfartsverket i alla planärenden som berör verkets verksamhet. Översiktsplanens områdesvisa riktlinjer för vattenområden tar upp sjöfartens intressen och dessa behandlas mer ingående i kommunens kustprogram.

Svenska Kraftnät

Svenska Kraftnät har noterat att befintliga och planerade stamnätsledningar finns utpekade i samrådsmaterialet under avsnittet Energidistribution. Svenska Kraftnät önskar att kommunen tar motsvarande hänsyn vid planering av ny bebyggelse invid befintliga stamnätsledningar som Svenska Kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. Det avstånd som anges nedan i förhållande till våra ledningar är att anse som en rekommendation till beslutande myndighet, för att kunna säkerställa att magnetfältsnivån ryms inom den magnetfältspolicy vi tillämpar. För att innehålla Svenska Kraftnäts magnetfältspolicy om 0,4 mikrotlesla bör inte ny bebyggelse där människor vistas varaktigt inte placeras närmare än 80 meter från en 220 kV-luftledning.

Kommentar:

Enligt översiktsplanen ska inga åtgärder vitas som väsentligen försvårar användningen av befintliga eller planerade kablar och luftledningar som ingår i stamnätet. Detta innebär att nya bostäder inte bör placeras i anslutning till dessa anläggningar. Bedömningen av exakta avstånd görs emellertid bäst i vid detaljplanläggning och då i samråd med Svenska kraftnät.

Trafikverket

Trafik och bebyggelseplanering

Att kommunen i sin översiktsplanering särskilt beaktar de nationella transportpolitiska målen såväl som de regionala strategierna för tillväxt och miljö ger goda förutsättningar för ett fortsatt gott samarbetet mellan Trafikverket och kommunen. Trafikverket nämner pågående projekt som ny trafikplats vid vägporten under väg 229 (Tyresövägen), ny bro över Skurusundet och ny trafikplats vid Björknäs i riktning mot Stockholm. Trafikverket har startat en förstudie för transportbehovet mellan Kvarnholmen och väg 222 genom ny trafikplats på väg 222. I samrådsunderlaget nämns en fullständig trafikplats vid Nacka centrum som en av kommunen prioriterad åtgärd. I Trafikverkets planer saknas finansiering för en fullständig trafikplats vid Nacka centrum, och ur Trafikverkets synvinkel är behovet inte heller klarlagt. En ny

trafikplats vid Boovägen är tekniskt möjlig och skulle innebära att trafikplatserna i Björknäs och Orminge avlastas, men samtidigt förändras trafiken på det lokala vägnätet, och det skulle innebära en stor trafikökning på Boovägen. Boovägens förutsättningar som sekundärväg till en motorväg bör studeras vidare och frågor som trafiksäkerhet och buller noggrant belysas. I förslaget till översiktsplan framhåller kommunen utbyggnaden av en östlig förbindelse som vital för Nackas utveckling. För närvarande saknas finansiering för en sådan förbindelse.

Kollektivtrafik

Trafikverket är mycket positivt till att kommunen initierat en utredning om tunnelbana till Nacka och vill gärna vara involverade i projektet. Trafikverket anser dock att det är olyckligt om kommunen gör en översiktsplan utan spårreservat för framtida tunnelbana. Kommunen bör därför överväga att avvakta med att fastställa översiktsplanen tills tunnelbaneutredningen är färdig. I vägutredningen för en ny förbindelse över Skurusundet ingår att visa att en ny vägbro inte omöjliggör en framtida spårförbindelse över Skurusundet. För att på sikt säkra kollektivtrafiken är det också viktigt att kommunen genomför den utredning för områden för kollektivtrafikdepåer och kapacitetsstarka infartsparkeringar. Med hänsyn till hur investeringsplanerna ser ut anser Trafikverket dock att kommunen bör behandla även BRT (bus rapid transit) i översiktsplanen. För närvarande pågår ett pilotprojekt med viss kollektivtrafik till sjöss mellan Nacka och Stockholm. Trafikverket ser mycket positivt på dessa initiativ som avlastar den övriga kollektivtrafiken och vägnätet. Värmdö kommun håller också på med en ny översiktplan och avser därför att reservera mark för framtida spårtrafik längs väg 222 från Gustavsberg mot Stockholm. En samordning av Nackas och Värmdös översiktsplaner vara en given utgångspunkt. På samma sätt är det viktigt att kommunen redovisar strategier för samarbete med Stockholms kommun i spårfrågan.

Gång- och cykeltrafik

Ett av målen i översiktsplanen är att öka andelen av resor som sker till fots eller cykel. Ökad cykling är ett mål som i flera sammanhang pekats ut av riksdagen, senast med anledning av propositionen. Trafikverket genomför nu en förstudie för tre cykelstråk i ett större geografiskt område i Nacka och Värmdö kommuner. Trafikverket ser det som extra positivt att kommunen har inventerat cykelparkeringar intill kollektivtrafiknära punkter och anser att cykelparkeringar bör ingå i den parkeringspolicy som kommunen genomför. Trafikverket vill ta del av den kommande gång- och cykelvägsplanen som kommunen tar fram.

Riksintressen

Väg 260 saknas i samrådsunderlaget och kommunen bör inför nästa skede uppdatera sin förteckning i översiktsplanen så att samtliga dessa finns med. Sammanfattningsvis anser Trafikverket att kommunen på ett tydligt sätt angett hur man avser att bevaka riksintressena i sin planering, och riksintressena är även tydligt markerade på en karta.

Buller och miljö

Inom Nacka kommun är vägtrafikbuller den enskilt största källan till bullerspridning inom kommunen. Om samrådsförslaget till översiktsplan genomförs bedöms de bullermässiga konsekvenserna i de stora utbyggnadsområdena kunna bli positiva genom en planering med restriktioner som kan skydda miljöer mot buller. Dock saknar planen en strategi för hur övriga områden i kommunen hanteras. Trafikverket anser att översiktsplanen bör ha som mål att minska bullerstörningar, och att de bullermässiga konsekvenserna av planen bör beskrivas för samtliga områden. Kommunen anger vidare att avsteg från gällande bullerriktvärden kan göras i centrala lägen samt i lägen med god kollektivtrafik. Trafikverket anser att kommunen bör vara mycket restriktiv i användningen av avstegsfall och inte tillämpa detta utom i undantagsfall. Trafikverket anser att de riktvärden som finns för trafikbuller och som anges i regeringens proposition 1996/97:53 ska följas vid planering av ny bebyggelse. Det vore därför önskvärt att kommunen i sin översiktsplan explicit uttrycker att ny bebyggelse inte kommer att uppföras i områden som utsätts för ljudnivåer över rekommenderade nivåer.

Farligt gods

Trafikverket anser att kommunen i sin översiktsplan på ett tydligt sätt bör klargöra begränsningar till planering utmed såväl primära som sekundära transportleder. Länsstyrelsen i Stockholms Län anger i sin policy för riskhantering att riskhanteringsprocessen beaktas i framtagandet av detaljplaner inom 150

meters avstånd från en farligt godsled och Trafikverket anser att kommunen i sin översiktsplan bör följa Länsstyrelsens policy. Det vore även önskvärt om översiktplanen redovisade vilka målpunkter som finns för farligt gods inom kommunen.

Byggnadsfritt avstånd

Trafikverket har behov av en byggnadsfri zon i vägens närhet. Avståndet varierar beroende på vilken typ av väg det är och vilken hastighet som råder på sträckan. En byggnadsfri zon är nödvändig, inte bara för att skapa goda vågmiljöer, utan också för att bevara en viss handlingsfrihet, för att nå normer och riktvärden för miljöstörningar samt av trafiksäkerhetsskäl.

Kommentar:

Nacka kommun är medveten om att vissa av översiktsplanens prioriterade åtgärder saknar finansiering i dagsläget. I dessa fall är översiktsplanen ett uttryck för att kommunen anser åtgärderna nödvändiga för den framtida infrastrukturen i ostsektorn. Ett reservat för tunnelbana kan inte redovisas i dagsläget, varför översiktsplanen måste ha beredskap för alternativa dragningar. Redovisningen av riksintressen har kompletterats med väg 260. I översiktsplanen har införts generella riktlinjer som bland annat behandlar kommunens syn på bullerfrågan och användningen av avstegsfall. Riktlinjer har också införts för framtagandet av detaljplaner inom 100 meter från farligt godsled.

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns Vattendistrikt

Vattenmyndigheten har fastställt miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram enligt 5 kap. miljöbalken för utpekade vattenförekomster den 16 december 2009. Vattenmyndigheten ser mycket positivt på att miljö kvalitetsnormer och åtgärdsprogram är en utgångspunkt för översiktsplanen och att flera åtgärder föreslås för att förbättra vattenmiljöns tillstånd.

Andra kommuner

Lidingö stad

Lidingö stad delar Nackas uppfattning om att kollektivtrafiken är en regional fråga och tycker det är positivt att vattenburen trafik betraktas som en del av kollektivtrafiken. De båtlinjer som redovisas i förslaget överensstämmer i stort med inriktningsbeslutet för Lidingös nya översiktsplan. I ett fortsatt samarbete om att verka för kollektivtrafik på vatten ser Lidingö stad gärna att en båtlinje mellan Stockholm, Nacka och Vaxholm även stannar i Gåshaga på Lidingö. En färjeförbindelse mellan Bergs och Frihamnen skulle ha positiv regional påverkan på trafik mellan regionens norra och sydöstra delar.

Lidingö stad delar Nackas syn om att vattenkvaliteten är ett gemensamt ansvar för berörda kommuner men även att det behövs samarbete som sträcker sig utanför de administrativa gränserna. Översiktsplanen föreslår två områden för tät och medeltät stadsbebyggelse längs inloppet till Stockholm. Det är av stor vikt att de utformas med hänsyn till upplevelsen från vattnet. Planen föreslår också två naturreservat inom detta område. Lidingö stad ser positivt på utökad skydd av natur inom denna gemensamma kulturmiljö.

Kommentar:

Nacka kommun ser framemot ett bra samarbete med Lidingö stad rörande kollektivtrafik på vatten.

Stockholms stad, stadsbyggnadskontoret

Stadsbyggnadskontoret konstaterar att Nacka kommuns stadsbyggnadsstrategier har motsvarande inriktning som till stor del överensstämmer med de strategier som Stockholm nyligen antagit i sin översiktsplan. Kontoret välkomnar att ett regionalt tänkande i planeringen har formulerats som en strategi.

En av stadsbyggnadsstrategierna i underlaget är också att skapa en bebyggelsestruktur som ger förutsättningar för hållbart resande, t.ex. de föreslagna exploateringsområdena längs Värmdövägen. Kontoret saknar dock skrivningar om Saltsjöbanans roll och betydelse för områdenas utveckling. Saltsjöbanan har en betydelsefull potential för resor mellan Slussen och Nacka, och i det fall Saltsjöbanan konverteras till Tvärbanans standard ökar potentialen ytterligare. Kontoret efterfrågar en tydligare strategi för hur bebyggelse och Saltsjöbana kan utvecklas integrerat så att tåget/spårvagnen här blir det naturliga färdmedelsvalet för resor till och från Stockholm.

Stadsbyggnadskontoret noterar också med vilken tyngd samrådsunderlaget betonar behovet av en tunnelbaneutbyggnad. Frågan är kommunövergripande och staden följer och medverkar i de fördjupade studier som nu görs av både Nacka kommun och av SL.

Stockholms stad anser att det är positivt att Nacka kommun verkar för att projektet Danvikslösen realiserar så fort som möjligt. Stadsbyggnadskontoret och Nacka kommun har tillsammans utarbetat ett samrådsförslag till detaljplan för Danvikslösen och parterna har även tillsammans med Landstinget (SL) tagit fram gemensamma planeringsförutsättningar. Det är av stor vikt att de överenskommelser som träffats efterlevs då de nya trafiklösningarna är en förutsättning för att förverkliga exempelvis planerad bebyggelse i nordöstra Hammarby Sjöstad. Kontoret ser gärna att projektet Danvikslösen beskrivs ytterligare i Nackas översiktsplan så att dess intentioner framgår tydligt.

Kommentar:

Översiktsplanen redovisar Nackas ambition att fullfölja tidigare överenskommelser rörande trafiklösningar vid Danvikstull och Henriksdal och moderniseringen av Saltsjöbanan till snabbspårväg. Någon ytterligare specificering av projekten är för närvarande inte möjlig.

Tyresö kommun

Samrådsförslaget är pedagogiskt upplagt, lättläst och har en trevlig layout. Tyresö kommun har tagit del av innehållet i översiktsplanen och har följande synpunkter:

- Tyresö kommun önskar stärka kopplingen för gång- och cykeltrafiken mellan kommunerna genom utbyggda gång- och cykelbanor och bättre skyltning.
- Tyresö kommun ser positivt på ett samarbete med grannkommunerna för att utveckla strategier för en förbättring av kollektivtrafiken i regionen.
- Markanvändningskartan och texten behöver kompletteras så att det tydligt framgår vilken omfattning och innehåll det arbetsplatsområde som planeras i södra delen av Älta i gränsen mot Tyresö kommer att ha och hur det kommer att påverka bostadsbebyggelsen i bland annat Lindalen.
- I översiktsplanen nämns inget om några eventuella framtida handelsetableringar i Tyresös närområde. Finns det planer på sådana bör det framgå av planen.
- Tyresö kommun delar Nackas åsikt att Lindalens trafikplats ska realiserar så fort som möjligt. Trafikplatsen kommer att avlasta Bollmoravägen, Tyresö centrum och Lindalen från genomfartstrafik.

Kommentar:

I pågående detaljplanering i Älta görs förbättringar i de regionala gång- och cykelstråken. Ytterligare kompletteringar kan vara aktuella. Översiktsplanens redovisning av mark- och vattenanvändningen har kompletterats med det område i Nacka kommun som ligger söder om Tyresövägen. Översiktsplanen redovisar även ett eventuellt handelsområde vid Älta trafikplats.

Vaxholms stad

Vaxholms stad delar uppfattningen att utbyggnad av kollektivtrafiken är en regional fråga som måste samordnas gemensamt i berörda kommuner. Kollektivtrafiken är en högt prioriterad fråga för Vaxholms stad och Vaxholm ser positivt på ett samarbete med bland annat Nacka om båttrafikens utveckling. Det är även önskvärt med ett samarbete kring frågor som gäller våra gemensamma vattenområden (Askrikefjärden) och hur vi ska uppnå målet för god ekologisk och kemisk status på alla vatten till 2021.

Kommentar:

Nacka kommun ser framemot ett bra samarbete med Vaxholms stad rörande kollektivtrafik på vatten.

Värmdö kommun

Kommunikationer

Det är mycket bra att Nacka arbetar vidare med en ny Skurubro och Östlig förbindelse. Båda dessa infrastrukturprojekt är av stor vikt för Värmdös framtida expansion och bebyggelseutveckling. Värmdö saknar dock en analys av konsekvenserna av Danvikslösenprojektet och bytet av plats mellan spår och väg 222. Som planerna ser ut idag finns det inte plats för kollektivtrafikkörfält i båda riktningar genom Henriksdalsberget, vilket är av största vikt för Värmdö kommun. Det blir att vanligare att cykelpendla till arbetet, även från Värmdö till Nacka och Stockholm. Standarden på det regionala GC-nätet från Insjön till Stockholm har varierad standard och bör ses över och förbättras på vissa sträckor.

Nacka kommun redovisar ett spårreservat fram till Orminge för en framtida utbyggnad av tunnelbanans blå linje. I Värmdös ÖP redovisas ett spårreservat längs med väg 222 fram till Nacka kommungräns vid trafikplats Insjön. Värmdö kommun önskar att mark för ett spår reserveras från Orminge fram till Insjöns Trafikplats, kartan s 47 och s 51. För att skapa ett effektivt framtida transportsystem för ostsektorn är det av största vikt att Nacka redan nu reservera mark fram till gränsen av Värmdö kommun.

För att skapa ett effektivt framtida båtpendlingssystem bör skärgårdskommunerna samverka för att hitta lösningar. Värmdö kommun pekar i ÖP samrådshandling ut Östra Mörtnäs som en lämplig plats som startpunkt för en linje in till Stockholm. Värmdö kommun tänker sig en linje in mot Stockholm med ett par stopp. Nacka bör i samrådshandlingen visa att linjen fortsätter till Värmdö, kartan s 47.

Arbetsplatsområden Kil och Kovik

Området Kil som gränsar till Värmdö är ett mycket intressant område som båda kommunerna redovisar i ÖP. Platsen är väl belägen vid trafikplats Insjön och kan även försörjas med kollektivtrafik. Nacka och Värmdö bör ta ett gemensamt initiativ till att utveckla verksamhetsområdet. Även Kovik gränsar både till Nacka och Värmdö. Kovik skulle kunna utvecklas ytterligare inom befintligt område. Det kräver dock ökad standard på Lagnövägen. Ett mellankommunalt samarbete kring verksamhetsområdena Kil och Kovik bör initieras vid framtida exploateringar.

Övrigt

Värmdö kommun pekar i ÖP ut Kil/Brändabergen som plats för vindkraftsetablering. Platsen har goda vindförhållanden och är idag redan bullerstörd av väg 222. Det är viktigt att värna de regionala gröna sambanden i Nacka – Värmdökilen och Boo- och Värmdöleden. Området runt Velamsund fram till Kovik och Värmdö bör ej exploateras ytterligare.

Kommentar:

Nacka kommun har i översiktsplanen tydligt tryckt på de stora behoven av infrastruktursatsningar för att möta expansionen i ostsektorn. Det har dock inte bedömts meningsfullt att i översiktsplanen behandla detaljer i exempelvis Danvikslösenprojektet. Förbättringar i huvudcykelstråken är enligt översiktsplanens riktlinjer prioriterade vid planläggning. Nacka kommun bedömer att spårbilstrafik inte är tillräcklig för de stora kollektivtrafikströmmarna och därför inte redovisat ett spårreservat för detta genom Nacka.

Nacka kommun ser gärna en aktiv samverkan för en utveckling av Kil och andra gränsområden. I detta sammanhang kan en kommungränsjustering aktualiseras. När det gäller eventuell vindkraftetablering vill Nacka kommun ha en samverkan kring denna utredning för att se vilka effekter och konsekvenser detta skulle innebära och i så fall om det är genomförbart.

Regionala organ

Södertörns brandförsvarsförbund

Södertörns brandförsvarsförbund har som ett av fyra delmål att aktivt minska tiden från att en olycka inträffar till dess att någon bryter händelseförloppet. För att kunna nå målsättningen att räddningsstyrka ska vara på plats inom 8 minuter (genomsnitt) bygger det på en fortsatt strategisk planering av bebyggelse och tillgänglighet i vägnätet.

I fortsatta planarbetet är även nuvarande brandstationsplacering något att ta med i kommande översiktsplan och överväga en mera optimerad placering genom omlokalisering (nybyggnad) utifrån att snabbast kunna nå större delar av kommunen. Då detta skrivs är även ambulanssjukvården samlokaliserad med räddningstjänsten vilket förstärker det samlade behovet av snabb tillgänglighet för de som vistas och verkar i kommunen.

Kommentar:

För att kunna nå alla kommundelar inom rimlig tid bör brandstationen vara lokaliserad centralt på Sicklaön. En eventuell omlokalisering behandlas därför inom ramen för den fördjupade översiktsplanen för centrala Nacka.

AB Storstockholms Lokaltrafik

Koppling till RUFSS 2010

Den föreslagna bebyggelseutvecklingen och kopplingen till RUFSS 2010 stämmer mycket bra överrens med de faktorer som stärker kollektivtrafiken. Även om alla planerade spårutbyggnader genomförs till 2020 kommer fortfarande stora delar av länet att trafikförsörjas med buss. Detta gäller bland annat delar av Nacka och Värmdö. Därför är det mycket viktigt att utveckla busstrafikens standard i samarbete med kommunen och Trafikverket.

Övergripande målsättning och förtätning av bebyggelsen

SL ser positivt på Nackas mål och strategier för att nå gällande miljökvalitetsnormer som genomförs genom att kollektivtrafiken byggs ut så att en större andel resor sker med kollektivtrafiken. De planerade utbyggnaderna ställer stora krav på utbyggd infrastruktur. Det kan därför vara lämpligt att göra en konsekvensanalys av bostadsutbyggandet kopplat till infrastrukturutbyggnaderna som i sin tur samspelar med kollektivtrafikförsörjningens möjliga utbyggnader.

Den framtida kollektivtrafiken

Ett stort fokus har lagts på kollektivtrafiken och ett hållbart resande i översiktsplanen vilket SL ser som positivt. Dock saknar SL i detta sammanhang en komplett illustration av det framtida kollektivtrafiknätet i anslutning till kapitlet *Komplett transportsystem med tunnelbana till Nacka*. SL ser gärna en illustration med

kommunens planer på inte bara tunnelbana, utan även andra förstärkta kollektivtrafikstråk i kommunen med koppling till bostadsbebyggelsen och arbetsplastlokalisering. Det är bra att Nacka har som målsättning att öka kollektivtrafikandelen av det totala resandet. För att lyckas med det krävs det god framkomlighet för busstrafiken samt begränsningar för biltrafiken. SL har nyligen startat en kollektivtrafikutredning i ostsektorn för att studera alternativen tunnelbana, Tvärbana och Saltsjöbanan. Det är först när SL färdigställt idéstudien och en eventuell förstudie som vi kan definiera vilket spårreservat som kan vara aktuellt. Det är betydelsefullt att kommunen och SL jobbar tillsammans i denna strategiskt viktiga fråga. SL saknar ett resonemang kring BRT (Bus Rapid Transit) i översiktsplanen. BRT är en snabb och kapacitetstak busstrafik som kräver egna vägar eller reserverade körfält på bland annat Värmdövägen. Eftersom BRT kan vara ett första steg att lösa kapacitetsproblemen i kollektivtrafiken för ostsektorn bör kommunen lyfta fram det i översiktsplanen.

Det är viktigt att prioritera kollektivtrafiken så att den får bra framkomlighet. Det är bra att kommunen belyser vikten av att sammanlänka de befintliga busskörfält som finns och bygga ut dessa. Dock bör det göras andra insatser också. Det bör avspeglas i hur kommunen prioriterar utrymmet i den fysiska miljön liksom när det gäller resursfördelning för kollektivtrafiken. Översiktsplanen lyfter fram många viktiga aspekter som påverkar människans förmåga att ta sig till kollektivtrafiken. Att det finns bra gång- och cykelvägar mellan viktiga målpunkter och kollektivtrafiken och att dessa är tillgänglighetsanpassade samt att man utgår från ett barnperspektiv är betydelsefullt för att alla ska kunna nå kollektivtrafiken.

Bytespunkter, Infartsparkeringar, Depåer

Även större bytespunkter kräver markytor. För en eventuell framtida tunnelbaneutbyggnad krävs bra bussanslutningar och då är det viktigt att mark reserveras för bussterminaler och omstigningsmöjligheter i centrala lägen. Dessa bör utformas så att det är lätt att byta mellan trafikslagen. Det finns många gamla fritidshusområden som har omvandlats till permanentbostadsområden. Det är viktigt att det blir bra infrastruktur i dessa områden. Den här typen av områden kan oftast inte helt kollektivtrafikförsörjas och då måste det finnas bra placerade infartsparkeringar. Som översiktsplanen beskriver är det viktigt med depåutrymmen för att kollektivtrafiken ska kunna växa. Det gäller för både spårtrafik och busstrafik. SL saknar utpekade markytor för etablering av nya depåer i avsnittet *mark och vattenanvändning* i översiktsplanen.

Buller

Det är bra att komplettera med ny bebyggelse längs med Saltsjöbanan eftersom det är ett bra kollektivtrafikläge, men det är viktigt att hänsyn tas till att tågen alstrar buller och vibrationer. För att skapa ett hållbart samhälle är det viktigt att inte bygga bostäder på platser som utsätts för höga riskvärden av buller och vibrationer. Detta gäller även i tätbebyggda områden där busstrafik trafikerar. Kommunen ska följa Socialstyrelsens riktvärden (SOSFS 2005:6) för lågfrekvent buller vid dimensionering av fasad och fönster mot störningar från tung trafik.

Kommentar:

Nacka kommun är medveten om busstrafikens stora betydelse och översiktsplanens strategi ”Komplett transportsystem men tunnelbana till Nacka” framhåller betydelsen av åtgärder för busskörfält, kollektivtrafikdepåer och infartsparkeringar. Busstrafikens behov tas även upp i de områdesvisa riktlinjerna. Översiktsplanen behandlar inte BRT (Bus rapid transport) speciellt då detta bara kan ses som en övergångslösning med de begränsningar som finns. Det är därför av största vikt att en förstudie för tunnelbana till Nacka inleds så snart som möjligt. I omarbetningen av översiktsplanen har mark- och vattenanvändningen kompletterats med områdesvisa riktlinjer som behov av infrastruktur och kollektivtrafik kopplat till utbyggnad av bostäder och arbetsplatser. I översiktsplanen har även införts generella riktlinjer som bland annat behandlar kommunens syn på bullerfrågan och användningen av avstegsfall.

Stockholms läns landsting, tillväxt och regionplaneutskottet

Utskottet anser att kommunen tar sitt regionala ansvar för den bostadsbrist som råder i Stockholmsregionen. Västra Sicklaön är i RUFSS 2010 en del av den centrala regionkärnan. Det ligger därför mycket väl i linje med RUFSS 2010 att så mycket av den nyttillkommande bebyggelsen förläggs i de delarna av kommunen som ingår i den centrala stadskärnan. Samtidigt vill utskottet understryka att det är viktigt att se till de konsekvenser och vara medveten om konflikter som kommer att uppstå som följd av en snabb utbyggnadstakt. Utskottet efterfrågar därför en konsekvensanalys av bostadsutbyggnaden och att ställningstaganden kring en rimlig tidsplan görs.

I förslaget till översiktsplan är Bergs oljehamn ett av fyra större exploateringsområden inom västra Sicklaön. RUFSS 2010 anger dock att depån för flytande bränsle i Bergs oljehamn är viktig även efter att det nuvarande avtalet går ut (2019). Utskottet anser, i enlighet med RUFSS 2010, att depåerna för flytande bränslen ska behållas under planperioden, d v s till år 2030.

Kommunen efterfrågar en hög takt på infrastrukturutbyggnad för att möjliggöra den starka befolkningstillväxten i den östra regiondelen. Utskottet anser att det är viktigt att belysa de konsekvenser som en eventuell tidigareläggning av infrastrukturutbyggnader får och välkomnar därför den trafikstrategi som ska tas fram parallellt med översiktsplanarbetet eftersom det är viktigt att se till hela regionens trafiksystem. RUFSS 2010 förordar att utveckling ska ske i goda kollektivtrafiklägen, vilket är i linje med stadsbyggnadsstrategin ”Utveckla lokala centra och deras omgivning”. Enligt förslaget till översiktsplan ska utvecklingen ske i ett tiotal av kommunens många stationslägen och mindre centra. Alla dessa områden är utmärkta som regional stadsbygd med utvecklingspotential i RUFSS 2010.

Förslagets strategi ”Planera och förvalta den blå och gröna strukturen” ligger mycket väl i linje med RUFSS 2010:s tankar om att kommunerna ska förvalta och utveckla de gröna kilarna och öka tillgängligheten till dem, samt att säkra tillgången till tysta områden, stränder och vattenområden. Utskottet efterfrågar en diskussion kring klimatanpassningsfrågor och anser att förslaget till översiktsplan på ett bättre sätt borde belysa hur kommunen ska ta hänsyn till ett klimat i förändring. Utskottet saknar också en diskussion kring energifrågor kopplat till bebyggelse, men ser positivt på fjärrvärmeutbyggnaden i Nacka och att denna utbyggnad sker genom användning av fossilfritt producerad fjärrvärme, och att frågan om bättre tillgänglighet till kollektivtrafik och gång- och cykelstråk belyses.

Kommentar:

Efter samrådet har konsekvenser av förslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastruktur utbyggnaden studerats. Detta har lett till att planerat bostadsbyggande reviderats något och att viss infrastrukturutbyggnad förutsatts för bostadsbyggande i vissa områden. Frågan om Bergs oljehamn är komplex och i översiktsplanens utställningsversion är oljehamnen betecknad som utredningsområde. Kommunen avser att utreda konsekvenserna av en avveckling av oljehamnen och möjligheterna att bebygga området med bostäder och verksamheter. Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med generella riktlinjer som bland annat behandlar klimat och energifrågor.

Kommunala nämnder

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden anser att förslaget till ny översiktsplan med dess kompletterande delar är en bra grund för framtida planering inom Fritidsnämndens ansvarsområde. Ett av fritidsnämndens övergripande mål är att alla medborgare ska ges möjlighet till ett rikt och varierat fritidsutbud och att flickor och pojkar ska ges lika förutsättningar för att utöva sina fritidsaktiviteter. När det gäller utformningen i den fysiska miljön krävs det att fritidsanläggningarna ska vara funktionella och anpassade till olika människors behov och intressen oavsett kön, ålder, socioekonomisk status och etnisk bakgrund. Vidare behöver fritidsanläggningarna vara placerade och väl integrerade i samhället för att vara attraktiva mötesplatser och

främja möten mellan människor. Attraktiva och tillgängliga fritidsanläggningar är en stor tillgång för människors upplevelser och uppfattning av sin kommun. Detta innebär att den fysiska planeringen behöver ta särskild planeringshänsyn till vardagsnära ytor och mötesplatser för människors fritidsaktiviteter. Följande mål behöver därför anges i översiktsplanen.

- Integrering av fritidsområdet. Fritidsfrågor ska integreras i samhällsplaneringen och därmed ingå som en naturlig del i den fortsatta planeringen av kommunens användning av mark och vattenområden.
- Del av konsekvensbeskrivningen. Behov och förekomst av fritidsanläggningar, större lek-, motionsspår och rekreationsytor ska analyseras och beskrivas i detaljplanernas konsekvensbeskrivning.
- Allas behov. Vid planering ska särskilt hänsyn tas till alla människors behov och intressen av fritidsaktiviteter. Detta oavsett ålder och rörelseförmåga.
- Närheten i människors vardag. Vid planering och utformning av den fysiska miljön ska strävan vara att lägga tonvikt vid människornas behov av vardagsnära fritidsanläggningar t.ex. spontanidrottsplatser och motionsspår.
- Delaktighet i planeringen oavsett människors ålder och rörelseförmåga.
- Kollektivtrafikens utformning vid fritidskluster/idrottsplatser/simhallar mm.

Kommentar:

Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer som både behandlar generella behov för idrotts- och fritidsaktiviteter och specifika behov i olika kommundelar och delområden. Översiktsplanens strategier har också kompletterats för att ytterligare belysa dessa frågor.

Kulturnämnden

Det är positivt att kommunens översiktsplan inkluderar områden som traditionellt inte hör till fysisk planering, d v s mänskliga värden som upplevelser och välbefinnande. Samtidigt ser Kulturnämnden ett behov av omarbetningar och fördjupade beskrivningar av kulturområdet, strategiska behov och satsningar. Målsättningen ”Ett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter av god kvalitet i hela kommunen” bör bytas ut mot ”En väl utbyggd infrastruktur för konst och kultur i hela kommunen”. I avsnittet ”Mångfald och trygghet i livets alla skeden” bör texten om kulturutbud bättre knytas ihop med föregående och andra texter i planen och omarbetas i mer strategisk inriktning. Det saknas närmare beskrivningar och analyser av det strategiska arbete som idag sker inom kulturområdet, men som också kan utvecklas. Kulturens positiva inverkan på utbildning/lärande, samt betydelse för innovation och kreativitet/näringsliv bör belysas bättre. Under rubriken ”Utveckla lokala centra” bör begreppet ”den kreativa klassen” ersättas med ”kreativa näringar” och hela stycket omarbetas.

Kommentar:

Översiktsplanen har ändrats och kompletterats i enlighet med kulturnämndens synpunkter.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Förslaget noteras och den fortsatta hanteringen av ärendet tillstyrks.

Nacka Energi

Högspänningsnätet för eldistributionen i kommunen består av 10kV, 20kV och 30kV kablar. Viss förstärkning och utbyte av elnätet erfordras för att klara kommande exploatering. Bland annat måste vi förstärka matande nät från Vattenfalls transformatoranläggning vid Fisksåtra till Älta samt till vår fördelningsstation vid Saltsjöbadens golfklubb. Mot slutet av perioden kan det även bli aktuellt med en ny inmatning från regionnätet till Sicklaön.

Kommentar:

Synpunkterna från Nacka Energi påverkar inte översiktsplanen utformning.

Utbildningsnämnden

Förslaget tillstyrks i de delar som berör utbildningsnämndens ansvarsområde under förutsättning att nämndens synpunkter beaktas. För att Nacka kommun ska kunna fortsätta att vara en attraktiv skolkommun där elever ges möjlighet att välja på olika pedagogiska inriktningar och anordnare, krävs att det finns mark för det framtida behovet av utbildningsplatser. Denna fråga lyfts i planen och där föreslås en aktiv markpolitik för att kunna möta den ökade efterfrågan på förskole- och skolplatser.

Utbildningsnämnden instämmer till fullo och poängterar att det är av yttersta vikt att tillgången på mark säkerställs för behovet av utbildningsplatser. För näringslivets utveckling är utbildningsverksamheten viktig då den genererar betydande antal arbetstillfällen i kommunen. I majoritetsprogrammet för Nacka 2010-2014 anges ambitionen för Nackas förskolor och skolor till, ”Världens bästa skola, för varje barn, var dag”. Detta är en förändring mot tidigare majoritetsprogram som måste föras in i planförslaget.

Kommentar:

Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med områdesvisa riktlinjer som bland annat redovisar behov av skolor och förskolor i olika delområden. I övrigt har en uppdatering skett av det material som berör utbildningsnämndens verksamhet.

Tekniska nämnden

Översiktsplanen har ett bra upplägg där underlagsmaterialet skiljs från rapporten, endast rapporten antas av KF. Beskrivningen av Nacka från olika aspekter är intressant och bra. Nackas framtida trafikinfrastruktur är av central betydelse för ett hållbart samhälle. Planen bör kompletteras med ytterligare gällande och kommande dokument t ex trafikstrategi, vägstandard i förnyelseområden och trafiksäkerhetspolicyn. TN stöder de föreslagna målen och strategierna för att uppnå ett effektivt och klimatanpassat transportsystem. Översiktsplanen är dock i den nuvarande omfattningen alltför generell för att kunna ge tillräcklig ledning i t ex detaljplanläggning. Reservat för t ex infrastruktur, såsom ny Skurubro och Österled mm, bör redovisas på karta i lämplig tydlig skala. Underlagsmaterialet kommer under tiden då översiktsplanen gäller att kompletteras med olika policies, planer, beslut mm, vilket kan komma att påverka den antagna planen. Eftersom översiktsplanen ska ge vägledning för t ex detaljplaner är det viktigt att det finns ett lättillgängligt system för underhandsredovisning av deras inverkan på den antagna planen.

Som mycket riktigt nämns i underlaget är belastningen på återvinningscentralerna mycket stor och förväntas dessutom öka i framtiden. Bägge befintliga anläggningarna är långt ifrån optimala för denna verksamhet och ligger på arrenderad mark. Skurubanläggningens framtid kommer troligen att påverkas av planerna för ny Skurubro och det är högst osäkert om markarrendet med Trafikverket kan bestå under längre tid. Mot denna bakgrund är det helt riktigt att i översiktsplanen ta upp frågan om lokalisering av en ny återvinningscentral som från början kan utformas för ändamålet med en större långsiktighet.

Bilden av VA-verksamheten är i stort sett korrekt återgiven. Arbetet har nu startat för att utreda framtida kapacitetsbehov i spillvattennätet. EU:s ramdirektiv för vatten utgör grunden för kommunens arbete med vattenfrågorna. Ett konkret exempel på detta är det nyligen påbörjade arbetet med att ta fram en heltäckande VA-plan för kommunen. Bland de regionala utmaningar och målområden som diskuteras i översiktsplanen bör även nämnas att lösningar för att hantera såväl vatten- och avloppsfrågor som avfallsfrågor i allt större omfattning diskuteras som lämpliga för en regional samordning.

Kommentar:

Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer som dels behandlar generella behov trafik, avfall och dagvatten, dels specifika behov av trafikinfrastruktur och tekniska anläggningar i olika delområden, bland annat är Dalkarlsängen föreslagen som lämplig plats för

ny återvinningscentral. Översiktsplanen har däremot inte den detaljeringsgraden att kartan kan redovisa exakta reservat för olika typer av trafikanläggningar. Ett av målen inom ”Ett regionalt tänkande i planeringen” har ändrats till ”Ökat regionalt samarbete inom teknisk försörjning och andra delar av samhällsbyggandet”.

Personliga ombud i Nacka Kommun

En av översiktsplanens målsättningar är att invånarna ska kunna känna tillförsikt inför framtiden. En ordnad bostadssituation är för de flesta invånare en förutsättning för detta. Nacka kommun tillhör den majoritet av landets kommuner som inte har egen bostadsförmedling. Nackabor som behöver bostad med kort varsel är ofta hänvisade till att antingen försöka ordna andrahandskontrakt på egen hand, eller att ansöka om så kallat socialt kontrakt genom socialtjänsten.

Vårt förslag är att man i samband med Översiktsplanen 2011 ser över hur strategier för bostadsförsörjning även kan inkludera utvecklandet av förtursförmedling av bostäder. Samarbete över kommungränserna i bostadsförsörjningsfrågor tycks vara i linje med den Översiktsplan som föreslås i Nacka. En tanke är att ett samarbete om förtursförmedling skulle kunna inledas med Stockholms stad. Oavsett hur frågan om förtursförmedling löses, ser vi att en sådan skulle kunna vara en väg till att ”frigöra livschanser”, som omnämns i RUF 2010

Kommentar:

Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med riktlinjer för bostadsförsörjningen. I riktlinjerna står bland annat att ”Nacka ska kunna erbjuda bostäder för alla oavsett kön, ålder, kulturell bakgrund, funktionshinder och sociala förutsättningar”. Detta innebär i många fall också ett samarbete över kommungränserna.

Politiska partier

Nackalistan

Översiktsplanen borde ha processats och marknadsförts mer utåttriktat och till fler grupper så att den hade blivit en stor angelägenhet för alla invånare på ett tidigt stadium. Det sista av de sex målområdena borde i första hand vara ”Ett kommunalt tänkande med regionala utblickar” i stället för ”Ett regionalt tänkande i planeringen. Nacka behöver inte längre vara en av de kommuner i landet som ökar mest. Nackalistan motsätter sig denna befolkningsökning och anser att den ska vara på en betydligt lägre nivå.

Den täta och blandade staden är rätt tänkt i vissa avseenden, fel tänkt i andra. Kvarnholmens expansion borde vara på en lägre nivå, ur trafik- och miljösynpunkt. Resurssnålt och blandat byggande - det verkar inte som byggande av hyresrätter ingår som en stor del i denna vision. En brist och svek mot Nackas många unga invånare då man vältrar över det ansvaret till andra kommuner. Nackalistan säger definitivt nej till tunnelbana i Nacka med den kraftiga befolkningsökning och expansion som den i sig kräver. Bättre och billigare är att låta nuvarande Saltjöbana göra en avstickare till Boo och därefter gärna en förlängning till Värmdö. Nuvarande Saltjöbana ska inte konverteras till tvärspårsväg. Ny Skurubro kanske, men inte det betalningssystem som Boobor mycket orättvist påförs.

Visionen om centrumanläggningar är i många delar bra, men behöver inarbetas i den praktiska verkligheten. Genomför planen för Orminge centrum nu. Mötesplatser behövs även i gamla områden som t ex Henriksdalsberget. I Älta riskerar den planerade matvaruhallen att slå undan benen på Älta centrum. Bevara och skydda värdefull natur – de gröna korridorerna, speciellt de svaga länkarna. Listan kan göras lång över hotade grönområden: Svärdsö, Älgö, Gröna dalen, naturen längs Saltsjöbanan, Ryssviksområdet, Tollareområdet och en massa övriga småområden. Även sjöar och hav behöver skyddas och förbättras då

det gäller rening. Nackalistan är positiv till östlig förbindelse under förutsättning att den ger möjlighet för kollektivtrafiken att köra där, men anser att Danvikslösenprojektet är oerhört dyrt och helt onödigt projekt.

Kommentar:

Ett regionalt tänkande i planeringen är viktigt. Stockholmsregionen fortsätter att växa. I den regionala utvecklingsplanen (RUF 2010) beräknas befolkningstillskottet i regionen till mellan 300 000 och 500 000 till år 2030. Med ett fortsatt ansvarstagande för regionens utveckling bör det i Nacka därför finnas beredskap för en befolkningsökning på 30 000 – 45 000 under samma period, vilket motsvarar ett behov av mellan 12 000 och 18 000 nya bostäder. Det är viktigt att kunna möta den efterfrågan som finns av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. Om översiktsplanens strategier ska vara genomförbara krävs en utbyggnad av tunnelbanan då andra trafikslag saknar den kapacitet som är nödvändig. I översiktsplanen redovisas Nackas ambition att fullfölja tidigare överenskommelser rörande trafiklösningar vid Danvikstull och Henriksdal och moderniseringen av Saltsjöbanan till snabbspårväg. Översiktsplanen redovisar ett stort antal åtgärder för att planera, förvalta och utveckla den blå och gröna strukturen.

Socialdemokraterna

Inledning

I översiktsplanen finns många bra synpunkter och idéer. Formuleringarna är i många fall anpassade till tidens krav, när det gäller till exempel en del klimat och miljöhänsyn. Planen utgår dock, menar vi, från felaktiga förutsättningar i sina olika resonemang. Den är helt enkelt inte realistisk, när det gäller möjligheten att inom en 10-årsperiod ta emot 25 000 nya invånare. I och med detta blir många av de olika delförslagen i översiktsplanen icke möjliga att genomföra. Det avgörande problemet är de i översiktsplanen nämnda infrastruktursatsningarna. Det framgår i själva planen att de inte kommer att kunna vara genomförda inom den tid som krävs för att andra förslag, de andra stadsbyggnadsstrategierna, ska kunna genomföras.

Översiktsplanen ska vara mer konkret. Att i större utsträckning precisera målen innebär att det blir möjligt att mäta resultaten, det vill säga att se om målen uppfyllts. Det måste vara bra för alla parter. Efter det att översiktsplanens samrådsversion blev färdig och skickades ut på samråd har SL meddelat att man av kostnadsskäl åter vill utreda både moderniseringen av Saltsjöbanan och Danvikslösen. Det innebär att det stora pågående projektet Kvarnholmen direkt blir berört, eftersom det är beroende av trafikplatsen vid Henriksdal. Då ingen nu vet resultatet av utredningen skapas en ytterligare osäkerhet när det gäller realismen i översiktsplanen. I planen nämns trafiksituationen i Älta, vilken i viss mån skiljer sig från övriga Nacka (sidan 45). SL borde utreda möjligheten att tunnelbanegrenen till Skarpnäck förlängs till Älta och kanske till Tyresö.

Transportsystemet

Transportsystemet är flaskhalsen i stadsbyggnadsstrategin. I planförslaget betonas kollektivtrafikens betydelse för att lösa de problem med trafiken, som beskrivs, på ett övertygande sätt. Men när det gäller hur det ska gå till är planförslaget tämligen tunt. Översiktsplanen måste bli mycket tydligare när det gäller att beskriva hur dessa uppdrag ska lösas från kommunens sida. Vi anser att det är dags att åter aktualisera denna östliga förbindelse ("Östra länken") under vatten, att en tunnelbana till Nacka behöver projekteras snarast samt att Saltsjöbanan rustas upp som järnväg med bland annat fler dubbelspår. I övrigt måste vägnätet rustas upp. Vi anser att det är en alltför stor utbyggnad av Nacka som planeras inom den angivna tidsrymden. Minska ambitionsnivån, annars kommer hela trafik- och kommunikationssystemet att kollapsa.

Bebyggelse och bostäder

Vi anser att *bostäder* också ska vara ett fokusområde för politiken (sidan 10). Översiktsplanen borde också vara tydlig med att Nacka vill förhindra en boendesegregation, vilket man bland annat kan beakta när detaljplaner utarbetas. Det är viktigt att i ny bebyggelse blanda olika upplåtelseformer: hyresrätter och

bostadsrätter - med små och stora lägenheter - med villor och radhus. Kommunen ska satsa på hyresrätter i större utsträckning än hittills. Cirka 30 procent av det totala antalet lägenheter ett bra riktmärke. Socialdemokraterna vill också ha en kommunal bostadsförmedling och skapa ett kommunalt bostadsbolag. Avsnittet ”Utveckla lokala centra och deras omgivning” lämnar mycket övrigt att önska, om den långsiktiga synen är att hela Nacka ska leva. Översiktsplanen måste analysera och diskutera vad som krävs i de olika kommundelarna socialt, kulturellt och kommersiellt; för att uttrycka sig mer konkret: vad som fordras i form av arbetsplatser, social service, bibliotek, barnomsorg, skolor, äldreboende, affärer och ickekommersiella mötesplatser.

Fritidsaktiviteter och folkhälsa

Socialdemokraterna saknar en strategi för fritidsaktiviteter och hälsa. Det räcker inte med att beskriva detta som en ”utmaning”, ett uttryck som man för övrigt använder på många ställen i planen, där man uppenbarligen vill underlätta att ta mer konkret ställning till en fråga. Översiktsplanen borde innehålla planer på en större satsning på tillgänglighet längs stränderna, med stigar och strandpromenader på många fler ställen. Nackas Folkhälsorapport 2008 visar också att livsvillkoren mellan kommundelarna skiljer sig mycket. Dessa fakta är viktiga att beakta i översiktsplanen inför den kommande utvecklingen och de måste politiskt omsättas så att alla kommunelar får en likvärdig utveckling för sina medborgare.

Övrigt

Socialdemokraterna tar även upp frågor om energianvändning, vikten av kommunalt ägd mark, behovet av fritidsgårdar och hantering av avfall. Yttrandet redovisar även ett antal till konkreta ändringar i dokumentets text.

Kommentar:

I den regionala utvecklingsplanen (RUF 2010) beräknas befolkningstillskottet i regionen till mellan 300 000 och 500 000 till år 2030. Med ett fortsatt ansvarstagande för regionens utveckling bör det i Nacka därför finnas beredskap för en befolkningsökning på 30 000 – 45 000 under samma period, vilket motsvarar ett behov av mellan 12 000 och 18 000 nya bostäder. Det är viktigt att kunna möta den efterfrågan som finns av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. Efter samrådet har konsekvenser av förslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturbyggnaden studerats. Detta har lett till att planerat bostadsbyggande reviderats något och att viss infrastrukturbyggnad förutsatts för bostadsbyggande i vissa områden.

Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med riktlinjer för bostadsförsörjningen. I riktlinjerna står bland annat ”I Nacka ska det finnas en blandning av upplåtelseformerna äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt. Samtliga upplåtelseformer ska finnas i nyproduktionen. Översiktsplanens strategier har kompletterats för att tydligare belysa folkhälsofrågor, fritidsaktiviteter och vikten av tillgänglig grön- och blåstruktur.

Föreningar och företag

Boo Hembygdsförening

Boo Hembygdsförening förordar att man från kommunens sida i första hand inriktar sig på att genomföra redan beslutade detaljplaner och infrastrukturprojekt i Boo. Därefter kan man börja överväga hur stor en ytterligare expansion ska vara, och vilken karaktär den ska få. En självklarhet är att Skurubroprojektet prioriteras. Hembygdsföreningen är också en varm anhängare av båttrafik. Brända Bergen (arbetsplatsområdet i Kil) kan med viss tveksamhet accepteras för bussdepå men inte för återvinning eller industriell verksamhet.

Det framgår inte om planerad tunnelbanesträckning ska ske ovan jord, en sådan lösning skulle medföra betydande konsekvenser. En del bebyggelse skulle tas i anspråk och annan störas. En slutstation i

Orminge kommer att leda till en omfattande infartsparkering för Värmdöbor. Sammanfattningsvis konstaterar Boo Hembygdsförening att tunnelbana till Orminge skulle innebära en stor förändring och försämring av karaktären av hela Boo.

Kommentar:

Ett genomförande av pågående planering i Boo är viktigt men det utesluter inte utbyggnad av bostäder och infrastruktur i många andra delar av kommunen. Detta är viktigt för att ansvar för regionens utveckling, möta den efterfrågan som finns av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. Tunnelbana är på sikt en viktig del i kollektivtrafikförsörjningen av Boo. Tunnelbanan bör av miljöskäl helst förläggas under jord, men översiktsplanen utesluter inte en lösning ovan jord längs Värmdöleden och Ormingeleden.

Boo Miljö- och naturvänner

Inledning

Boo Miljö- och Naturvänner tycker att ambitionen med helhetsgreppet kring översiktsplanen och de olika underlagen och programmen är mycket positiv. De anser dock att den utbyggnadstakt som översiktsplanen presenterar absolut är för hög, samt vill att Nacka skall vara en attraktiv plats att bo och verka på även i framtiden och att Nacka ska behålla sin identitet med närhet till natur och vatten. Skissen till mark- och vattenanvändning på sidan 59 i Översiktsplan för Nacka är alltför summarisk och dessutom mycket svår att orientera sig i. Vägar och trafikleder har inte lagts in på planen och områdena har inte heller namnsatts eller beskrivits i texten.

Behovet av trafiklösningar

Redan idag är transportsystemet mellan Nacka och Stockholm mycket hårt belastat. I rusningstid sträcker sig köerna ibland ända till trafikplats Orminge. Bussarna är fulla och får stå i busskö för att kunna släppa av resenärerna vid Slussen. Att under dessa förhållanden försöka att kraftigt höja andelen kollektivtrafikresenärer kommer sannolikt att kräva extraordinära åtgärder. Extraordinära och visionära idéer syns det dock inte mycket av i översiktsplanen.

Värmandet om Nackas naturområden

Boo Miljö- och Naturvänner bedömer att exploatering av värdefulla områden, samt exploatering av områden som utgör strategiska delar av kommunens grönstruktur, kommer att påverka miljömålen negativt, främst målen *God bebyggd miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv*. I planen sidan 53 anges "*Att stärka sambanden mellan områden i de gröna kilarna bör till de viktigaste frågorna i planeringen av grönstrukturen*". Detta är mycket positivt, men stämmer dåligt med planerna i Ryssbergen, Telegrafberget, Ramsmora och området väster om Kils Gård. Boo Miljö- och Naturvänner ser med stor oro på, att man inte tar hänsyn till betydelsen av tätortsnära mindre naturområden samt gröna korridorer mellan värdekärnor (oavsett om det finns hotade arter eller tvåhundraåriga ekar där eller ej).

Utbyggnadsplaner för Boo

En utveckling av redan existerande centrum (Orminge och Björknäs) är att föredra som idé framför utbyggnad av nya enklaver som Tollare och Telegrafberget. Nuvarande Boo-tippen, har markerats för "Arbetsplatsområden och tekniska anläggningar". Boo-tippen ligger i ett naturområde, som sträcker sig ända fram till Gamla Värmdövägen. Mitt i området planeras också för Boo trafikplats med anslutningar till Värmdöleden. I just denna del av Boo finns inget annat sammanhängande större naturområde, varför det bör lämnas som naturmark i planen. Ytterligare ett område har markerats för "Arbetsplatsområden och tekniska anläggningar" utan vidare beskrivning, naturområdet väster om Kils Gård. I grönstrukturprogrammet är området upptaget med flera höga upplevelsevärden och har givits klass 3. Ramsmora ligger mitt i Nacka-Värmdökilen och bör undantas från bebyggelse och alltså inte vara ett område för utredning och diskussion.

Kommentar:

Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer, som bland annat lyfter fram lokala värden. De utrednings- och diskussionsområden som fanns i samrådsversionen redovisas till största som naturområden i den omarbetade planen. I Nacka finns brist på områden för arbetsplatser och tekniska anläggningar. Dalkarlsängen och Kil ligger båda i anslutning till Värmdöleden och är bullerstörda. Behovet av arbetsplatser har bedömts viktigare än att spara all naturmark i dessa områden. Naturvärdena finns beskrivna i de områdesvisa riktlinjerna och kommer att vägas in vid detaljplanläggning.

Cykelfrämjandet

Cykeln är en viktig del av lösningen på flera av de specifika mål inom området trafik som satts upp i förslaget till översiktsplan. CF ser två stora problem med översiktsplanen. Det första är att de uppställda målen i allmänhet är så pass luddiga att planen knappast kan vara den vägledning för tjänstemän och exploitörer. Det andra är att förslaget i dagsläget tyvärr är ett tydligt exempel på att det först uppställda målet är långt borta, d v s alla trafikslag hanteras separat och gång- och cykling hamnar längst ned i prioriteringsordningen. CF skulle önska en tydligare prioritering i den allmänna trafikplaneringen. Det saknas konkreta åtgärder och planer i huvuddokumentet som behöver:

- Ett tydligt mål som fastställer att gång- och cykeltrafik skall prioriteras i förhållande till övriga trafikslag inom kommunen
- Ett tydligare ställningstagande för reallokering av yta och trafikutrymme från motortrafik till gång- och cykeltrafikanters förmån.
- Uppföljning av översiktsplan 2002.
- En strategi för att göra cykeln till ett naturligt och självklart trafikval inom kommunen.
- Även om behovet av bra huvudcykelstråk belyses, görs ingen identifikation av vilka dessa är och på vilket sätt de ska uppgraderas. Detta bör tillkomma.
- Upprusta hela Värmdövägen med separerade, säkra och snabba cykelvägar hela vägen mellan kommungränsen och Orminge. Detta skulle kunna bli Sveriges första expresscykelväg.
- Fokus även läggs på lokala cykelresor. Arbetspendling verkar prioriteras i dokumentet, vilket är bra men många korta resor inom kommunen bör också uppmuntras att göras på cykel.
- Det föreslås en gång- och cykelvägsplan. CF föreslår att det tas fram två separata planer eller en gemensam plan där de olika trafikslagen är tydligt särskilda. CF anser dessutom att en gång- och cykelplan ska tas fram. En sådan innehåller mycket mer än en plan för gång- och cykelvägar i kommunen.

Kommentar:

I beskrivningen av strategiernas åtgärder har begreppet gång- och cykelvägsplan ändrats till cykelplan. Dels vill översiktsplanen tydliggöra att det främst är cyklisternas behov som är viktiga att belysa i en översiktlig plan, dels handlar planering för cykling om mycket mer än cykelvägar, vilket cykelfrämjandet mycket riktigt påpekar.

Egendomen Erstavik

Erstavik har status som riks- och regionalt intresse för friluftsliv, naturvård och kulturminnesvård. Dessa intressen är överordnade de lokala, kommunala intressena. Vilka skäl finns för slutsatsen att en så kraftig expansion ökar Nackabornas ”upplevelser och välbefinnande”? ”Öppenhet och mångfald” förutsätter att det för kommuninnevanorna redovisas alternativa möjligheter för kommunens – däribland ett med avsevärt lägre befolkningsökning och mindre exploatering av nya områden. Samrådsversionen måste kompletteras med ytterligare alternativ.

Vad planeras för att främja ”biologisk mångfald och rekreativa upplevelser”? En vision måste kopplas till åtgärder. Erstaviks roll i utvecklingen mot ett hållbart Nacka måste tydligt framgå av översiktsplanen.

Begreppet ”Tyrestakilen” är vilseledande då ”Erstavik är helt avskuret från grön förbindelse med Tyresta. Om samrådsversionen vackra ord och mål i avsnittet ”Planera, förvalta och utveckla den gröna och blå strukturen skall bli verklighet krävs ett radikalt nytänkande i detaljplaneringen. ”Grönstrukturen bör inte längre betraktas som en negation av staden utan som ett verktyg för stadsplaneringen” (FORMAS).

Området norr om Saltsjöbadsleden och söder om Duvnäsaviken/Lännerstasundet planeras antingen för medeltät stadsbebyggelse eller utredning och diskussion. Medeltät stadsbebyggelse är – med undantag för vissa mindre områden – helt oförenliga med de överordnade riks- och regionala intressena för naturvård och friluftsliv inom Erstavik. Det strider sannolikt även mot många Nackabors intresse.

Kommentar:

Nacka bör ta ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning. Det är viktigt att kunna möta den efterfrågan som finns av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. Översiktsplanen lägger också storvikt vid strategin ”Planera, förvalta och utveckla den gröna och blå strukturen” Ett antal nya naturreservat föreslås och denna strategi har kompletterats med fler åtgärder efter samrådet. Begreppet ”Tyrestakilen” används eftersom det är ett begrepp som är etablerat i regional naturvård. Att sambandet mellan Erstavik och Tyresta är dåligt framgår av planen. Sågtorp - Drevinge som var utredningsområde i samrådsversionen, har till största delen betecknats som natur. Ett mindre område längs Saltsjöbadsleden föreslås som nytt arbetsplatsområde.

Brf. Igelbodaplatån

Området Gröna dalen och naturområdet mellan Igelboda station och Fisksätra skall fortsätta vara den gröna lunga det är idag mellan Erstavik och Skogsö naturreservat. Gröna dalen är en naturlig mötesplats, området mellan Igelboda station och Fisksätra är orörd natur och båda områdena är viktiga promenad- och cykelstråk.

Värdefulla kulturmiljöer längs Saltsjöbanan skall bevaras och skyddas vid nybyggnationer. Den höga exploateringsgraden utmed järnvägen mellan Ringvägen och Restaurangholmen strider klart emot målen i den nya översiktsplanen. Den befintliga Saltsjöbanans karaktär skall bevaras vid en framtida modernisering. Kommunen bör inte medverka till kostsamma investeringar innan man arbetat fram en gemensam handlingsplan för en hållbar trafikstruktur i hela Nacka-Värmdöregionen.

Kommentar:

Gröna dalen bevaras som naturområde med befintliga verksamheter. En utbyggnad av tågdepå i Igelboda behövs när Saltsjöbanan moderniseras och byggs om till snabbspårväg, vilket kommunen bedömt som det bästa sättet att behålla en god kollektivtrafik till Fisksätra och Saltsjöbaden. Planen har kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer som bland annat beskriver och tillvaratar kulturhistoriska värden.

Hyresgästföreningen

Hyresgästföreningen Nacka-Värmdö har med e-post inlämnat en reservation mot översiktsplanen, för senare inkomma med en inlägga. (Något yttrande har inte inkommit).

Insjöns villaförening

Föreningen har inga egentliga invändningar mot de inriktningar som redovisas, men uppfattar som i stora delar otydligt underlag för kommande fysisk planering. En konkretisering behövs av hur man avser att möta det ökande transportbehovet. Det är förvånansvärt att en så tung och strukturerande investering som tunnelbana till Nacka illustreras så översiktligt. Frågan om terminalpunkter, infartsparkeringar etc. är helt fokuserad på Nackas kontakter inåt mot Stockholm. Kopplingarna till/från Värmdö saknas helt.

Insjöns villaförening motsätter sig inte ett verksamhetsområde som delvis kan fungera som bullerskärm mot motorvägen. Verksamhet som i sig kan ge upphov till buller eller andra miljöstörningar och/eller leder till att det s.k. Skärgårdsberget ödeläggs är något helt oacceptabelt för samliga boende i Insjöområdet. Vad gäller Ramsmoraområdet är föreningen positiv till skola/förskola om det sker utan större intrång. En förlängning av befintlig gång- och cykelväg skulle kunna skapa en ny port till Velamssund. Anläggandet av idrottsplats borde ske genom utbyggnad eller upprustning av Myrsjö idrottsplats.

Kommentar:

Det vore önskvärt att kunna redovisa tunnelbanan mer ingående, men innan en förstudie inletts så är detta inte meningsfullt. Översiktsplanen redovisar Kil som område för arbetsplatser och tekniska anläggningar. Olika värden, intressen och eventuella störningar kommer att belysas vid detaljplanläggning.

Nacka Hembygdsförening

Det regionala tänkandet i planeringen och trafiken

Nysätra bör inte som i RUFs markeras som tät stadsbebyggelse. Förslaget ”Entre Sickla” behöver omarbetas, bl. a. så att Värmdövägen blir utnyttjad som huvudväg och så att Järlaleden huvudsakligen används som anslutning till Ältavägen och Sickla köpkvarter. Planiavägen ansluts till Värmdövägen. En fullständig trafikplatsnacka centrum måste till för att klara även trafiken från Kvarnholmsbron. Reservat för tunnelbanesträckning och knutpunkter måste införas redan nu.

Planera, förvalta och utveckla den gröna och blå strukturen

Naturvårdsprogram för drift, skötsel och övervakning av nackas grönområden och vattenmiljöer behöver utvecklas och beskrivas i översiktsplanen. Ryssbergen måste bli ett naturreservat och inte utredas för bebyggelse. Sågtorp - Drevinge bör i översiktsplanens tidsskede inte tas upp som ett utredningsområde.

Buller mm

I miljö- och hälsokonsekvensbeskrivningen till översiktsplanens samrådsförslag påpekas en del effekter som måste bearbetas mer. Betydligt effektivare bullerdämpningsåtgärder för Saltsjöbanan måste till. De ökade bullerstörningarna från de tillbyggda Skurubroarna har inte berörts.

Sjöar

I samrådsversionen för översiktsplanen behandlas Nackas sjöar ytterst marginellt. Det framhålls att inga sjöar faller under EU:s vattendirektiv då de är mindre än 1 kvadratkilometer. Ältasjön, Söderbysjön och Dammtorpssjön är att betrakta som en sjö då de har samma vattennivå. Hela detta sjösystem måste därför kartläggas, förses med åtgärdsprogram och övervakas. Alla sjöars betydelse, status, skydd mot föroreningar och möjligheter till rekreativ utveckling måste behandlas i översiktsplanen.

Kultur och rekreation

Miljökonsekvensbeskrivningens påpekande brister i översiktsplaneförslaget inom områdena folkhälsa, ekonomiska och sociala förutsättningar samt fysiska aktiviteter måste behandlas i översiktsplanen. Yttrandet redovisar även ett antal konkreta förslag på placering av fotbollsplan, sport- och simhall, promenadstråk och stadsdelspark.

Kommentar:

Översiktsplanen föreslår en vägförbindelse mellan Värmdövägen och Järlaleden. Läget får lösas i fördjupning eller detaljplan. För närvarande är det inte möjligt att redovisa exakt placering av tunnelbana med stationer, men behoven redovisas i de områdesvisa riktlinjerna. Ryssbergen och Sågtorp – Drevinge redovisas som naturområden och planen har kompletterats med fler åtgärder för att utveckla den gröna och blå strukturen. Översiktsplanen har även kompletterats med områdesvisa riktlinjer för de större sjöarna i kommunen. Strategierna har kompletterats med frågor rörande folkhälsa, sociala förutsättningar och fysiska aktiviteter.

Nacka Mark och Exploatering KB

Nacka Mark och Exploatering KB (NMKB) ägs gemensamt av HSB och Skanska och förvärvade marken i Ryssbergen i slutet av 60-talet. NMKB anser att tanken på att göra Ryssbergen till naturreservat är felriktade och att områdets skönhet och strategiska läge talar enstämigt för både bostäder och kommersiella lokaler. Detta även mot bakgrund att Västra Sicklaön involverats i centrala regionkärnan i RUFSS 2010.

Kommentar:

Ryssbergen redovisas som natur och föreslaget naturreservat i översiktsplanen. Naturvärdena är höga och områdets betydelse för grönstrukturen är så stor att det inte bör exploateras.

Nacka Miljövårdsråd

Rent allmänt är materialet välgjort och lättläst. Planen är dock väl oprecis – lite svävande vad gäller avsikter och ambitioner på många punkter. Föreningen tycker att renhållning är summariskt behandlat, anser att sprängning av berg borde tagits upp, samt saknar ett antaget miljöprogram.

Nacka grön kommun

Det är nödvändigt att värna om de större sammanhängande grönområdena, ständer och våtmarker och Nackas 40 småsjöar. Riktlinjer bör införas som förhindrar att grönområden tas i anspråk för bebyggelse och så att miljön förbättras inom grönområdena. Mer grönyolym ska tillföras än vad som tas bort och stränder ska inte privatiseras.

Expansionstakt och stadsplanering

Föreningen motsätter sig den snabba utbyggnadstakt som förutsätts. En årlig befolkningsökning med mindre än 1 procent vore rimligt. Den industrimark på västra Sicklaön är lämplig för bebyggelse men utbyggnaden bör ske långsammare. Nacka miljövårdsråd motsätter sig också bebyggelse längs kust och stränder på det sätt som föreslås i översiktsplanen. Utbyggnad och förtätning i kommunens periferi måste hållas tillbaka så långt det låter sig göras. Det är viktigt att bevara de markområden som aldrig varit bebyggda. Yttrandet innehåller även en specificering av vilka områden inom olika kommunaldelar som bör värnas.

Trafik

Nacka miljövårdsråd anser att buller måste analyseras i översiktsplanen och motsätter sig byggandet av Österleden och Kvarnholmsförbindelsen. När det gäller kollektivtrafik förespråkas att det nuvarande systemet Slussen som slutpunkt för all kollektivtrafik behålls, att tunnelbana inte byggs till Nacka och att Saltsjöbanan inte konverteras till snabbspårväg. Yttrandet framhåller utbyggnaden av cykelvägnätet och föreslår ett antal grundkrav för utformningen. Föreningen stöder en utveckling av båttrafiken och bredband med hög kapacitet.

Kommentar:

Översiktsplanen har kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer som ger en tydligare inriktning och vägledning i en rad frågor som Nacka miljövårdsråd tar upp. Efter samrådet har konsekvenser av föreslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturutbyggnaden studerats. Detta har lett till att planerat bostadsbyggande reviderats något och att viss infrastrukturutbyggnad förutsatts för bostadsbyggande i vissa områden. Nacka bör dock ta ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning. Det är viktigt att kunna möta den efterfrågan som finns av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. För ett framtida effektivt och klimatanpassat transportsystem behövs alla delar som redovisas i översiktsplanen

Naturskyddsföreningen Nacka

Naturskyddsföreningen sammanfattar sitt yttrande i följande punkter:

- Vi delar den övergripande inriktningen med förtätning närmast Stockholm och utveckling av lokala centra.
- Förslaget är i stora delar för oprecist och svävande.
- Utbyggnadstakten är alldeles för hög, viktiga naturområden hotas av exploatering. Den snabba tillväxttakten är ingen naturlag och inget som efterfrågas av kommuninvånarna.
- Nacka kommun behöver modernisera sin syn på begreppet hållbar utveckling, som det beskrivs i planförslaget kan det betyda vad som helst som t.ex. satsningar på stora motorleder.
- Viktiga begrepp som ekosystemtjänster och resiliens behöver föras in i Nackas stadsplanering. Nacka måste planeras utifrån social-ekologiska principer.
- Konsekvenser av klimatförändringarna och en kommande oljetopp måste analyseras.
- Lägg ned planerna för Österleden och Kvarnholmsbron.
- En ny Skurubro borde byggas enbart för spårtrafik.
- Utred spårtrafik förutsättningslöst för att hitta den optimala lösningen för Nackas invånare, lås inte fast planeringen vid ett tunnelbanealternativ.
- Trafikens barriäreffekter behöver åtgärdas, utred överdäckningar av Värmdöleden och andra vägar.
- De utredningsområden som föreslås, Ryssbergen, Sågtorp-Drevinge, Ramsmora och Gröna dalen bör bevaras som naturområden.
- Kartan över mark- och vattenanvändningen är för otydlig och grovskalig och duger inte som diskussionsunderlag.
- Slutsatserna i Miljökonsekvensbeskrivningen är alldeles för optimistiska, planen bryter mot flera miljömål som Begränsad klimatpåverkan, Ett rikt växt- och djurliv och En god bebyggd miljö.

Kommentar:

Översiktsplanen har kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer som ger en tydligare inriktning och vägledning. Efter samrådet har konsekvenser av förslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturutbyggnaden studerats. Detta har lett till att planerat bostadsbyggande reviderats något och att viss infrastrukturutbyggnad förutsatts för bostadsbyggande i vissa områden. För ett framtida effektivt och klimatanpassat transportsystem behövs alla delar som redovisas i översiktsplanen och tunnelbana har visat sig vara den enda spårtrafiklösning som kan lösa Nackas framtida behov. Samrådsversionens utredningsområden, Ryssbergen, Sågtorp-Drevinge, Ramsmora och Gröna dalen redovisas till övervägande del som natur- och rekreationsområde

Nysätra villaägareförening

Föreningen anser att gränsdragningen mellan tät stadsbebyggelse och gles stadsbebyggelse på den halvö där området Nysätra är belägen, ska ske på sådant sätt att bebyggelsen söder om Järlaleden fram mot Sickla köpcenter och därefter vidare söder om Planiavägen upp mot Gillevägen och fram till Långsjövägens östra anknäring mot Gillevägen även ska anses utgöra gles stadsbebyggelse. Områdena Nysätra och Trollebo är likvärdiga med Hästhagen, Lillängen, Storängen och Saltsjö-Duvnäs. Områdena har sitt ursprung i egna hemstanken från 1910-1920 talet, villabebyggelse med insprängda parker och grönområden. All förtätning av området i enlighet med förslaget skulle innebära att man tvingas riva den för miljön karakteristiska bebyggelsen.

Kommentar:

Beteckningen för Nysätra har ändrats till "gles blandad bebyggelse".

Ormoet företagarförening, Orminge centrum

I utarbetandet av en ny översiktsplan måste följande beaktas:

- En ny Skurubro med plats för även spårbunden trafik till Orminge bör byggas så snart som möjligt för att underlätta den kollektiva trafiken och biltransporter av människor och gods.
- Nya bostäder i och i anslutning till Orminge centrum genom förtätning och nybyggnation bör ske för att göra centrumområdet mer levande, tryggare och säkrare under hela dygnet.
- En bussterminal som inplaneras med kommande spårbunden trafik bör komma till stånd i Orminge centrum. Utvecklingen av Saltsjö - Boo gör att Orminge centrum kommer att bli en ännu viktigare knutpunkt för kollektivtrafiken.
- En stor och bra kundparkering är mycket viktig för alla verksamheter i centrum. En utökning av parkeringsplatser med ett parkeringsgarage är önskvärt.
- En utveckling och vitalisering av det lokala utbudet av varor och tjänster är nödvändigt för att motsvara den ökade befolkningens behov och förväntningar.

Kommentar:

Den nya Skurubron är inte planerad för spårtrafik, men den byggs så att framtida spårlosningar inte förhindras. Ormoets övriga synpunkter stämmer väl överens med översiktsplanen och kommer att tas tillvara i arbetet med program och detaljplaner för centrala Orminge.

Saltsjöbadens hembygdsförening

Föreningen sammanfattar sina synpunkter i nedanstående punkter, samt anser att en långsiktig lösning för kollektivtrafiken i hela regionen bör tas fram.

- Områdena Gröna dalen och naturområdet mellan Igelboda station och Fisksätra ska fortsätta vara den gröna lunga det är idag mellan Erstavik och Skogsö naturreservat.
- Bevara Saltsjöbanan i dess nuvarande utformning i en framtida modernisering.
- Bebygg ej Sågtorp - Drevinge
- Bevara Saltsjöbanans stationsbyggnader och områden intill från bebyggelse.

Kommentar:

Gröna dalen bevaras som naturområde med befintliga verksamheter. En utbyggnad av tågdepå i Igelboda behövs när Saltsjöbanan moderniseras och byggs om till snabbspårväg, vilket kommunen bedömt som det bästa sättet att behålla en god kollektivtrafik till Fisksätra och Saltsjöbaden. Sågtorp-Drevinge betecknas som natur med undantag för ett mindre område längs Saltsjöbadsleden som blir arbetsplatsområde. Planen har kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer som bland annat beskriver och tillvaratar kulturhistoriska värden.

Saltsjöbadens Naturskyddsförening

Det var ett utmärkt initiativ från kommunens politiska ledning att genomföra blå- och grönplanerna, och att dessa har kunnat ligga till grund inför utarbetande av förslaget till översiktsplan. Samtidigt tycker vi att det är förvånande att man i översiktsplanen tar ett antal utgångspunkter för givna och därmed drar slutsatser om ett antal ”måsten”. Vi tänker särskilt på utgångspunkten om ökat befolkningsunderlag som vi inte kan se som given utan beroende av inte minst politiska planer och beslut. På samma sätt är förutsättningarna inte på förhand givna i följande frågor:

- *T-bana i en första etapp till Forum Nacka, i en andra etapp till Orminge:* Översiktsplanen nämner inte vilket befolkningsunderlag man räknat med för Orminge. Det står att ”utredningar visar att Nacka behöver T-bana”, men någon sådan utredning har vi inte kunnat finna. Inte heller redovisas något underlag för vad samråd med Värmdö kommun gett vid handen vad gäller samplanering av kollektivtrafiken. Saltsjöbadens Naturskyddsförening anser att en

tågförbindelse till Mölnvik med anknytning till Saltsjöbanan torde vara den optimala lösningen.

- *Ny Skurubro.* Inget framgår av planen hur bron ska nyttjas; för spår och/eller buss och bil. Inte heller framgår om de gamla Skurubroarna skall rivas. Saltsjöbadens Naturskyddsförening anser i enlighet med ovan att det måste till spår över Skurusundet vilket också skulle minska biltrafiken och att detta bör vara utgångspunkten för en ny bro.
- *Väg över Ryssbergen och Svindersvik.* Vi kan inte se att det finns behov och underlag för denna förbindelse. Den leder till ökad biltrafik, buller och att mycket värdefull natur förstörs. Vägplanen står i stark motsättning till intentionerna i grönplanen.
- *Moderniserad Saltsjöbana.* Inget sägs vad detta skulle innefatta. Om det handlar om att konvertera tåget till spårvagn är vi helt emot detta eftersom det skulle innebära halva kapaciteten jämfört med tåg, mindre bekvämlighet, långsammare transport samt ett stort resursslöseri.
- *Danvikslösen.* Vi är emot den föreslagna lösningen, där spåret skall dras runt berget och bilar samt bussar i en kollektivfil i tunnel genom berget. Detta leder till försämrad kollektivtrafik för både spår och buss och flera års ombyggnadskaos till stora kostnader.
- *Sågtorp-Drevinge (Gungviken):* Under *Områden för utredning och diskussion* nämns Sågtorp-Drevinge som område för möjlig exploatering. Vi menar att det finns starka skäl emot detta. Det är en del av det sammanhängande naturområdet Erstavik – Nackareservatet. Även om det skärs av med motorvägen, rör sig fåglar och däggdjur relativt fritt.

Kommentar:

Utredningen kapacitetsstark kollektivtrafik i ostsektorn (2008) pekar på tunnelbana som det klart bästa sättet att lösa kollektivtrafiken. Den planerade Skurubron innehåller inga spår, men den byggs så att den inte hindrar framtida spårlösningar. Kvarnholmsförbindelsen är betydelsefull för genomförandet av det antagna detaljplanprogrammet för Kvarnholmen. Kommunen har bedömt att Saltsjöbanans modernisering och ombyggnad till snabbspårväg är det bästa sättet att behålla en god kollektivtrafik till Fisksätra och Saltsjöbaden. Det tidigare utredningsområdet Sågtorp - Drevinge betecknas som natur med undantag för ett mindre område längs Saltsjöbadsleden som blir arbetsplatsområde.

Saltsjöbadens Villaägarförening

Översiktsplanen är ett väl genomarbetat dokument med högt ställda mål som, om de uppnås, bör komma att uppskattas av flertalet kommuninvånare och i kommunen verksamma aktörer. Saltsjöbadens Villaägarförening vill dock påpeka några detaljer i stadsbyggnadsstrategierna som är viktiga.

- Det måste till både upprustning av vägar, cykel- och gångbanor. Saltsjöbanan måste upprustas och förstärkas med mötes- och dubbelspår.
- Fler spårbundna alternativ än tunnelbana bör studeras. Saltsjöbanan skulle kunna utvecklas och kopplas ihop med en länk till Saltsjö-Boo och Värmdö via Forum. Saltsjöbanan i hela sin sträckning, inklusive Negligedepån har ett kulturhistoriskt värde.
- Föreningen motsätter den kraftiga förtätning som föreslås utefter Saltsjöbanan och exploatering av Gungviken.
- Det är viktigt att Saltsjöbaden får behålla sin karaktär, att mark inte upplåts för stadsbebyggelse där byggnader upp till sex våningar sprängs in bland villakvarteren eller att grön- och strandområden tas i anspråk. Det är också viktigt att stränder inte privatiseras och att säkerställer fortsatt verksamhet med marin anknytning.
- Gröna dalen och området mellan Igelboda och Fisksätra stationer måste hanteras med yttersta varsamhet. Områdena består av orörd natur med viktig biologisk mångfald. Målet att värna natur och biologisk mångfald går inte att förena med planerna på en jättedepå för spårvagnar mellan Igelboda och Fisksätra.

Kommentar:

Utredningen kapacitetsstark kollektivtrafik i ostsektorn (2008) pekar på tunnelbana som det klart bästa sättet att lösa kollektivtrafiken. Kommunen har bedömt att Saltsjöbanans modernisering och ombyggnad till snabbspårväg är det bästa sättet att behålla en god kollektivtrafik till Fisksätra och Saltsjöbaden. Detta innebär också att Igelbodadepån behövs. Sågtorp-Drevinge betecknas som natur med undantag för ett mindre område längs Saltsjöbadsleden som blir arbetsplatsområde. Gröna dalen behålls som natur med befintlig användning. Förtätning vid Saltsjöbanans stationer kan vara nödvändigt för att behålla ett bra underlag för Saltsjöbanan, men det bör ske varsamt. Planen har kompletterats med generella och områdesvisa riktlinjer som bland annat beskriver och tillvaratar kulturhistoriska värden.

Statoil

Såväl ett regionalt tänkande som långsiktig hållbarhet talar för att Bergs oljehamn tillsvidare bör vara kvar. I RUF 2010 framhålls att ”en övergång till förnyelsebara drivmedel innebär att allt större volymer flytande bränslen kommer att hanteras de närmaste decennierna. Regionen bör behålla befintliga anläggningar för hantering av flytande bränslen, då alternativa depåer skulle medföra många fler tankbilstransporter. Regionen bör avveckla sin depåkapacitet först efter att icke-flytande drivmedel fått genomslag på marknaden. Depåerna för flytande bränsle vid Berg och Loudden ska behållas under planperioden till 2030”. Statoil delar tillfullo dessa synpunkter. Bergs oljehamn är idag en central del i Mälardalens infrastruktur för flytande drivmedel. Det finns inte något alternativ till Bergs vad gäller lagring och lastning av bunkerolja. Svenska Statoil har under senare år genomfört ett omfattande investeringsprogram för att möta de allra högsta miljö- och säkerhetskrav.

Kommentar:

Frågan om Bergs oljehamn är komplex och i översiktsplanens utställningsversion är oljehamnen betecknad som utredningsområde. Kommunen avser att utreda konsekvenserna av en avveckling av oljehamnen och möjligheterna att bebygga området med bostäder och verksamheter.

Stockholms handelskammare, lokalavdelningen Nacka - Värmdö

Förslaget till ny Översiktplan för Nacka kommun har identifierat utmaningar och åtgärder som i det stora hela känns rimliga. Vi har från Handelskammarens sida valt att fokusera våra synpunkter på områdena transportsystem, näringsliv och stadsbyggnad.

Transportsystemet

Handelskammaren ser med stor oro bristen på samordning mellan projekten Danvikslösen och Nya Slussen inkl. transportnäten mellan Danviken och Slussen. Det är således av yttersta vikt att projekt som Slussen, Danvikslösen, utbyggnad av tunnelbanan samt Östlig förbindelse samordnas, planeras och prioriteras i ordning så att inte näringsliv och boende i Nacka/Värmdö drabbas av decennier av störningar och ytterligare framkomlighetsproblem.

- En tunnelbana till Nacka Forum, med vidare utbyggnad till Orminge och Gustavsberg, är den spårlösning som vi idag ser kan svara mot de krav som ställs och framför allt kommer att ställas av morgondagens resenärer. Den är nödvändig för att erbjuda ett attraktivt företagande samt om planerad bostadsbebyggelse ska gå att genomföra. En förlängning av den blåa linjen från Kungsträdgården till Nacka/Värmdö ger därmed möjlighet till direktkommunikation till centrala Stockholm
- I och med Norra Länkens byggande kvarstår Östlig förbindelse (Österleden) för att det ska finnas en komplett ring runt Stockholms innerstad. Det är mycket viktigt att en Östlig förbindelse kommer till stånd så fort som möjligt. ”Österleden” är ett så pass avgränsat projekt och få så stora trafikmängder att det skulle kunna lämpa sig väl att byggas och finansieras i privat regi med brukaravgifter. Den skulle således kunna realiserats utan statliga medel och därför kunna realiserats betydligt tidigare.

- Tvärbanan bör förlängas till Sickla för kommunikation med Saltsjöbanan och den kommande tunnelbanan.
- Saltsjöbanan är spårmässigt av bra standard men vagnsmässigt undermålig. En upprustning av tågagnarna inkl. komplettering av kortare spårsträckor för tågmöten förordas starkt.
- En ny Skurubro är nödvändig och behöver komma på plats så fort som möjligt. Det behövs både bättre bärighet och kapacitet samt inte minst säkerhetsmässigt. Bron är i princip enda förbindelsen för Värmdö till fastlandet. Bron är i dagsläget den första riktigt stora flaskhalsen för biltrafiken.

Starkt näringsliv

Ett utvecklat näringsliv med fler arbetsplatser är helt beroende av bra kommunikationer. Att kommunen vill stärka det lokala näringslivet är bra, men det behöver följas upp med en aktiv plan för hur detta ska ske. Det behövs även en strategisk och konkretiserad plan för nyetableringar. Att behålla lokala handelscentrum är en bra ambition, men många har problem med underlaget. Att de lyckas skaffa en egen identitet och utbud är därför viktigt. Det behövs även en bra dialog med detaljhandeln i kommunen och en strategi för utvecklingen av de olika områdena. Att man pekar ut Älta/Storkällan som industriområde är bra. Det råder därför stor brist på industriområden i Stockholmsregionen idag.

Stadsbyggnad

Handelskammaren är positiv till att Nacka kommun planerar för ett fortsatt bostadsbyggande och delar synen att bebyggelsen främst bör koncentreras till Västra Sicklaön. Det finns stora möjligheter att skapa en regional kärna med en attraktiv miljö och bebyggelsestruktur för bostäder till olika befolkningsgrupper inkl. kontor och annan näringslivsverksamhet.

Kommentar:

Kommunen har bedömt att Saltsjöbanans modernisering och ombyggnad till snabbspårväg är det bästa sättet att behålla en god kollektivtrafik till Fisksåtra och Saltsjöbaden. I övrigt framför handelskammaren inget som står i strid med översiktsplanens strategier och riktlinjer.

Svenska Petroleum Institutet

SPI vill peka på resultatet av denna mycket djupgående analys och konsekvensbeskrivning av försörjningen av flytande bränsle inom Stockholms län som las fram 2006, samt på den Regionala utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFSS, som antogs 2010. Slutsatsen är att regionen skall behålla sin depåkapacitet för flytande bränslen under hela planperioden fram till 2030. SPI finner det inte möjligt att utveckla Bergs oljehamn under den tidsperiod till 2020 alternativt 2030 som SPI uppfattar att Nacka har som tidshorisont i sin översiktsplan. SPI delar den slutsats som redovisas i RUFSS 2010 om att oljehamnarna i Stockholmsregionen kommer att behöva finnas kvar under hela planperioden fram till 2030.

Kommentar:

Frågan om Bergs oljehamn är komplex och i översiktsplanens utställningsversion är oljehamnen betecknad som utredningsområde. Kommunen avser att utreda konsekvenserna av en utveckling av oljehamnen och möjligheterna att bygga området med bostäder och verksamheter.

Trollebo Villaägarförening

Att Nacka ska planeras för 10000 nya lägenheter de närmaste 10 åren är realistiskt med hänsyn till miljön och infrastrukturen. Trollebo och Nysätra villaområden har klassats som tät stadsbebyggelse, områdena bör bevaras för framtiden med annan klassning. Trafiken i området har eskalerat ohämmat i och med tillkomsten av Sickla Köp kvarter. Planiavägen bör anslutas till Värmdövägen med en planfri korsning och Järlaleden frigöras för annat användningsområde. Åtgärder för att uppnå EU:s vattendirektiv saknas för sjöarna som är en viktig naturtillgång.

Kommentar:

Beteckningen för Trollebo har ändrats till "Gles blandad bebyggelse". Översiktsplanen föreslår en vägförbindelse mellan Värmdövägen och Järlaleden, men inte ett definitivt läge. Sjöarna i Nacka är inte "vattenförekomster" enligt EU:s kriterier, men riktlinjer för de större sjöarna har införts i översiktsplanen.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall har ledningar inom och i närheten av planområdet vilket visas i bifogad karta. Vattenfalls befintliga ledningar innehåller linjekoncession utfärdad av Energimarknadsinspektionen. Ledningens sträckning är bestämd och kan inte flyttas eller kabelföras utan att ett nytt tillstånd ges ut av Energimarknadsinspektionen. Processen är dyrbar och tar lång tid och kan endast ske på initiativ av ledningsägaren. Eventuell flytt/förändring av befintliga elanläggningar utförs av Vattenfall men bekostas av exploatören.

Kommentar:

Yttrandet innehåller viktiga påpekanden för plangenomförande men påverkar inte utformningen av översiktsplanen

NCC boende genom Jan Kalms

Höj ambitionsnivån på utvecklingen av båtförbindelser till att även försörja Skuru- och Lännerstasunden. Arbeta för att den av Vattenfall ägda luftledningen från Saltsjöbadsleden till Björknäs tas bort. Nu planeras det för stora investeringar i markförläggning av delar av denna, något som vi uppfattar som ett övergångsskede. Björknäs kan med enkla investeringar försörjas utan denna ledning.

Kommentar:

Översiktsplanen har kompletterats med förslag till kollektivtrafik på vatten genom Skurusundet och Lännerstasunden.

Wallenstam AB

Det är en bra ambition att planera för 10000 nya bostäder de närmaste 10 åren. Behovet av nyproducerade hyresrätter är stort. Blandade upplåtelseformer skapar en tryggare miljö och fler hyresrätter skapar flyttkedjor som i sin tur löser bostadsbristen på sikt. Wallenstam är intresserat av att medverka i denna process för att bygga såväl hyresbostäder som bostadsrätter. Nacka centrum måste bli tydligare som kommunens centrum. Ett starkt centrum måste vara koncentrerat och ha puls för att kunna vara ett attraktivt och verkligt nav. För att nå detta måste det förtätas mycket de kommande åren.

Det är positivt att översiktsplanen sätter fokus på Orminge. En tunnelbana skulle öppna upp för en snabbare och smidigare kollektivtrafik. Orminge har stora möjligheter till ytterligare förtätning och Wallenstam vill gärna vara med i denna utvecklingsprocess. Älta är ett strategiskt utvecklingsområde för Nacka. Processen har påbörjats, fler bostäder, iordningställande av kulturhus, utveckling av detaljhandeln mm pågår, och måste på ett naturligt och tydligt sätt inarbetas i översiktsplanen. Wallenstam efterlyser också en tydlig markanvisningspolicy, även om man är medveten om att detta inte är en översiktsplanefråga.

Kommentar:

Yttrandet innehåller inget som motsäger översiktsplanens strategier och riktlinjer. Efter samrådet har konsekvenser av förslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturutbyggnaden studerats. Detta har lett till att planerat bostadsbyggande reviderats något men ambitionsnivån är fortsatt hög. Översiktsplanen har efter samrådet kompletterats med riktlinjer för bostadsförsörjningen. I riktlinjerna står bland annat "I Nacka ska det finnas en blandning av upplåtelseformerna äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt. Samtliga upplåtelseformer ska finnas i nyproduktionen.

Älgö fastighetsägarförening

Grunddragen i fråga om användningen av vattenområden på Älgö framgår överhuvudtaget inte. Översiktsplanens samrådsutställning måste ställas ut på nytt med klarläggande av denna. Den s.k. redovisningen av vattenanvändningen på Älgö inte ens är övergripande. Den är överhuvud taget inte behandlad i planen. Vattenområdena längs Älgös kuster ska icke exploateras för ytterligare anläggande av vare sig byggnader eller bryggor och ej heller marinor.

Översiktsplanen redovisar en tvetydig exploateringsgrad för Älgö. Det står att för Älgö föreslås en ”mycket gles småhusbebyggelse” innebärande en exploateringsgrad = 0,1 men även en exploateringsgrad = 0,5 innebärande ”radhusbebyggelse eller låga flerbostadshus, högst två våningar men enstaka högre hus”. Det kan inte accepteras någon tvetydighet i planen i fråga om föreslagen exploateringsgrad på Älgö. Nu antagen detaljplan för Älgö visar en exploateringsgrad som ligger under 0,1. Exploateringsgraden för Älgö inte kan höjas om skärgårdscharakteren ska bestå vilket såväl fastighetsägare på Älgö som politiker har kommit överens om under detaljplanprocessen på Älgö. Finns det en dold agenda för Älgö? Frågar jag. I så fall är det nu lämpligt att kommunen talar klarspråk i denna fråga.

Det finns en politisk överenskommelse om att Svärdsö ska bli naturreservat. Jag menar att det inte ska finnas några tvetydigheter i denna fråga och att översiktsplanen ska anvisa Svärdsö som naturreservat och inte som det står i ÖP:s text att ”möjligheter att göra området till reservat ska diskuteras”.

Kommentar:

De allmänna riktlinjerna för ”gles blandad bebyggelse” spänner över ett antal sinsemellan olika områden. Översiktsplanen har kompletterats med områdesvisa riktlinjer. Enligt dessa kan Älgö ”bebyggas med ytterligare cirka 175 småhus på befintliga fritidshustomter, enligt gällande detaljplan. Någon annan bebyggelse är inte aktuell”. För Svärdsö redovisar översiktsplanen att ”Naturreservatsbildning planeras men den exakta avgränsningen är inte klarlagd. I samband med bildandet av naturreservatet ska möjligheten att lokalisera småbåtshamn och förskola inom området studeras”.

Ältasjöns fiskevårdsområdesförening

Föreningen är angelägen om att Ältasjön skyddas mot tillrinnande näringsämnen (främst fosfor) och föroreningar, utan att för den skull tillflödet av vatten till sjön begränsas. Dagvatten frågan tas upp och åtgärder föreslås som renings- och fördröjningsmagasin och inventering av befintliga dagvattenledningar. Nacka kommuns dagvattenstrategi torde vara ett bra rättesnöre. Nivån på Ältasjön visar på behovet av en ny vattendom. Behovet av åtgärder för att öka tillgängligheten till Ältasjöns stränder påpekas också i yttrandet

Kommentar:

Efter samrådet har översiktsplanen kompletterats med områdesvisa riktlinjer där bland annat status och åtgärder för Ältasjön och andra större sjöar behandlas.

Privatpersoner

Yttrande

Arbeta på att få hit tunnelbanan till Nacka och vidare ut. Nya Slussen kommer att ta tid och all trafik dit blir ett elände 10-15 år framåt. Arbeta på att bygga en Österled snarast.

Kommentar:

Översiktsplanen föreslår både tunnelbana och österled så fort som möjligt.

Yttrande

I situationsplanen för Fisksätra finns en vägförbindelse från Fisksätravägen via Igelboda - Vinterbrinksvägen – Saltsjöbadens centrum. Det är på tiden att denna byggs som planerat och samtidigt förlängs till Tattby station och ansluter till Byvägen.

Kommentar:

Denna vägförbindelse har inte bedömts som nödvändig för kommunens utveckling och översiktsplanens strategier.

Yttrande

Området Gröna dalen och naturområdet mellan Igelboda station och Fisksätra skall fortsätta vara den gröna lunga det är idag mellan Erstavik och Skogsö naturreservat. Gröna dalen är en naturlig mötesplats, området mellan Igelboda station och Fisksätra är orörd natur och båda områdena är viktiga promenad- och cykelstråk.

Värdefulla kulturmiljöer längs saltsjöbanan skall bevaras och skyddas vid nybyggnationer. Den höga exploateringsgraden utmed järnvägen mellan Ringvägen och Restaurangholmen strider klart emot målen i den nya översiktsplanen.

Den befintliga Saltsjöbanans karaktär skall bevaras vid en framtida modernisering. Kommunen bör inte medverka till kostsamma investeringar innan man arbetat fram en gemensam handlingsplan för en hållbar trafikstruktur i hela Nacka-Värmdöregionen.

Kommentar:

Se kommentar till Brf. Igelbodaplatån.

Yttrande

Instämmande med skrivelse från Nysätra villaägareförening

Kommentar:

Se kommentar till Nysätra villaägareförening.

Yttrande

Grunddragen i fråga om användningen av vattenområden på Älgö framgår överhuvudtaget inte. Översiktsplanens samrådsutställning måste ställas ut på nytt med klarläggande av denna. Den s.k. redovisningen av vattenanvändningen på Älgö inte ens är övergripande. Den är överhuvud taget inte behandlad i planen. Vattenområdena längs Älgös kuster ska icke exploateras för ytterligare anläggande av vare sig byggnader eller bryggor och ej heller marinor.

Översiktsplanen redovisar en tvetydig exploateringsgrad för Älgö. Det står att för Älgö föreslås en ”mycket gles småhusbebyggelse” innebärande en exploateringsgrad = 0,1 men även en exploateringsgrad = 0,5 innebärande ”radhusbebyggelse eller låga flerbostadshus, högst två våningar men enstaka högre hus”. Det kan inte accepteras någon tvetydighet i planen i fråga om föreslagen exploateringsgrad på Älgö. Nu antagen detaljplan för Älgö visar en exploateringsgrad som ligger under 0,1. Exploateringsgraden för Älgö inte kan höjas om skärgårdskaraktären ska bestå vilket såväl fastighetsägare på Älgö som politiker har

kommit överens om under detaljplanprocessen på Älgö. Finns det en dold agenda för Älgö? Frågar jag. I så fall är det nu lämpligt att kommunen talar klarspråk i denna fråga.

Det finns en politisk överenskommelse om att Svärdsö ska bli naturreservat. Jag menar att det inte ska finnas några tvetydigheter i denna fråga och att översiktsplanen ska anvisa Svärdsö som naturreservat och inte som det står i ÖP:s text att ”möjligheter att göra området till reservat ska diskuteras”.

Kommentar:

Se kommentar till Älgö fastighetsägarförening.

Yttrande

Värmdöleden, väg 222 ligger som en asfaltsvart mullrande midgårdssorm i stadsbygden. Bullret stör påtagligt boendemiljön på östra delen av Henriksdalsberget, Alphyddan, Finntorp och vidare mot Skuru. Läget skär isär angränsande stadsdelar. Placera längsgående skärmbeskydd, företagslokaler, loftgångshus o a mot bostadsenheter. Däcka över vägen med omstigningsstationer för gemensamhetstrafiken på strategiska platser.

Kommentar:

Bullret är ett problem som tas upp i översiktsplanen. Konkreta lösningar är en fråga för fördjupningar av översiktsplanen och kommande detaljplaner.

Yttrande

Varje delområde i natursköna Nacka har egen historia och grundatmosfär. Den kan bibehållas om exploatering sker med inlevelse, omtanke och hänsyn till de människor och värderingar som präglar bygden i decennier. Vid överretablering går känslan av Nacka – mellan storstad och skärgård förlorad. Detta är nämligen Nackas främsta tillgång; natur och kultur, inkluderande invånarna med vänligt sinnad attityd. Bullret har tilltagit markant under de senaste 10-20 åren. Det vore önskvärt med bullerskydd även mot naturen och inte bara mot bostäderna. Yttrandet framför även detaljsynpunkter på exploatering i exempelvis Tollare och Saltsjöbaden och framhåller att byggnation i sig inte är av ondo utan HUR. Det får inte gå för fort, utan mogna fram i dialog med närboende.

Kommentar:

Yttrandet innehåller tänkvärda synpunkter på planering och genomförande utan att motsätta sig översiktsplanens principer. Översiktsplanen syftar till att möta Stockholmsregionens tillväxt genom fortsatt bostadsbyggande utan att Nackas kvaliteter ska gå förlorade.

Yttrande

När och hur kommer Nacka kommun att satsa mer på att fotbollsföreningar kan träna hela året både inomhus och utomhus

Kommentar:

Översiktsplanen innehåller generella och områdesvisa riktlinjer för idrott och fritidsaktiviteter. Konkreta investeringar styrs dock inte av planen.

Yttrande

Kollektivtrafik

Nacka och Värmdö bör utarbeta ett gemensamt förslag till hur en kapacitetsstark spårväg, ”tunnelbana” ska kunna byggas ut till Nacka och Värmdö. Tunnelbanan har kapacitet på 32000 resenärer per timme. Den kan ersätta nästan alla bussar, saltsjöbanan och tvärbanan mellan Slussen och Forum Nacka. Någon

stor bussterminal på Slussen behöver inte byggas. Beslutet att finansiera en ny Skurubro med avgifter måste omprövas. Den nya påfarten i Björknäs och trafikplatsen vid Boovägen måste snarast byggas. Vid trafikplatsen vid Boovägen måste en infartsparkering byggas.

Friluftsliv och rekreation

Bygg en större fotbollsplan på Dalkarlsängen. Iordningställ ett mindre parkområde i centrala Björknäs. En simhall i Boo ska vara en kommunal angelägenhet. Gör en strandpromenad mellan Boo Gård och Gustavsviks gård och bygg en pontonbro till Bergholmen från Gustavsvik.

En ny lättskött lift i skidbacken i Boo. Bygg belyst gång- och cykelväg från Orminge till Velamsund. Bygg en bro för gång- och cykeltrafik mellan Södra Boo och Skogsö.

Kommentar:

Översiktsplanen föreslår utbyggnad av tunnelbana till Orminge (utredningen kapacitetsstark kollektivtrafik i ostsektorn bedömde att en utbyggnad till Värmdö inte var meningsfull). Översiktsplanen föreslår även en ny trafikplats vid Boovägen och ny Skurubro och trafikplats i Björknäs. Finansieringen av Skurubron är ingen fråga för översiktsplanen. En simhall i Orminge föreslås i planen. Flera av förslagen i yttrandet är för detaljerade för en översiktsplan men kan behandlas inom ramen för detaljplanering i sydöstra Boo.

Yttrande

Fantastiskt bra om det blir gång och cykelväg på sträckan av södra sidan Duvnäsvisken, från vikens innersta spets och förbi Sågtorp. Fantastiskt bra om det blir kommunalt vatten och avlopp till samma område. Avloppen från villorna (i alla fall merparten) går rakt ut i sjön.

Sänk hastighetsgränsen till 30 km på HELA Saltsjöbadsvägen ända bort till ABC-marinen! Bilarna kör som galningar på denna sträcka. Sätt också dit ett antal hastighetsdämpande gupp i vägen för att få de värsta racerförarna att sakta ner.

Det viktigaste av allt! Sätt upp bullerplank mot Saltsjöbanan. När banan åker förbi så låter det så mycket att man är tvungen att hålla för öronen. Oljudet måste gå under klassning "stort miljöproblem"

Kommentar:

De föreslagna åtgärderna styrs inte av översiktsplanen utan får behandlas i kommunens fortlöpande åtgärdsplanering och myndighetsutövning.

Yttrande

En hållbar framtid i Nacka kan skapas om Fisksättras ungdomar får jobb och inte tappar framtidshoppet, kriminaliseras och marginaliseras. De behöver få vara med och bygga den. Enligt modell Hovsjö i Södertälje, där de boende själva är med och bygger och renoverar området och formar sin förort. Det behövs mycket student och ungdomsbostäder i Stockholm med omnejd. Ett antal penthouse skulle kunna byggas på några av taken i centrum i Fisksätra, speciellt för ungdomar.

Idrottshallen vid stationen skulle kunna byggas på med ungdomsbostäder. Från Fisksättras småbåtshamn längs Saltsjöbanan skulle en promenadbrygga fram till Östervik och pontoner med ungdomsbostäder kunna byggas. En pir framför småbåtshamnen skulle kunna byggas, en restaurang, café, bastu och där folk skulle kunna stå och fiska och där man kunde angöra båtar.

Kommentar:

De föreslagna åtgärderna styrs inte av översiktsplanen men många kan behandlas i detaljplaneprogram som ska utarbetas för Fisksätra.

Yttrande

Bygg österleden omgående. Av alla planerade större infrastrukturprojekt bör Österleden stå högst upp på prioriteringslistan. Slussen avlastas en hel del biltrafik. Lämpligen byggs samtidigt tvärbanans avsnitt mellan Sickla och Ropsten. Översiktsplaneförslaget framhåller vikten av lokala centra. Märkligt är därför att det nu planeras för byggandet av en ICA Supermarket vid Ekstubben. Nyetableringen medför troligtvis att såväl ICA-affären i Älta Centrum som Konsumaffären i Älta Gård får slå igen. Risken är stor att fler näringsidkare dras med i fallet. Sammantaget en kvalitetsförlust för Älta. Se till att det finns en trevlig passage för utövare av rörligt friluftsliv mellan Erstaviksskogen och Flatens naturreservat. Borde inte grusbanan mellan Snörom och Drevinge ingå i cykelvägnätet.

Kommentar:

Österleden tillhör de projekt som prioriteras i översiktsplanen, men Nacka kan inte ensamt besluta om regional infrastruktur. En utveckling av Älta centrum ingår som en åtgärd i översiktsplanens strategier. Eftersom Älta idag har ett underskott på handelsetableringar behöver inte etableringen vid Ekstubben stå i motsättning mot en utveckling av Älta centrum.

Yttrande

Planera moderna kommunikationer -tunnelbana eller hängbana. Hängbana är en typ av järnvägsspår som påminner om högbanor. Skillnaden är att på högbanor kör tågen *på rälsen* medan hängbanans tåg *hänger under rälsen* ungefär som på en linbana. Förtäta inte ytterligare i nuvarande hyreshusområden utan bygg höghus i villaområden De ungdomar som växt upp i ett villaområde vill ofta bo nära sina hem. När vi blir gamla och flyttar från våra villor önskar vi också bo så nära som möjligt där vi bott hela livet. Ger större underlag för buss och servicebutik.

Kommentar:

Tunnelbana föreslås i översiktsplanen då det har bedömts som realistiskt och tillräckligt kapacitetsstarkt. Översiktsplanens syftar till en blandad bebyggelse som ger möjlighet att bo kvar i närområdet i alla livets skeden.

Yttrande

Det är fel att bygga för 40 000 nya personer och kalla det för hållbar framtid då vi inte har ett hållbart samhälle idag. De frågor som ej är lösta är vatten och avlopp, luftföroreningar och avfallsfrågor samt energi. Mälaren kan bli förstörd p.g.a. giftangrepp och övergödning. Recipienten Östersjön är övergödd vilket visar sig i algblooming och fiskförändring. Luften förorenas av koldioxid och andra utsläpp. Avfall eldas vilket förorenar luften eller läggs på deponier där grundvattnet riskerar att förstöras. Energi erhålls till stor del genom kärnkraft med olöst förvaring av avfall.

Kommentar:

Stockholmsregionen växer genom att fler människor flyttar hit. Det är då viktigt att Nacka tar sitt ansvar för utvecklingen på ett så hållbart sätt som möjligt.

Yttrande

Rusta upp Saltsjöbanan och behåll den som tåg. Behåll tågdepån i Neglinge. Skrota Danvikslösenförslaget och överdäcka istället kurvan runt Henriksdalsberget och bygg bostäder ovanpå. Satsa nu på tunnelbana till Orminge. Bygg snarast ny Skurubro men inte Kvarnholmsbron. Glöm Österleden eller, om en sådan verkligen anses nödvändig, låt den utgöras av en förlängd tvärbana under Djurgården. Lyssna mer på Nacka Miljövårdsråd och Naturskyddsföreningen. Privatisera inte biblioteken.

Kommentar:

Kommunen har bedömt att Saltsjöbanans modernisering och ombyggnad till snabbspårväg är det bästa sättet att behålla en god kollektivtrafik till Fisksätra och Saltsjöbaden. Kvarnholmsförbindelsen är betydelsefull för genomförandet av det antagna detaljplanprogrammet för Kvarnholmen. Österleden är en viktig förbindelse till norra delen av Stockholmsregionen.

Yttrande

Förslaget är så diffust och oklart att det inte kan anses ge någon vägledning om kommunens syften eller egentliga planer. Som fastighetsägare i Nacka ser jag det publicerade mer som ett hot än som en förbättring för dem, som bor i kommunen. Den publicerade kartan över Älgö har till exempel givits en markering, som innebär möjlighet till en avsevärd förtätning av bebyggelsen. Framtiden för det, som Nackas politiker och tjänstemän kallade att "bevara skärgårdskaraktären", kan sluta i hyres- eller bostadsrättskaserner med spridda höghus över hela ön. Det skulle inom förslagets ram vara möjligt att Älgös innevånarantal skulle kunna uppgå till 20.000-30.000 fasta innevånare.

Kommentar:

Se kommentar till Älgö fastighetsägarförening.

Yttrande

Instämmande i Älgö Fastighetsägarförenings yttrande.

Kommentar:

Se kommentar till Älgö fastighetsägarförening.

Yttrande

I översiktsplanen för Nacka finns två områden som gränsar till Fisksätra "Områden för utredning och diskussion". Området öster om Fisksätra, som delvis är kolonilotter, bör bibehållas med dessa lotter och man bör försöka plantera in vilda blommor och buskar som håller på att försvinna och göra en liten meditationsoas. Yttrandet innehåller även ett antal detaljförslag för planteringar och en meditationspromenad. Det andra området som är väster om Fisksätra och är skog. Här kan man ägna sig åt experimentodlingar och odla kantareller och kanske andra svampar och även kanske amerikanska blåbär eller lite korsframställda nya växter och buskar gärna med ätliga inslag.

Kommentar:

Översiktsplanen har ändrats så att Gröna dalen fått beteckningen natur och befintlig användning behålls. Sågtorp - Drevinge har också betecknats som natur med undantag för ett mindre område närmast Saltsjöbadsleden som utgör framtida arbetsplatsområde.

Yttrande

Stäng av Järlaleden vid Ekuddsvägen. Det ger ett sammanhängande grönområde ner till Kyrkviken. Genomför "Dagvattenstrategi för Nacka kommun". Sedimentbassängteknik som föreslagits för Kyrkviken är ingen hållbar lösning.

Kommentar:

Konkreta trafiklösningar för Sicklaön kommer att studeras i fördjupningar av översiktsplanen och i detaljplaner. Översiktsplanen redovisar riktlinjer för dagvattenhanteringen men styr inte specifika lösningar.

Yttrande

Jag tycker inte om formatet. Försök att läsa planen någon annanstans än med den liggande på ett bord. Delarna borde ha ett nummer eller förses med titel. Texterna är ojämna, har de inte kollats av en ansvarig före tryckning.

Nybyggandet är motorn som driver på utvecklingen. Fakta om byggandet har placerats i "Underlag". De fakta som finns där borde ha en framträdande plats i förslaget till översiktsplan, med kommentaren att den höga utbyggnaden under perioden beror på Kvarnholmen och Tollare. Transporterna ägnas två separata avsnitt i förslaget. De bör kunna samordnas i ett. I avsnittet om tunnelbanan har resor till fots och på cykel fått för stort utrymme.

Kommentar:

Liggande A4 är ett ganska vanligt format för denna typ av dokument i Nacka kommun och det har fördelar vid exempelvis redovisningen av kartor. Underlagen redovisas separat, dels för att hålla nere storleken på huvuddokumentet, dels för att underlaget ska kunna uppdateras lättare. I plandokumentet redovisas först utmaningar och mål och därefter de strategier kommunen valt och vilka konkreta åtgärder som krävs.

Yttrande

Översiktsplanen ska enligt projektdirektivet fokusera på mänskliga värden som upplevelse och välbefinnande. Malming menar att detta inte varit fallet i planeringen av Älgö. Yttrandet innehåller dessutom synpunkter på den lagakraftvunna detaljplanen för Älgö. Förutom detta yttrande instämmer Malming i Älgö Fastighetsägarförenings yttrande.

Kommentar:

Yttrandet har synpunkter på den genomförda planeringen på Älgö och är därför svårt att kommentera inom ramen för översiktsplanen.

Yttrande

Det är detta en dum idé att bygga en bro över Svindersvik, eftersom det kommer att bli dyrt, skada ett naturområde och skapa en rutt för bilister att försöka undvika trafikstockningar på Värmdöleden. De flesta som flyttar till den nya Kvarnholmen utvecklingen kommer troligen fokus på Stockholm och Sickla i alla fall. Verka för en snabbare utbyggnad av Tunnelbanan till Sicklaön och förbinder Tvärbanan till Saltsjöbanan.

Kommentar:

Kvarnholmsförbindelsen är betydelsefull för genomförandet av det antagna detaljplanprogrammet för Kvarnholmen. Översiktsplanen föreslår både utbyggnad av tunnelbana till Nacka och en koppling mellan Tvärbanan och Saltsjöbanan.

Yttrande

Bättre gång och cykelväg mellan Östervik och Saltsjö-Duvnäs (se hur man löst det på gamla Värmdövägen mot Gustavberg).

Kommentar:

Detta är en prioriterad åtgärd i översiktsplanen

Yttrande

Området kring Saltsjöbanan vid Saltsjö-Duvnäs station, vid Kolbottensjön är av naturintresse ur miljöaspekten, det finns t ex bävvar och andra smådjur samt grodor som har sin lekplats där. Vore inte detta område också värt att naturskyddas liksom Skuruparken? Samtidigt skulle då naturskyddsområdet vid Långsjön få en naturlig förbindelse med Erstaviksskogen (Erstaviks fideikomiss) o Nacka reservatet, vilket framhölls i förslaget att grönområdena inte har så stor kontaktyta idag, de behöver sammankopplas, för att naturmiljöerna ska bevaras!

Kommentar:

Några planer på naturreservat finns inte för detta område, men strandskydd gäller runt Kolbottensjön.

Yttrande

Yttrandet för fram ett antal skäl mot bostadsbyggande i området runt Kolbottensjön vid Saltsjö Duvnäs station. Området ligger i konstant skugga från november till februari. Bullerproblemen är omfattande. Vid vissa väderbetingelser blir emissionerna från Saltsjöbadsleden kvar i området. Våtmarken runt Kolbottensjön har klassats som ett område av mycket högt naturvärde.

Kommentar:

Översiktsplanen föreslår rent generellt kompletteringar vid Saltsjöbanans stationer för möjligheter till bättre service och bättre underlag för Saltsjöbanan. Några konkreta förslag redovisas inte och för området runt Kolbottensjön gäller strandskydd.

Yttrande

Yttrandet har inkommit på hemsidan för översiktsplanen men innehåller uteslutande synpunkter på detaljplan handels- och verksamhetsområde vid Ältabergsvägen i Älta.

Kommentar:

Yttrandet behandlas i den ovan nämnda detaljplanen.

Yttrande

Ryssbergen-Svinderviken utpekats som en värdekärna med kommunalt värde, Riksintressant Kulturmiljö, Naturvärden av regional värde, Barrskog med högt naturvärde, Strandskyddat mm. Det är därför viktigt att kommunen snarast beslutar sig för att skydda detta område från exploatering.

Buller är ett stort miljöproblem i Nacka skrivs i underlagen. Runt de trafikleder som genererar detta buller uppstår naturligtvis även ett stort problem med avgaser. Det är direkt olyckligt att kommunen där avser att öka buller och avgaser i och med byggandet av Kvarnholmsförbindelsen och exploatering av Ryssbergen-Svinderviken. Jag beklagar att någon Barnkonsekvensanalys inte har genomförts. Barnperspektivet är viktigt i sak och inte enbart i riktlinjer. Det är barnens Nacka vi pratar om när vi skapar en översiktsplan.

Kommentar:

Översiktsplanen föreslår att Ryssbergen ska bli naturreservat och inte exploateras. Kvarnholmsförbindelsen är betydelsefull för genomförandet av det antagna detaljplanprogrammet för Kvarnholmen och bedöms inte i sig medföra någon betydande ökning av buller och avgaser. Bullerfrågan uppmärksammas i planen konkreta åtgärdsplaner är viktiga. Översiktsplanen har kompletterats med generella riktlinjer där det bland annat står ”Alla grupperns livssituation ska uppmärksammas i planeringen genom ökat deltagande och genom ökad kunskap. Barnkonventionens intentioner ska särskilt beaktas”.

Yttrande

Gröna Dalen, anges som område för utredning och diskussion. Man har diskuterat idrotts- eller kultur i Gröna Dalen, vilket i och för sig skulle kunna vara trevligt. Nackdelen är att även dylika anläggningar är mörka, ofta utan fönster ut mot passerande gångväg, och att området inte skulle upplevas "tryggare". Dessutom leder all bebyggelse av icke-bostadskaraktär till att Fisksättras och Saltsjöbadens bostadsområden ytterligare separeras från varandra. Istället skulle jag förorda att området närmast vägen avsätts för bostadsbebyggelse av exploateringsgrad 0,5, d v s radhusbebyggelse. Detta skulle ha flera fördelar:

1. Den gröna kilen med djur o s v som passeras skulle kunna bevaras. (Alla som bor i hus vet att rådjur inte hindras av en radhustomt!)
2. Om husen läggs vid befintlig väg, skulle denna inte heller på kvällarna vara lika mörk och öde, utan upplevas som tryggare, med husens fönster ut mot vägen.
3. En relativt låg exploateringsgrad skulle möjliggöra bevarandet a t.ex. kolonilotterna.
4. Bostadsbebyggelse i detta område skulle suddas ut den i dag ganska skarpa gränsen mellan Fisksätra och Saltsjöbaden, som skulle leda till ett Fisksätra/Saltsjöbaden som var mer blandat och därmed mer i samklang med kommunens mål Öppenhet och Mångfald.
5. Området skulle, åtminstone om det hade tillfart från Svartkärrsvägen, uppfattas som "Saltsjöbaden" och sannolikt vara lättsålt.

Kommentar:

Översiktsplanen redovisar Gröna dalen som natur- och rekreationsområde där befintliga verksamheter behålls, vilket innebär att bostadsbebyggelse inte är aktuellt.

Yttrande

Varför bygger inte Nacka Kommun hyresradhus? I Tyresö kommun finns många sådana områden men inte i Nacka. Jag bor själv i Orminge och skulle tycka det vore fantastiskt om kommunen ville bygga sådana områden också här i Saltsjö-Boo.

Kommentar:

Översiktsplanen styr inte över vilken upplåtelseform som byggs, men planen ger möjlighet till stor variation och blandning av olika typer av bostäder.

Yttrande

Yttrandet motsätter sig en tunnelbanedragning ovan jord mellan Björknäs och Orminge. Det saknas plats i Orminge och Björknäs skulle utsättas för ytterligare en delning. En snabbuss med 90 km/tim i egen mellan Orminge och Stockholm torde vara den mest varsamma och billigaste lösningen.

Kommentar:

Tunnelbana är på sikt en viktig del i kollektivtrafikförsörjningen av Boo. Tunnelbanan bör av miljöskäl helst förläggas under jord, men översiktsplanen utesluter inte en lösning ovan jord längs Värmdöleden och Ormingeleden.

Yttrande

I den nya detaljplanen för Älgö naggas naturen ordentligt i kanten. Denna skövling av Älgös natur syns fortsätta i förslaget till översiktsplan i och med att en stor fortsatt exploatering med radhus och tvåvåningslängor föreslås. Nacka kommun har tidigare under planarbetet erhållit Skogsstyrelsens inventering av Älgös Dalen, det smala grönområdet med hållmarker, det enda kvarvarande, sammanhängande grönområdet som sträcker sig från öster till väster genom ön. På översiktsplanens kartor ser man att detta grönområde förminskats avsevärt. Wanngård yrkar bestämt att ytterligare

exploatering av Älgö skall förhindras och hänvisar också till stadsnära områdets rätt till grönområden för rekreation.

Kommentar:

Se kommentar till Älgö fastighetsägarförening.

Yttrande

Vad har kommunen för planer för området mellan Fisksätra och Igelbodaplatån?

Kommentar:

Gröna dalen bevaras som naturområde med befintliga verksamheter. En utbyggnad av tågdepå i Igelboda behövs när Saltsjöbanan moderniseras och byggs om till snabbspårväg, vilket kommunen bedömt som det bästa sättet att behålla en god kollektivtrafik till Fisksätra och Saltsjöbaden.

Yttrande

Trafiklederna i Östra Stockholm är felkonstruerade. All trafik tvingas in till city och via nålsögat Skurubron. Förbind Värmdöleden med Saltjöbadsleden för att avlasta Skurubron. Bygg Österleden och lös Slusseneländet nu. Planera för att äldre personer kan bo kvar i samma område de bor nu, d.v.s. blandade regionala boendeformer.

Kommentar:

I översiktsplanen ingår en ny Skurubro och tunnelbana till Orminge för att förbättra kommunikationerna. En koppling mellan Värmdöleden och Saltsjöbadsleden bedöms varken effektiv eller miljömässigt lämplig.

Yttrande

Ett hållbart Nacka är det övergripande målet för översiktsplanen 2010. Målet strider i hög grad mot den rådande stadsplaneringen i Nacka som under många år prioriterat biltrafikens framkomlighet före andra trafikslag. Målkonflikten är uppenbar. Ett klimatanpassat transportsystem är inte förenligt med förslaget att bygga Österleden och broförbindelsen över Svindersviken och väg mot Nacka C och Värmdöleden. Dessa båda förslag stimulerar till ökad biltrafik och leder till ett samhälle med ökat bilberoende, vilket successivt minskar underlaget för kollektivtrafiken. Bygg bullerskydd utmed Värmdöleden delen mellan Svindersvik och Vikdalen. Förbättra kontakten mellan Finntorp och Järlasjö och stäng Järlaleden för biltrafik från Planrivägen och österut till Saltsjö-Järla.

I yttrandet föreslås:

- att Ryssbergens unika natur och rekreationsvärden - klassad som nyckelbiotop – ska skyddas och bevaras genom att området avsätts som naturreservat i översiktsplanen för centrala Nacka. Bygg enbart en gång- och cykelbro. Kvarnholmen får genom gång- och cykelförbindelsen kontakt med Sicklaön och kan utvecklas som en ny miljövänlig stadsdel i Nacka.
- att målet för planeringen av Finntorps Centrum bör vara ”begränsad och varsam utbyggnad” med inriktning på miljö, tillgänglighet till Järlasjön, upprustning av Finntorps torg, parker och cykelbanor.
- att en cykelplan för hela kommunen presenteras under 2011.
- att fyrstegsprincipen tillämpas vid planering av nya vägprojekt.
- att Östlig förbindelse tas bort i förslaget till översiktsplan.

Kommentar:

Översiktsplanen föreslår att Ryssbergen ska bli naturreservat och inte exploateras. Kvarnholmsförbindelsen som även innehåller bilförbindelse är betydelsefull för genomförandet av det antagna detaljplanprogrammet för Kvarnholmen. För Finntorp finns ett antaget detaljplaneprogram som

innebär varsam komplettering. Översiktsplanen föreslår att en cykelplan utarbetas men anger inte någon exakt tidpunkt. Stora vägprojekt är en fråga för Trafikverket och det är där fyrstegsprincipen utarbetats. Östlig förbindelse är en viktig del i transportsystemet för kommunikationen mellan Nacka och de norra delarna av Stockholmsregionen.

Yttrande

Motorvägen mot Saltsjöbaden är mycket mörk och borde ha belysning.

Kommentar:

Belysning på Saltsjöbadsleden är ingen fråga som behandlas i översiktsplanen.

Yttrande

Jag noterar att man i planen planerar för kraftig utbyggnad av kollektivtrafiken. Redan idag saknas dock en plan för att minska bussarnas kraftigt negativa miljöpåverkan vad gäller buller. En accelererande buss avger många gånger högre ljudnivå än en bil. Boendemiljön i närheten av befintliga busshållplatser har nu blivit så bullrig att nya bostäder aldrig skulle tillåtas. Utökning av busstrafiken borde automatiskt leda till att bullerplank byggs utmed alla vägar i kommunen som angränsar mot boendeområden. Framförallt gäller detta Järlaleden och Värmdövägen. Helst borde hållplatserna däckas över, men ett enklare alternativ är att kanta vägnätet med täta planteringar, vilka dämpar extrema ljud, samt fortsätta med försöken med ljuddämpande asfalt.

Kommentar:

Översiktsplanen tar upp problemen kring buller. Olika typer av åtgärdsprogram för minskat buller kommer att utarbetas.

Yttrande

Nacka kommun har ökat sin befolkning avsevärt de senaste 10-20 åren. De närmaste 10 åren bör ägnas åt konsolidering av den befintliga befolkningen och dess behov. Folk mår inte bra av dessa s. k. förtätningar. Ökad trafik, ökad trängsel, försämrad luft o s v. Vad gäller kommunikationer är ny bro över Skurusundet det viktigaste utan kostnad för trafikanterna. Övriga broprojekt får vänta. Bygg ut Saltsjöbanan med en ny linje till Orminge

Kommentar:

Stockholmsregionen fortsätter att växa och Nacka bör fortsätta att ta ansvar för regionens bostadsutbyggnad. Det är viktigt att kunna möta den efterfrågan som finns av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. Om översiktsplanens strategier ska vara genomförbara krävs en utbyggnad av tunnelbanan då andra trafikslag saknar den kapacitet som är nödvändig.

Yttrande

En ny spårförbindelse bör inte vara tunnelbana utan pendeltåg som på sikt kan byggas vidare till Värmdö. Pendeltåget ansluts till Södra station.

Kommentar:

Utredningen "Kapacitetsstark kollektivtrafik i ostsektorn" (2008) kom fram till att en förlängning av den blå tunnelbanelinjen från Kungsträdgården till Nacka, kombinerat med bussar, var den mest effektiva lösningen för ostsektorn.

UTLÅTANDE

APRIL 2012

SAMMANFATTNING

Varje kommun ska enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell översiktsplan, som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen skall ge vägledning för beslut om användningen av mark- och vattenområden samt om hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är inte bindande för myndigheter och enskilda. Kommunstyrelsen gav 2009-09-28 planenheten i uppdrag att upprätta förslag till ny översiktsplan i enlighet med ett samtidigt antaget projektdirektiv. Kommunens vision **öppenhet och mångfald** ska genomsyra såväl planarbetet som den färdiga planen.

Samråd om översiktsplanen genomfördes mellan den 15 november 2010 och 31 januari 2011. Efter samrådet omarbetades förslaget till översiktsplan och kompletterades med generella och områdesvisa riktlinjer. Från och med denna omarbetning har översiktsplanen haft en styrgrupp som tillsatts av kommunstyrelsen.

Översiktsplanen utgörs av ett dokument som beskriver kommunens utmaningar, mål och stadsbyggnadsstrategier samt grunddragen i mark- och vattenanvändningen. Översiktsplanen innehåller även ett avsnitt med riktlinjer för bostadsförsörjningen som utgör Nacka kommuns riktlinjer enligt lagen om kommuners bostadsförsörjningsansvar.

Översiktsplanen har varit utställd för granskning i Nacka Stadshus och på samtliga bibliotek i kommunen under perioden 19 december 2011 – 19 mars 2012. Under utställningstiden har 70 yttranden inkommit. Nedan redovisas innehållet i de revideringar som gjorts i planen efter utställningen och inom parentes anges vilket yttrande som föranlett revideringen. Revideringarna är inte av den omfattning som kräver ny utställning.

Översiktsplanens vision, utmaningar och målområden

Utställningen har inte föranlett några ändringar vad gäller vision och övergripande mål. I målområdet ”Mångfald och trygghet i livets alla skeden” har den löpande texten under ”Stöd till grupper med särskilda behov” kompletterats (Socialdemokraterna) och i samma målområde har ett av målen kompletterats med vikten av friluftsområden (Fritidsnämnden).

Stadsbyggnadsstrategier

Strategin ”Skapa en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön” har kompletterats med att lägen för tunnelbanestationer, terminaler och depåer ska utredas (SL). I strategin ”Planera, förvalta och utveckla den gröna och blå strukturen har området runt Trollsjön markerats som blivande naturreservat (Lännersta villaägarförening). Strategin har även kompletterats med åtgärder för kommunens sjöar (Miljö- och stadsbyggnadsnämnden)

Mark- och vattenanvändningen

De generella riktlinjerna kompletteras även med en hänvisning till de kommande strategier och policys inom den översiktliga planeringen (Tekniska nämnden). Vissa områdesvisa riktlinjer har kompletterats med att mark bör reserveras för tunnelbanestationer, depåer mm. (SL). Område Bg 11 har kompletterats med att kulturresevatbildning pågår vid Baggensstaket (Lännersta villaägarförening). Områdena Bg 11, A2 och A3 har kompletterats med att ny bebyggelse inte bör tillkomma närmast Värmdöleden som förhindrar en framtida god kollektivtrafikförsörjning till Värmdö (Värmdö kommun).

Område N1 Ryssbergen har kompletterats rörande möjligheten till eventuell bebyggelse anslutning till blivande naturreservat (Nacka mark och exploatering). Gränserna för område N6 Skarpnäs har ändrats (Svenska turistföreningen). Beteckningen på Fisksätra holme har ändrats till Natur och rekreationsområde (Naturskyddsföreningen Nacka). Texten till område V11 Ältasjön har ändras något och ett svagt samband

i grönstrukturen har markerats mellan Nackareservatet och Flatens naturreservat (Föreningen rädda Ältasjön).

Område kring Trollsjön har lagts in som ett nytt område för natur och rekreation (N20). (Lännersta villaägarförening). Beteckningen på Bergholmen har på grund av den befintliga fritidshusbebyggelsen ändrats från natur och rekreation till gles blandad bebyggelse (Bg22). De preciserade riktlinjerna för Bergholmen är dock oförändrade.

Redovisningen av båtlinjer har justerats så att anslutning till Gåshaga tagits med (Lidingö kommun). Redovisningen av riksintressen har kompletterats och justerats något. (Förvarsmakten, Svenska Kraftnät, Trafikverket, SL). Översiktsplanens kapitel om genomförandemedel har kompletterats med ett avsnitt om uppföljning.

Övrigt

Förutom de revideringar som redovisas ovan har vissa redaktionella ändringar gjorts. Det innebär att sakfel korrigerats och oklarheter förtydligats. I några fall har mark- och vattenanvändningskartan justerats för att bättre överensstämma med befintliga förhållanden.

INKOMNA YTTRANDE

Statliga myndigheter och affärsverk

Länsstyrelsen Stockholms län

Länsstyrelsen konstaterar att det i Nacka kommun inte finns några områden av riksintresse för totalförsvaret som kan visas öppet i översiktsplanen, men att höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk och även höga byggnader kan riskera att störa riksintresset. De påpekar att Försvarsmakten ska kontaktas i tidiga skeden i sådana plan- och byggärenden, vilket bör framgå av översiktsplan eller översiktsplanens underlag. Länsstyrelsen anser att Bergs oljehamn, som i översiktsplanen är betecknat som utredningsområde, bör behållas eftersom det inte finns några alternativa depåer för flytande bränsle inom rimliga transportavstånd. De menar att verksamheten vid Bergs oljehamn inte bör avvecklas förrän frågan om hur Stockholmsområdet ska försörjas med petroleumprodukter är löst.

Enligt översiktsplanens generella riktlinjer ska en så bra ljudnivå som möjligt alltid eftersträvas och vid nyexploatering och förtätning tillämpas de riktvärden för buller från trafik som riksdagen beslutat om. Vidare anges att i redovisad tät och medeltät stadsbebyggelse enligt planförslaget kan avsteg (fall A) från riktvärdena tillämpas i goda kollektivtrafiklägen. Vid tät stadsbebyggelse kan ytterligare avsteg från riktvärdena (fall B) tillämpas. Länsstyrelsen konstaterar att dessa generella riktlinjer omfattar relativt stora områden och anser att riktlinjerna behöver preciseras. En hänvisning görs till länsstyrelsens rapport ”Trafikbuller i bostadsplanering” (rapport 2007:23).

Länsstyrelsen konstaterar att de olika miljö- och riskfrågor som är viktiga att uppmärksamma vid detaljplanering och tillståndsprövning redovisas i översiktsplanens underlag. I förslaget till översiktsplan saknas dock ställningstagande eller riktlinjer till hur kommunen avser att beakta dessa olika miljö- och hälsoaspekter. Planens översiktliga karaktär gör även att bebyggelsens lämplighet vid närmare planering inte fullt ut kan förutses. Länsstyrelsen utgår från att störningar och risker kommer att beaktas i efterföljande detaljplanering och tillståndsbeslut, så att bebyggelsen inte blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning och erosion.

Länsstyrelsen påpekar att kunskapsläget om klimatets förändring och dess påverkan på havsnivån ständigt förändras genom nya utredningar och forskarrön, varför det bör finnas en beredskap att uppdatera översiktsplanens underlag och att ompröva översiktsplanens riktlinjer i detta avseende. De tycker också att det är bra om hänvisningar i den nya översiktsplanen görs till lagrum i PBL (2010) även om framtagandet av översiktsplanen följer bestämmelserna i ÄPBL (1987) enligt övergångsbestämmelserna i PBL.

Kommentar:

Hänvisningar till försvarsmaktens intressen har lagts in i översiktsplanen och översiktplanens underlag. Syftet med utredningen av Bergs oljehamn är att belysa konsekvenserna av en avveckling samt möjligheterna att bebygga området med bostäder. Något ställningstagande för oljehamnens framtid finns inte i översiktsplanen. I översiktsplanens riktlinjer för buller anges tydligt att avstegsfallen endast ska tillämpas i goda kollektivtrafiklägen och att avstegsfall B endast ska tillämpas i syfte att uppnå ett hållbart stadsbyggande ur ett helhetsperspektiv. Det är inte möjligt att geografiskt precisera var avstegsfall kan accepteras då kollektivtrafikförhållandena och andra förutsättningar ändras. Översiktsplanens generella riktlinjer tar upp miljö- och riskfaktorer i den omfattning som är möjlig i en strategisk översiktsplan. Översiktsplanens underlag kommer att uppdateras kontinuerligt och ligga till grund för ställningstaganden i fördjupningar av översiktsplanen, detaljplaner och tillståndsbeslut. En genomgång och korrigerings har gjorts av översiktsplanens hänvisningar till lagrum i PBL.

Försvarsmakten

I Nacka kommun finns inga riksintressen som kan redovisas i översiktsplanen. En generell beskrivning bör läggas in i plandokumentet eftersom huvuddelen av landets kommuner är berörda. Ett förslag redovisas i yttrandet.

Kommentar:

Hänvisningar till försvarsmaktens intressen har lagts in i översiktsplanen och översiktsplanens underlag.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

MSB avstår från att yttra sig i ärendet.

Svenska Kraftnät

Svenska Kraftnät har två 220 kV luftledningarna i sydvästra delen av Nacka kommun. De har noterat att sträckningen för de båda ledningarna finns beskrivna i kartmaterialet i översiktsplanens underlag. De påpekar att den kabel som ingår i projektet Stockholms Ström (mellan Fisksätra och Gustavsberg) och benämns som planerad numera är färdigbyggd och driftsatt och nämner en eventuell ny 220 kV-luftledning mellan Fisksätra och Solberga i Haninge kommun. Svenska Kraftnät redovisar även sin magnetsfältspolicy.

Kommentar:

Texten i översiktsplanen och dess underlag justeras vad gäller kabeln mellan Fisksätra och Gustavsberg. Den planerade 220 kV-ledningen finns redovisad som riksintresse.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket har inga synpunkter förutom vad som tidigare framförts i samrådet.

Trafikverket

Trafikverket förutsätter att utbyggnad av Boo trafikplats innefattar möjliga åtgärder på Boovägen och uppmanar kommunen att klarlägga framtida behov av service och infrastruktur längs Boovägen i översiktsplanen. Verket konstaterar att utställningshandlingen redovisar att mark ska avsättas för tunnelbana på planerade ställen, men saknar detta i centrala Nacka. De saknar också övergripande mål för gång- och cykeltrafiken. Väg 260 saknas i underlaget för riksintressen och Trafikverket påpekar att kommunen bör uppdatera sin förteckning i översiktsplanen så att samtliga riksintressen finns med. Översiktsplanen anger att en överdäckning av Värmdöleden kan vara aktuell. En överdäckning innebär komplexa frågeställningar och flera aspekter behöver belysas bland annat gällande påverkan på trafikledens funktion och riksintresset.

Trafikverket anser att de riktvärden som finns för trafikbuller och som anges i regeringens proposition 1996/97:53 ska följas vid planering av ny bebyggelse. Det vore därför önskvärt att kommunen i sin översiktsplan explicit uttrycker att ny bebyggelse inte kommer att uppföras i områden som utsätts för ljudnivåer över rekommenderade nivåer. Trafikverket anser också att kommunen i sin översiktsplan på ett tydligt sätt bör klargöra begränsningar till planering utmed såväl primära som sekundära transportleder.

Kommentar:

Ett detaljplanearbete för arbetsplatsområdet Dalkarlsängen som även omfattar trafikplats Boo har startat. Eventuella åtgärder på Boovägen kommer att utredas inom ramen för denna detaljplan. En eventuell överdäckning av Värmdöleden kommer att belysas i den fördjupade översiktsplanen för centrala Nacka. Översiktsplanen korrigeras vad gäller riksintresse för väg 260 och mark för tunnelbana i centrala Nacka. Den planerade cykelplanen kommer att ta upp mål inom detta område. I översiktsplanen innehåller de generella riktlinjer som bland annat behandlar kommunens syn på bullerfrågan och användningen av avstegsfall. Riktlinjer finns även för framtagandet av detaljplaner inom 100 meter från farligt godsled.

Vattenmyndigheten i Norra Östersjöns Vattendistrikt

Vattenmyndigheten redovisar inga speciella synpunkter utan hänvisar till Länsstyrelsen i Stockholmslän, som är den statliga myndighet som ska beakta miljö kvalitetsnormerna.

Andra kommuner

Lidingö stad

Lidingö stad delar Nackas uppfattning om att kollektivtrafiken är en regional fråga. Att utveckla kollektivtrafiken på sjön för att komplettera övrig kollektivtrafik är mycket positivt och stämmer väl överens med Lidingös förslag till ny översiktsplan. Nackas översiktsplan redovisar inte linjen Stockholm-Hasseludden-Gåshaga-Vaxholm. I ett fortsatt regionalt samarbete vore det givetvis önskvärt om även denna sträcka redovisades i översiktsplanen. En bilfärja mellan Bergs hamnar och Frihamnen skulle ha en positiv regional påverkan för trafik mellan regionens norra och sydöstra delar, framförallt i väntan på Östlig förbindelse.

Lidingö stad delar Nackas uppfattning om att det behövs ett mellankommunalt samarbete, även över administrativa gränser, för att varje kommuns föreslagna åtgärder på vattenkvaliteten ska nå effekt. Översiktsplanen föreslår ett par nyexploateringsområden längs med inloppet till Stockholm och som gränsar mot Lidingö. Liksom vid samrådet vill staden lyfta fram att det är av stor vikt att de utformas med hänsyn till att de berörs av riksintresse för kulturmiljövården.

Kommentar:

Redovisningen av båtlinjer justeras i enlighet med yttrandet. Nacka kommun ser framemot ett bra samarbete med Lidingö stad rörande kollektivtrafik på vatten och genomförandet av åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten.

Stockholms stad, stadsbyggnadskontoret

Stockholms stad vill poängtera att det är angeläget att berörda kommuner tillsammans med SL verkar för en långsiktigt hållbar kollektivtrafiklösning till sydostsektorn och att den kopplar till berörda kommuners stadsutvecklingsområden. Olika alternativa kollektivtrafiklösningar till sektorn behöver beaktas. Staden ser positivt på att Nacka kommun har mål för bostadsbyggandet som motsvarar den antagna befolkningsökningen och att översiktsplanen också utgör riktlinjer bostadsförsörjningen.

Kommentar:

Nacka kommun ser fram emot ett bra samarbete med SL, Stockholms stad och andra berörda kommuner rörande kollektivtrafikförsörjningen.

Tyresö kommun

Tyresö kommun anser att det är viktigt att stärka kopplingen mellan kommunerna, exempelvis genom cykelväg över Storkällans begravningsplats och bättre skyltning. De anser även att markanvändningskartan skulle kunna vinna på att redovisa svaga samband i infrastrukturen samt kommungränser och översiktlig markanvändning i grannkommuner. Tyresö kommun följer med intresse utvecklingen av Älta centrum och förutsätter att Nacka kommun samråder med Tyresö kommun om utvecklingen i området.

Kommentar:

I pågående detaljplanering i Älta görs förbättringar i de regionala gång- och cykelstråken. Ytterligare kompletteringar kan vara aktuella. Brister i infrastrukturen kan också diskuteras i den pågående översiktliga planering för området som bedrivs gemensamt av Nacka, Tyresö och Stockholm. Detta föranleder ingen komplettering av översiktsplanen.

Vaxholms stad

Det är positivt att det regionala och mellankommunala samarbetet lyfts fram för bland annat miljö kvalitetsnormer för vatten och kollektivtrafik på vatten.

Kommentar:

Nacka kommun ser framemot ett bra samarbete med Vaxholms stad rörande kollektivtrafik på vatten och genomförandet av åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten.

Värmdö kommun

Värmdö kommun anser att Nackas utmaningar och mål är i linje med vad som behöver prioriteras för att lägga grunden för ett hållbart samhällsbyggande. Värmdö kommun anser att spårreservatet till Orminge bör förlängas mot trafikplats Kil för att knytas samman med Värmdös spårreservat, som ligger längs med norra sidan av väg 222 till Mölnvik. Detta för att möjliggöra en framtida utbyggnad av spårburen kollektivtrafik till även Värmdö. Båtpendling bör kunna utvecklas mellan Nacka, Stockholm, Lidingö, Vaxholm och Värmdö.

Värmdö kommun anser att det är nödvändigt med ett tydligare ställningstagande för en lösning med full kapacitet, motsvarande minst dagens väg- och kollektivtrafiksystem vid Danvikslösen och stödjer planering och utbyggnad av en östlig förbindelse. Värmdö kommun föreslår att det regionala cykelstråket genom Nacka och vidare till Värmdö får ökad standard för att underlätta för det ökande antalet cykelpendlare.

En framtida samverkan föreslås mellan kommunerna när de gemensamma planerna på ett verksamhetsområde vid Kil ska detaljplaneras. En fortsatt utveckling av Koviks arbetsplatsområde är möjlig, men kräver att Lagnövägens standard förbättras på sträckan Kovik – Insjön och förses med GC-väg. Värmdö kommun anser att det är möjligt att etablera vindkraftverk i zonen mellan Ekobacken och Kil, längs väg 222. Platsen har goda vindförhållanden och är redan idag bullerstörd av vägtrafik. Även Brända bergen på gränsen mot Nacka kommun har i Värmdö kommuns nyligen antagna översiktsplan pekats ut som möjligt vindkraftsläge.

Kommentar:

Nacka har inga avsatta reservat för spårtrafik i översiktsplanen, men redovisar alternativa sträckningar av tunnelbana till Orminge. Det är viktigt att Värmdö har en bra kollektivtrafikförsörjning, men det är idag oklart vilken den framtida lösningen blir. Det är därför inte meningsfullt att förlänga den redovisade tunnelbanesträckningen, men de områdesvisa riktlinjerna har kompletterats med skrivningar att framtida bebyggelse längs Värmdöleden inte ska försvåra en bra kollektivtrafikförsörjning till Värmdö.

Nacka kommun har i översiktsplanen tydligt tryckt på de stora behoven av infrastruktursatsningar för att möta expansionen i ostsektorn. Det har dock inte bedömts meningsfullt att i översiktsplanen behandla detaljer i exempelvis Danvikslösenprojektet. Förbättringar i huvudcykelstråken är enligt översiktsplanens riktlinjer prioriterade vid planläggning. Nacka kommun ser gärna en aktiv samverkan för en utveckling av Kil och andra gränsområden. I detta sammanhang kan en kommungränsjustering aktualiseras. När det

gäller eventuell vindkraftetablering vill Nacka kommun ha en samverkan kring denna utredning för att se vilka effekter och konsekvenser detta skulle innebära och i så fall om det är genomförbart.

Regionala organ

Stockholms läns landsting, tillväxt- och regionplaneutskottet (TRU)

Tillväxt- och regionplaneutskottet (TRU) är överlag positivt till kommunens förslag till översiktsplan och ser positivt på att det område som kallas Bergs oljehamn nu är markerat som utredningsområde. TRU anser att översiktsplanen bör tydliggöra vad som är geografisk avgränsning av centrala regionkärnan enligt RUFSS 2010 och vad som är kommunens markanvändningsintentioner. TRU tycker också att de områdesvisa riktlinjerna skulle kunna förtydligas med plankartebilder i texten som visar var de beskrivna områdena finns. Här skulle också kunna redovisas hur områdena ska kopplas ihop med gång/cykelstråk och kollektivtrafik och en tabell som samlar ihop planerad utbyggnad skulle också ge en bättre överblick. TRU anser även att kartan med större förändringar i markanvändningen skulle kunna kompletteras med beskrivande text.

Kommentar:

Översiktsplanen har justerats så att det blir tydligt vad som är den centrala regionkärnan enligt RUFSS och vad som är översiktsplanens beteckning ”tät stadsbebyggelse”. Kartan med större förändringar i markanvändningen har kompletteras med hänvisningar till de områdesvisa riktlinjerna. TRU:s förslag med ”plankartebilder” skulle medföra ett alltför omfattande dokument.

AB Storstockholms Lokaltrafik

SL konstaterar att översiktsplanen anger att planens stadsbyggnadsstrategier endast är genomförbara om tunnelbanan förlängs till Nacka kommun och tycker det är tveksamt att översiktsplanen så entydigt koncentreras kring en eventuell tunnelbaneförlängning. Det bör tydliggöras vilka förtätningsprojekt som förutsätter en tunnelbana. SL anser även att åtgärderna under stadsbyggnadsstrategin *skapa en tät och blandad stad på västra Sicklaön* bör kompletteras med en beskrivning av läge för eventuella tunnelbanestationer, eventuell busstation vid Nacka forum samt läge för eventuell tunnelbanedepå. För områdena Bt3 Sickla, Bm1 Skogalund-Ekorp-Saltängen, Bm2 Björknäs-Eknäs och Bm4 Orminge anges att mark ska avsättas för eventuell tunnelbana och för eventuella tunnelbanestationer. På liknande sätt bör Bt5 Centrala Nacka och/eller Bt6 Område mellan Värmdöleden och Värmdövägen kompletteras.

SL anser att mark för bussdepåer i Kil och Boo ska avsättas i de områdesvisa riktlinjerna. Bussdepån i Björknäs är viktig för SL och är nödvändig för kollektivtrafikförsörjningen av Nacka och Värmdö. Kommunen föreslår viss komplettering av i stort sett alla områden som karaktäriseras som gles blandad bebyggelse. Sådana områden är stundtals svåra att kollektivtrafikförsörja varför infartsparkeringar för bil och cykel vid bytespunkter för kollektivtrafiken har en central roll för att stödja ett hållbart resande. SL påpekar återigen vikten av samordnade åtgärder för att stärka busstrafiken i Nacka eftersom kommunen kommer att kollektivtrafikförsörjas av buss under åtminstone de närmaste 15-20 åren. I det perspektivet anser SL att aspekter hos BRT-system är intressanta för att öka kapaciteten hos busstrafiken i Nacka.

Beskrivningen av riksintresset Saltsjöbanan bör kompletteras med skrivelsen ”inga åtgärder vidtas som väsentligt försvårar användningen av järnvägen” eller dylikt, för att motsvara beskrivningen av riksintresset Värmdöleden. Det är angeläget att komplettering av bebyggelse i anslutning till Saltsjöbanan endast genomförs på ett sådant sätt att gällande riktlinjer för trafikbuller följs. Avstegsfall A och B, som översiktsplanen anger kan nyttjas i områden utpekade som tät och medeltät stadsbebyggelse. SL anser att endast skall tillämpas undantagsvis.

Kommentar:

Nacka kommun är medveten om busstrafikens stora betydelse och översiktsplanens strategi ”Komplett transportsystem men tunnelbana till Nacka” framhåller betydelsen av åtgärder för busskörfält, kollektivtrafikdepåer och infartsparkeringar. Busstrafikens behov av exempelvis depåer tas även upp i de områdesvisa riktlinjerna. Översiktsplanen behandlar inte BRT (Bus rapid transport) speciellt då detta bara kan ses som en övergångslösning med de begränsningar som finns. Beslut finns nu om förstudie för tunnelbana till Nacka och översiktsplanens strategier är högst realistiska. Läge för eventuella tunnelbanestationer, eventuell busstation vid Nacka forum samt läge för eventuell tunnelbanedepå kommer att utredas i fördjupning av översiktsplanen för centrala Nacka, vilket nämns i strategin ”skapa en tätare och mer blandad stad på västra Sicklaön”. De områdesvisa riktlinjerna har kompletterats med uppgifter om markreservation för tunnelbana och depåer där detta saknats. Översiktsplanens generella riktlinjer behandlar kommunens syn på bullerfrågan och användningen av avstegsfall. Säkerställandet av riksintresset Saltsjöbanan har kompletterats enligt yttrandet.

Södertörns brandförsvarsförbund

Södertörns brandförsvarsförbund har inget ytterligare att tillägga utifrån vad som redan beskrivits i samrådsredogörelsen och förutsätter att en fortsatt dialog vad gäller förändringar i brandstationens framtida lokalisering.

Kommentar:

Eventuell ändrad lokalisering av brandstationen kommer att behandlas i den fördjupade översiktsplanen för centrala Nacka.

Kommunala nämnder

Fritidsnämnden

Fritidsnämnden anser att närområden för rekreation, spontanidrott och idrottsanläggningar visuellt skall synliggöras i översiktsplanen, se sidan 61. Sådana särskilt starka närområden ska i kartunderlag visas och definieras med begreppet, *Fritidskluster*. Fritidsnämnden anser också att rekreation, friluftsliv, spontanidrott, lekpark och organiserad idrott fyller en stor funktion och attraherar olika grupper beroende på bl.a. intresse och/eller livscykel och därför bör beskrivas gemensamt i översiktsplanen. Exempelvis genom att lägga till *friluftsområden* i målet utmaningar och målområden, se sidan 31. Detta innebär konkret att texter i berörda avsnitt ska förtydligas så att medborgarna ska ha tillgång till ett bra och varierat utbud av idrotts-, fritids- och *friluftsanläggningar samt friluftsområden*.

Kommentar:

Fritidskluster redovisas på kartan för mark- och vattenanvändning? Texten på sidan 31 har ändrats för att även täcka in friluftsområden.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Förslaget tillstyrks med följande tillägg: Vi vill att sjöarnas status uppmärksammas mer under stadsbyggnadsstrategin om att förvalta och utveckla den blå strukturen

Kommentar:

Den nämnda strategin kompletteras med en allmän text om sjöarnas status och ett antal sjöar redovisas som ekologiskt särskilt känsliga områden.

Nacka Energi

Viss förstärkning och utbyte av elnätet erfordras för att klara kommande exploatering. Bland annat måste vi förstärka matande nät från Vattenfalls transformatoranläggning vid Fisksätra till Älta samt till vår fördelningsstation vid Saltsjöbadens golfklubb. Med fortsatt expansion under perioden är det även aktuellt med en ny inmatning från regionnätet till Sicklaön. Detta innebär att vi behöver ett E-område på minst 30 x 10 m för placering av en ny fördelningsstation.

Kommentar:

Synpunkterna påverkar inte översiktsplanen utformning.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden anser att översiktsplanen i sin nuvarande omfattning är för generell för att ge tillräcklig vägledning i t.ex. detaljplanering och bedömer att för att mål och strategier inom den tekniska verksamhetens områden ska kunna uppfyllas måste flertalet nya policyer, riktlinjer och handlingsprogram samt strategier arbetas fram, uppdateras och/eller färdigställas. Dessa bör utgöra basen i arbetet för alla inblandade aktörer när det gäller att anta översiktsplanens utmaningar samt för att konkret kunna arbeta mot att nå målen. Tekniska nämnden redovisar ett antal exempel på denna typ av dokument som bör beaktas i kommande planering

Tekniska nämnden bedömer att det finns ett stort behov av att påskynda arbetet med en fördjupad översiktsplan över västra Sickla ön och Nacka stad som tydligt redovisar hur planerad utveckling och förtätning ska ske. Nämnden anser även att det viktigt att reservat för tunnelbana illustreras och fastställs snarast.

Tekniska nämnden vill i en "Grönstrukturstrategi" analysera och föreslå möjliga åtgärder för att skydda och utveckla ekologiska och rekreativa samband, ta fram ett "Natur- och friluftsprogram" i syfte att värna och utveckla värden för naturvård och rekreation (denna mening bör ersätta "Ta fram ett naturvårdsprogram för drift skötsel och övervakning av Nackas grönområden och vattenmiljöer i syfte att värna och utveckla värden för naturvård och rekreation"). Nämnden avser även att ta fram en "Park- och tillgänglighetsstrategi" som utvecklar frågeställningar kring och behov av utformning av och innehåll i parkmark samt tillgänglighet ur såväl perspektivet närbarhet, som tillgänglighet för personer med olika funktionsnedsättningar.

Kommentar:

I översiktsplanens generella riktlinjer finns hänvisning till flera av de strategier och policys som tekniska nämnden tar upp. De generella riktlinjerna kompletteras även med en hänvisning till de kommande strategier och policys inom den översiktliga planeringen som kommunfullmäktige kan komma att anta efter översiktsplanen. Vissa åtgärder i översiktsplanens strategier har korrigerats för att stämma med tekniska nämndens yttrande.

Politiska partier

Miljöpartiet

Miljöpartiet i Nacka ser positivt på att översiktsplanen utgår från vision och övergripande mål om ett hållbart Nacka som beskrivs med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. De är inte överens vad gäller många av de strategier som beskrivs kan leda till målen och saknar en referens till de nationella målen att minska utsläppen av växthusgaser med 40 procent till år 2020 samt det långsiktiga arbetet med en fossiloberoende fordonsflotta till år 2030. Miljöpartiet anser att den planerade befolkningsökningen i

kommunen är för hög och går för snabbt för att kunna uppfylla det beskrivna målet om ett hållbart Nacka. De anser vidare att kommunen bör ha effektiva, bekväma och klimatsmarta kollektivtrafiklösningar innan det sker en vidare bostadsutbyggnad.

Miljöpartiet anser att nybyggnation inte ska ske på områden som ligger isolerade från kollektivtrafikstråken såsom sker i Tollare och planeras för Telegrafberget. De motsätter sig en konvertering av Saltsjöbanan till spårväg och anser att en T-bana till Forum Nacka innebär ett fortsatt stort beroende av bussar. De menar också att det tar minst 15 år innan en T-bana kan vara klar. Miljöpartiet anser att det bör göras en förutsättningslös studie som har till mål, i enlighet med översiktsplanens mål, att finna en snabb, effektiv, bekväm, lättillgänglig och klimatsmart kollektivtrafik som även inkluderar Värmdö.

Kommentar:

Översiktsplanens strategier samt generella och områdesvisa riktlinjer är framtagna för att nyexploatering och förtätning ska ske på ett så hållbart sätt som möjligt, men översiktsplanen i detta avseende ett styrmedel med begränsningar. Nacka bör ta ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning. Konsekvenser av föreslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturutbyggnaden har studerats. Detta innebär bland annat att viss infrastrukturutbyggnad förutsätts för bostadsbyggande i vissa områden. I ett framtida effektivt och klimatanpassat transportsystem behövs alla delar som redovisas i översiktsplanen det vill säga tunnelbana, moderniserad Saltsjöbana, ett väl fungerande bussnät och de föreslagna utbyggnaderna av vägnätet.

Nackalistan

Nackalistan framhåller att översiktsplanen borde vara verklighetsanpassad och realistisk så att visioner och idéer kan följas upp och förverkligas. De anser att planen har brister eftersom det inte är troligt att den befolkningsökning som beskrivs i planen kommer att uppnås inom avsedd tidsperiod. Nackalistan har avvikande åsikter när det gäller graden av förtätning i kommande bebyggelse i Nacka som helhet och i vilka transportslag som ska väljas för Nackas utveckling. Mot de sex övergripande målområdena har Nackalistan inget att invända med undantag av det sista, vilket borde vara "Ett kommunalt och lokalt tänkande i planeringen med regionala samband". De är kritiska mot vissa begrepp i planen och tar som exempel "Moderniserad Saltsjöbana", vilket betyder i allmänt tal, tvärspårväg.

Nackalistan anser att det bör klargöras hur översiktsplanens intentioner följas upp och redovisas för invånarna och när startpunkten ska vara för att börja följa översiktsplanens intentioner. De tycker också att det bör vara klart om en redovisning kommer att ske årligen av genomförda åtgärder enligt översiktsplanens förslag i samband med verksamhets- och budgetredovisningar.

Att skapa en tät och blandad stad på västra Sicklaön stämmer väl med Nackalistans mål att bygga på redan ianspråktagen mark i centrala lägen. Däremot är bebyggelsetätheten på t.ex. Kvarnholmen för omfattande liksom en del av kommande bebyggelse i västra Sickla. Graden av tät bebyggelse ger som följdverkning byggande av bro över Ryssviken, vilket kommer att förstöra värdefulla naturområden på Sicklaön. När det gäller strategin "komplett transportsystem med tunnelbana till Nacka" anser Nackalistan att ett billigare, snabbare och ur omgivningsperspektiv skonsammare transportsystem är att bygga vidare på nuvarande Saltsjöbana mot centrala Nacka och ev. i ett senare skede vidare österut. De påpekar också att mindre centrumanläggningar som Henriksdalsberget, Finntorp och Skvaltans centrum inte får glömmas bort samt att Nackas sjöar är viktiga delar av detta som har fått förhållandevis lite hantering i planen.

Kommentar:

Nacka bör ta ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning. Befolkningsprognoser är alltid osäkra men det är viktigt att ha beredskap för en efterfrågan av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. Översiktsplanens generella och områdesvisa riktlinjer är framtagna för att nyexploatering och förtätning sker på ett sätt som tar hänsyn till befintliga grönområden. I ett framtida effektivt och klimatanpassat transportsystem behövs alla delar som redovisas i översiktsplanen det vill säga tunnelbana, moderniserad Saltsjöbana (det är idag oklart på vilket sätt

Saltsjöbanan kommer att moderniseras), ett väl fungerande bussnät och de föreslagna utbyggnaderna av vägnätet.

Översiktsplanens kapitel om genomförandemedel har kompletterats med ett avsnitt om uppföljning som tar upp de synpunkter som framförs i yttrandet. När det gäller strategin ”utveckla lokala centra och deras omgivning har det varit viktigt att peka på de centra som ligger utanför Västra Sicklaön, men detta innebär inte att områden som Henriksdal, Finntorp och Skvaltan glöms bort i planeringen.

Socialdemokraterna

Socialdemokraterna anser att det är viktigt att Nacka kommun äger mark och att kommunen ska behålla den befintliga marken samt köpa mark när tillfälle ges. De anser att hyresrätter behöver prioriteras och att fler små lägenheter ska byggas och att minst 30 procent av bostadsbeståndet ska bestå av hyresrätter.

Socialdemokraterna tycker att utbyggnaden av Nacka bör ske i en lugnare takt än som anges i förslaget till översiktsplan. Nya områden bör bebyggas först då en infrastruktur som ger en god livsmiljö kan garanteras och en plan måste finnas för hur trafiksituationen ska lösas om Nacka får en befolkningsökning på 25 000 personer under en tioårsperiod. De tycker Bergs oljehamn måste avvecklas till förmån för bostäder och nya arbetsplatser. Konsekvenserna av en avveckling måste snarast utredas så att Nacka hinner säga upp arrendeavtalet med Statoil.

Socialdemokraterna anser att översiktsplanen måste beskriva hur alla kommundelar ska kunna skapa en likvärdig utveckling för alla Nackabor. De tycker också att kommunen måste öka förutsättningarna för att bättre kunna ta hand om farligt avfall och att återvinningscentralerna också ska ta emot saker för återbruk.

I yttrandet finns även vissa konkreta ändringsförslag. När det gäller ”Stöd till grupper med särskilda behov” (s 29) vill de lägga till (näst sista meningen) ”...och i samverkan med organisationer som är väl insatta i målgruppernas behov och önskemål.” Tillägg till sista meningen: ”...som driver verksamhet med god kvalitet och förbinder sig att långsiktigt investera i och utveckla verksamheten.” Under ”Det behövs olika typer av lokala centra” (s 49) anser de att det inte bara kan stå ”kiosker eller liknande”. Det ska i stället framgå att det behövs attraktiva mötesplatser och kommunala nyttigheter fördelade över kommunen. På sidan 50, spalt två, näst sista punkten bör läggas till ”och lokala rådslag.” Socialdemokraterna tycker även att fritidsaktiviteter bör få större tyngd i översiktsplanen.

Kommentar:

Översiktsplanen innehåller riktlinjer för bostadsförsörjningen. I riktlinjerna står bland annat ”I Nacka ska det finnas en blandning av upplåtelseformerna äganderätt, bostadsrätt och hyresrätt. Samtliga upplåtelseformer ska finnas i nyproduktionen. Det är däremot inte lämpligt att lägga fast procentsatser i översiktsplanen då både behov och ekonomiska förutsättningar varierar. Nacka bör ta ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning. Det är viktigt att kunna möta den efterfrågan som finns av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. Konsekvenser av förslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturutbyggnaden har studerats. Detta innebär bland annat att viss infrastrukturutbyggnad förutsätts för bostadsbyggande i vissa områden.

De synpunkter som framförs om Bergs oljehamn, kommundelarnas utveckling och avfallshanteringen står inte i strid mot översiktsplanen. Texterna i ”mångfald och trygghet i livets alla skeden” (sidan 29) har ändrats för att få med aspekter socialdemokraterna pekat på. Texten i strategin ”utveckla lokala centra och deras omgivning (sid 49-50) ändras inte då ”kiosker och liknande” bara är ett exempel i ett avsnitt som i övrigt beskriver behovet av mötesplatser och service i hela Nacka och begreppet ”lokala rådslag” är väldigt diffust medan ”berörda intressenter” som står i texten täcker in både boende, verksamhetsutövare besökare, fastighetsägare m fl..

Föreningar och företag

Boo församling

Boo församling äger ca 100 ha mark med fastighetsbeteckningen Ramsmora 1:1. Församlingens avsikt är att marken i största utsträckning ska användas som rekreationsmark, men det är tänkbart att viss mark kan användas för byggnation av skola, förskola eller liknande. Församlingen önskar därför att marken betecknas som utredningsområde i översiktsplanen.

Kommentar

I översiktsplanens samrådsversion var hela området betecknat som utredningsområde. Flera remissinstanser framhöll områdets betydelse som spridningskorridor för djur och växter som en del av den gröna kil som sträcker sig från Värmdö till Nacka. Den största delen av området är därför betecknat som ”natur och större rekreationsområde”. En mindre del i nordväst ingår i bebyggelseområdet Bg7 och även inom områden för ”natur och större rekreationsområde” kan verksamheter av mycket stort allmänt intresse tillkomma.

Boo Hembygdsförening

Boo Hembygdsförening anser att översiktsplanen ger en närmast glättad bild av kommunens expansion och saknar en grundlig konsekvensanalys. Föreningen tar upp förnyelseplaneringen och anser att alla förnyelseområden ska detaljplanläggas omedelbart så invånarna i Boo får besked om vad som ska hända i deras närmiljö. De anser även att det brådskar med ett detaljplaneprogram för Orminge centrum.

Boo Hembygdsförening menar att en ny Skurubro för motortrafik riskerar att låsa fast Boo och Värmdö i ett bilberoende. De anser att spårbunden trafik till eller från Gustavberg, Orminge via Björknäs skyndsamt bör utredas innan T-baneprojekt startas till Nacka Forum samt att en eventuell ny Skurubro anpassas till spårtrafik. Hembygdsföreningen vill även flytta bussdepån från Björknäs och påpekar problemen med påfarten i Björknäs. De framhåller att expansionen måste ske i samklang med kollektivtrafikutbyggnaden och tycker att frågan om samarbete mellan Stockholm, Nacka och Värmdö borde behandlas utförligare.

Kommentar:

Översiktsplanen är tydlig med att befolkningsutvecklingen kräver en kraftig satsning på infrastrukturen. Därför innehåller översiktsplanen både kollektivtrafiksatsningar och en ny Skurubro. Tunnelbana är ett mycket kapacitetsstarkt kollektivtrafikmedel och översiktsplanen redovisar därför tunnelbana till Nacka Forum i en första etapp och till Orminge i en andra etapp. Den överenskommelse som nyligen träffats om en förstudie av tunnelbana ingår SL samt Stockholms, Nacka och Värmdö kommuner.

Boo Miljö- och naturvänner

Boo Miljö- och Naturvänner tycker att den utbyggnadstakt som redovisas i översiktsplanen är för hög, vilket bland annat leder till att trafiksituationen för invånarna i Boo riskerar att försämrats. De anser därför att kommunen bör ta fram en trafikplan för hela Nacka, som även inkluderar Värmdö kommun.

Boo Miljö- och Naturvänner menar även att tillgången till grönområden försämrats ytterligare för framför allt södra Boo, och framhåller vikten av att samtliga gröna kilar och stråk värnas och förstärks. De vänder sig speciellt mot exploateringen av Telegrafberget och de planerade arbetsplatsområdena i Dalkarlsängen och Kil. Boo Miljö- och Naturvänner efterlyser en tydligare överensstämmelse mellan översiktsplanen och grönprogrammet och nämner grönstrukturprogrammet riktlinjer vad gäller avstånd och ytor för olika typer av grönområden. De anser också att ett resonemang om intressekonflikter och värderingar saknas i MKB:n.

Kommentar:

Det är viktigt att Nacka tar ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning. I översiktsplanen framhålls att bostadsutbyggnaden ska samordnas med utbyggnaden av infrastruktur och offentlig service. I Nacka finns brist på områden för arbetsplatser och tekniska anläggningar. Dalkarlsängen och Kil ligger båda i anslutning till Värmdöleden och är bullerstörda. Behovet av arbetsplatser har bedömts viktigare än att spara all naturmark i dessa områden. Naturvärdena finns beskrivna i de områdesvisa riktlinjerna och kommer att vägas in vid detaljplanläggning. Flera av grönstrukturprogrammets riktlinjer återfinns i översiktsplanens generella riktlinjer, även om de är mindre detaljerade. Grönstrukturprogrammets roll är att framhäva en aspekt i planeringen, medan översiktsplanen ska sammanväga olika intressen. Miljö- och hälsokonsekvensbeskrivningen har en detaljeringsnivå som är rimlig för en strategisk översiktsplan.

Egendomen Erstavik

Yttrandet tar upp ett stort antal frågor som även fanns med i samrådsyttrandet och som därför har kommenterats och bemötts redan i samrådsredogörelsen. I utställningsyttrandet lämnas även ett antal synpunkter på de områdesvisa riktlinjerna. Yttrandet anser att det för N-områdena redovisas alldeles för lite om hur planen ska genomföras och menar att det konkret bör anges vilka åtgärder som planeras även inom N-områdena. Det menar också att det är fel att på en karta markera olika slag av markanvändning i skarpa gränser, då exempelvis störande buller från vägar och järnvägar påverkar naturmiljön långt in i vissa N-områden och att många av översiktsplanens N-områden i praktiken utgör närreklamationsområden för omgivande bebyggelse. I yttrandet anses därför att sådana områden borde redovisas som element i bebyggelsemiljön i stället för N-områden.

Kommentar:

Enligt plan- och bygglagen ska översiktsplanen visa kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Riktlinjerna för bebyggelseområdena är därför relativt tydliga vad gäller tillkommande bebyggelse och infrastruktur. När det gäller N-områdena anger översiktsplanen att områdena inte bör exploateras utan bevaras för rörligt friluftsliv och biologisk mångfald. Åtgärder inom områdena kommer att behandlas i det natur och friluftsprogram som ska tas fram och i implementeringen av grönstrukturprogrammet. Gränsdragningar är alltid komplicerade i en översiktsplan och alla ”natur och större rekreativområden” i en storstadsregion är utsatta för en relativt stor påverkan. Indelningen är gjord efter huvudsaklig markanvändning och det är än mer komplicerat att försöka indela N.- områdena utifrån graden av påverkan.

Finnbodabergets boendeförening

När kommer den fördjupade översiktsplanen över centrala Nacka och hur kan vi ta del av dess framtagande? Vårt intresse är stort för vårt bostadsområde, Finnbodaberget, som ingår i Bt 1. Under rubriken ”Nackas övergripande mål” läser vi att ”Planprocessen ska genomföras med starkt medborgarinflytande genom att en dialog med kommuninvånare, föreningar och företag inleds tidigt i planprocessen.”Vem avgör när dialogen ska inledas och vem är ansvarig för inbjudan?

Kommentar:

Arbetet med den fördjupade översiktsplanen över centrala Nacka kommer att återupptas när översiktsplanen antagits. Den kommer förmodligen inte att behandla områdena runt Finnbodaberget. För Finnbodaberget pågår en detaljplanläggning där samråd genomförts. Planen för området kommer senare att ställas ut vilket innebär en ytterligare möjlighet att lämna synpunkter.

Fortum värme

Fortum värme påpekar att de har fjärrkylaledning inom Sickla men har i övrigt inga erinringar.

Kommentar:

Översiktsplanens underlag kompletteras med dessa uppgifter.

Friluftsförbundet

Friluftsförbundet tycker att översiktsplanen saknar riktningssamtal och har därför svårt att uttrycka någon ledning angående en hållbar framtid. De nämner kommunikationer och Ryssbergens framtid som exempel. De anser dock att översiktsplanen utgör en bra lista över vilka områden som är värda att bevaka för det rörliga friluftslivet.

Kommentar:

Översiktsplanens fyra stadsbyggnadsstrategier innehåller riktningssamtal på en nivå som är möjligt i en översiktsplan.

Föreningen Rädda Ältasjön

Föreningen rädda Ältasjön har gått igenom riktlinjerna för vattenområdet V11 Ältasjön och föreslår konkreta förändringar av texten. Nuvarande text lyder: *"För att öka tillgängligheten till sjön bör möjligheterna att utveckla strandpromenader längs till exempel sjöns östra vik mellan idrottsplatsen och Stensö utredas. Det bör även tydliggöras vad som är allmän plats runt sjön. För att förhindra att sjön växer igen bör vegetationsborttagning fortsätta, dock med hänsyn till de biologiska värdena i sjön. Behovet av en ny miljödom för reglering av Ältasjön bör ses över."* Föreningen föreslår istället följande text: *"För att öka tillgängligheten till sjön bör möjligheterna att utveckla strandpromenader på både Nackasidan och Stockholmsidan utredas i samverkan med Stockholms Stad. Kommunen bör även bygga brygga och sjöbod avsedd för föreningsverksamhet. För att förhindra att sjön växer igen, för att öka sikt djupet samt att minska mängden klorofyll i sjön, bör vegetationsborttagningen fortsätta. Orsaken till de ökade nivåerna av klorofyll och minskande sikt djup bör utredas och åtgärder genomföras. Behovet av en ökad reglering av Ältasjön bör ses över. Vid exploatering av mark inom sjöns tillränningsområde ska utsläpp av föroreningar minimeras och dagvatten renas."* Föreningen rädda Ältasjön rekommenderar också att en röd pil som markerar *"svaga samband i grönstrukturen som bör beaktas i planeringen"* adderas på markanvändningskartan mellan Nackareservatet och Flatens naturreservat.

Kommentar:

Den första meningen i riktlinjerna ändras till: *"för att öka tillgängligheten till sjön bör möjligheterna till att utveckla strandpromenader kring sjön utredas"*. Detta arbete kan givetvis ske i samarbete med Stockholms stad, men Nackas översiktsplan kan inte innehålla riktlinjer för Stockholms del av Ältasjön. I övrigt är utställningsversionens riktlinjer på en nivå som är lämplig för översiktsplanen. En röd pil som betecknar svagt samband i grönstrukturen har lagts in mellan Nackareservatet och Flatens naturreservat.

Brf. Igelbodaplatån

Brf Igelbodaplatån anser att Saltsjöbanans och nuvarande stationers karaktär, ska behållas. De vill ha en modernisering utan längre avstängning, med bibehållen höjd på plattformarna och utan ombyggnad till spårväg. De vill också att Neglingeområdets kulturhistoriska värde bevaras och inte bebyggas med flerbostadshus, samt att livskvaliteten för de boende kring banan inte försämras genom förtätning eller depåbygge mellan Fisksätra och Igelboda.

Kommentar:

Det är idag oklart på vilket sätt Saltsjöbanan kommer att moderniseras. Om den byggs om till snabbspårväg är en utbyggnad av tågdepå i Igelboda nödvändig och detta kan vara det bästa sättet att behålla en god kollektivtrafik till Fisksätra och Saltsjöbaden. Förtätning med bostäder längs Saltsjöbanan innebär ett större underlag med resande och är därför av stor betydelse för Saltsjöbanans utveckling.

Insjöns villaförening

Föreningen anser att en konkretisering behövs av hur man avser att möta det ökande transportbehovet. Detta gäller framför allt redovisningen av kollektivtrafiken. Insjöns villaförening anser att avgränsningen av verksamhetsområdet A4 Kål ska ändras så att det inte sträcker sig till bostadsbebyggelse vid Värmdövägen och Graningevägen. De motsätter sig inte ett verksamhetsområde som delvis kan fungera som bullerskärm mot motorvägen. Verksamhet som i sig kan ge upphov till buller eller andra miljöstörningar och/eller leder till att det s.k. Skärgårdsberget ödeläggs är något helt oacceptabelt för samliga boende i Insjöområdet.

Kommentar:

Det vore önskvärt att kunna redovisa kollektivtrafiken mer ingående, men innan en förstudie för tunnelbana finns så är detta inte meningsfullt. Översiktsplanen redovisar en gräns mellan områdena Bg9 och A4 i Värmdövägen och Graningevägen, men anger också att en buffertzon bör skapas mot det intilliggande bostadsområdet. Avgränsningen av byggrätter kommer att bestämmas i det kommande program- och detaljplanarbetet. Olika värden, intressen och eventuella störningar kommer att belysas vid detaljplaneringen, samtidigt som en dialog förs med de boende i området.

Lännersta villaägarförening

Lännersta villaägarförening anser att varken Kulturresevat Baggenstaket eller naturreservatet Trollsjön tydligt nämns eller beskrivs i översiktsplanen och dess kartmaterial. De anser att Baggenstaket kulturresevat i sin helhet måste värnas från exploatering samt beslutas och införas i översiktsplanen och att detsamma gäller Trollsjöns naturreservat vilket heller inte är omnämnt i planen. De tycker också att utvidgning av kulturresevatet längs stranden, såväl i den östra som västra delen, bör övervägas.

Villaägarföreningen saknar tydliga besked och trafikplan beträffande hur en planerad befolkningsökning på 25 000 personer på 10 år ska hanteras. Redan idag är trafiksituationen oacceptabel enligt föreningen som tycker att kommunen bör ta fram en *Trafikplan*, som presenterar vad som ska göras på kort respektive lång sikt. De anser också att Nackas nyligen antagna Grönprogram rimmar illa med verkligheten och med den förslagna exploateringen i översiktsplanen, inte minst i Lännersta, som redan med den nu pågående exploateringen av Tollare, förlorat sitt största och mest tillgängliga natur- och rekreationsområde.

Lännersta villaägarförening har svårt att se värdet i den MKB som presenteras och anser att diskussion och problematisering kring de intressekonflikter och mål som översiktsplaneringen förutsätter, helt saknas. De menar att det är svårt att se hur översiktsplanens kraftiga utbyggnad kan genomföras utan några negativa konsekvenser för de boende.

Kommentar:

Kulturresevatet Baggensudden är redan redovisat i stadsbyggnadsstrategin ”Planera, förvalta och utveckla den gröna och blå strukturen”, men förs även in i de områdesvisa riktlinjerna. Naturreservat Trollsjön förs in i både strategin och de områdesvisa riktlinjerna. Översiktsplanen redovisar ett flertal åtgärder som syftar till en förbättrad trafiksituation, exempelvis tunnelbana, östlig förbindelse, ny Skurubro och Boo trafikplats. Flera av grönstrukturprogrammets riktlinjer återfinns i översiktsplanens generella riktlinjer, även om de är mindre detaljerade. Grönstrukturprogrammet roll är att framhäva en aspekt i planeringen, medan översiktsplanen ska sammanväga olika intressen. Miljö- och hälsokonsekvensbeskrivningen har en detaljeringsnivå som är rimlig för en strategisk översiktsplan.

Nacka Hembygdsförening

Nacka Hembygdsförening anser att Sickla bör utformas så att trafiken huvudsakligen leds till Värmdövägen som är vår huvudgata och att Planiavägen ansluts till Värmdövägen. De tycker också att snabbspårvägen snarast bör anslutas från Hammarby Sjöstad till Sickla/Nacka station. Hembygdsföreningen anser även att riktlinjer för sjöars underhåll och målsättning för kvalitetsförbättringar

bör införas i översiktsplanen och saknar också riktlinjer för buller. De anser även att brukslämningarna vid Nacka ström måste säkerställas och göras synlig genom en kulturpromenad. Hembygdsföreningen lämnar även synpunkter på några områdesvisa riktlinjer:

Bt1: En sport och simhall behövs i nordvästra Sicklaön och en fotbollsplan mellan Vilans skola och Finnboda.

Bt5: Det behövs skapas en stadspark i Järlahöjden, sådan saknas på Sicklaön

Bm1: Ektorps centrum behöver utvecklas, särskilt med hänsyn till kommande tunnelbana.

Bg3: Området mellan Fannydals strandväg och Kraglan bör på grund av stort Naturvärde inlemmas i N15

Bg4: Nybebyggelse vid Duvnäs vikens södra sida bör inte tillåtas.

Kommentar:

Översiktsplanen föreslår både en vägförbindelse mellan Värmdövägen och Järlaleden och en anslutning av tvärbanan till Sickla. Exakta lägen får lösas i en fördjupning av översiktsplanen eller i en detaljplan.

Åtgärder för sjöarna införs i strategin ”Planera, förvalta och utveckla den blå och gröna strukturen”.

Översiktsplanen anger riktlinjer för buller vid nybebyggelse. För buller i befintlig bebyggelse kommer åtgärdsprogram att tas fram. Nacka ström ligger inom ett naturreservat och får anses relativt säkerställt och en eventuell kulturpromenad är ingen fråga för översiktsplanen. När det gäller de områdesvisa riktlinjerna så är det nämnda området i Bg3 en naturlig del av Storängen medan N15 är det stora natur- och rekreationsområdet Erstavik, varför en ändring av gränsen inte är aktuell. I Bg4 ger översiktsplanen möjlighet till nybebyggelse på redan ianspråktagen mark.

Nacka Mark och Exploatering KB

Nacka Mark och Exploatering KB (NMKB) anser att visionen för den framtida stadskärnan är otydlig. De framhåller Ryssbergens värde som grönområde och pekar på dess barriärer i form av trafik, otillgänglighet och buller. NMKB menar att bebyggelse utmed motorvägen kan bidra till att avskärma buller och skapa det eftersträvade tystare rekreationsområdet och tycker att hela parkrummet bör kantas av bebyggelse. De anser att bebyggelse på Ryssbergen medverkar till att utveckla översiktsplanens vision om en tät stadsmiljö med tydliga samband mellan urban- och grönstruktur.

Kommentar:

Större delen av Ryssbergen planeras bli naturreservat, men exakt avgränsning är inte klarlagd. En vägförbindelse planeras mellan Kvarnholmen och Nacka centrum, i en tunnel genom området och på en bro över Svindersviken. Möjligheten till eventuell bebyggelse norr om Värmdövägen kommer att avgöras av utredningen om gränserna för Ryssbergens naturreservat. Utredningen ska enligt miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut presenteras 2013 med en avstämning under 2012.

Nacka Miljövårdsråd

Nacka miljövårdsråd anser att planen är väl oprecis, lite svävande vad gäller avsikter och ambitioner på många punkter. De framhåller att ökningen av antalet invånare i kommunen inte är någon naturlag och att infrastrukturen, framförallt kommunikationerna, är det kanske viktigaste problemet för Nacka kommun. Nacka miljövårdsråd anser att varken Nacka eller Värmdö är planerade för tunnelbana och att kommunikationerna i kommunen och mellan Stockholm och Nacka kommun måste bygga på en mer realistisk grund och andra lösningar.

Miljövårdsrådet anser inte att översiktsplanen innehåller tillräckliga riktlinjer som förhindrar att grönområden tas i anspråk för bebyggelse och så att miljön förbättras inom grönområdena. De anser att mer grönyta ska tillföras än vad som tas bort, att stränder ska inte privatiseras och att spridningskorridorer bevaras.

Föreningen motsätter sig den snabba utbyggnadstakt som förutsätts och menar att en årlig befolkningsökning med mindre än 1 procent vore rimligt. F d industrimark på västra Sicklaön är lämplig för bebyggelse men utbyggnaden bör ske långsammare. Nacka miljövårdsråd motsätter sig också

bebyggelse längs kust och stränder på det sätt som föreslås i översiktsplanen. De vill att kommunen arbetar fram stadsplan för stadsmässig miljö i första hand på Sicklaön och anser att utbyggnad och förtätning i kommunens periferi måste hållas tillbaka så långt det låter sig göras. Nacka Miljövårdsråd anser att alla kvarvarande obebyggda områden bör skyddas som naturreservat. De nämner särskilt följande områden i översiktsplanen som de inte anser bör exploateras: A4 Kil, A6 område vid Saltsjödalsleden, A7 Igelbodaplatån.

Nacka miljövårdsråd motsätter sig byggandet av Österleden och Kvarnholmsförbindelsen. När det gäller kollektivtrafik förespråkas att det nuvarande systemet Slussen som slutpunkt för all kollektivtrafik behålls, att tunnelbana inte byggs till Nacka och att Saltsjöbanan inte konverteras till snabbspårväg. Yttrandet framhåller utbyggnaden av cykelvägnätet och föreslår ett antal grundkrav för utformningen. Föreningen stöder en utveckling av båttrafiken och bredband med hög kapacitet.

Kommentar:

Nacka bör ta ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning. Det är viktigt att kunna möta den efterfrågan som finns av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. Översiktsplanens generella och områdesvisa riktlinjer är framtagna för att nyexploatering och förtätning sker på ett sätt som tar hänsyn till befintliga grönområden. Konsekvenser av föreslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturutbyggnaden har studerats. Detta innebär bland annat att viss infrastrukturutbyggnad förutsätts för bostadsbyggande i vissa områden. I ett framtida effektivt och klimatanpassat transportsystem behövs alla delar som redovisas i översiktsplanen det vill säga tunnelbana, moderniserad Saltsjöbana, ett väl fungerande bussnät och de föreslagna utbyggnaderna av vägnätet. För att uppnå översiktsplanens mål finns också ett stort behov av de framtida verksamhetsområden som redovisas. Områdenas naturvärden anges i riktlinjerna och kommer att beaktas vid detaljplanläggning.

Naturskyddsföreningen Nacka

Naturskyddsföreningen sammanfattar sitt yttrande i ett antal punkter. Dessa punkter är till allra största del desamma som i samrådsyttrandet och har kommenterats och bemötta redan i samrådsredogörelsen. I utställningsyttrandet trycker föreningen också på vikten av hänsyn till den regionala grönsstrukturen och anser att flera förslag i översiktsplanen innebär försvagningar av de gröna kilarna. Naturskyddsföreningen har i detta yttrande också lämnat synpunkter på de områdesvisa riktlinjerna. Här redovisas de synpunkter som tydligt föreslår förändringar i översiktsplanen. Föreningen lämnar även synpunkter på andra delområden, men i dessa fall rör det huvudsakligen hänsynstaganden till naturvärden inom ramen för översiktsplanen.

I område Bt 1. Nv Sicklaön anser de att Trolldalen på Henriksdalsberget och grönområdet på Kvarnholmen ska bevaras i sin helhet och ingå i ett naturreservat som omfattar Svindersviken med Ryssbergen och Svindersvik samt att Spårtrafik bör planeras för området. De motsätter helt att Bm 5. Telegrafberget exploateras med bostäder. I Bm 7. Fisksätra ifrågasätts beteckningen ”gles blandad bebyggelse” på Fisksätra holme.

Inom områden A 3. Dalkarlsängen, A 7. Igelbodadepån vill föreningen inte ha någon exploatering alls. För A 4. Kil och A 6. Område vid Saltsjödalsleden kan föreningen tänka sig en mycket måttlig exploatering i vissa delar utan att påverka befintliga naturvärden. För områden A 8. Åltaberg och A 9 Område söder om Tyresövägen tycker de att det viktigt att exploatering inte försvagar det redan svaga sambandet mellan Erstavik och Flatenområdet.

Naturskyddsföreningen anser att hela området N 1 Ryssbergen bör bli naturreservat utan någon broförbindelse och vill inte se någon utvidgning av Kummelbergets industriområde i N 3 Skarpnäs. De vill att Ramsmora (N 10) bör bli naturreservat tillsammans med Rensättra samt att både N 14 Sågtorp - Drevinge och N 15 Erstavik bör bli naturreservat. När det gäller N 19 Svärdsö så anser föreningen att Svärdsö inte bör exploateras med vare sig småbåtshamn eller förskola.

Kommentar:

Översiktsplanen har utformats för att i största möjliga mån ta hänsyn till den regionala grönstrukturen och nya naturreservat planeras bland annat i Ryssbergen, Skarpnäs och Rensättra för att säkerställa "Nacka-Värmdökilen". Översiktsplanen är dock en sammanvägning av olika intressen och det är viktigt att Nacka tar ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning. Översiktsplanens generella och områdesvisa riktlinjer är framtagna för att nyexploatering och förtätning sker på ett sätt som tar hänsyn till befintliga grönområden. För att uppnå översiktsplanens mål finns också ett stort behov av de framtida verksamhetsområden som redovisas. Områdenas naturvärden anges i riktlinjerna och kommer att beaktas vid detaljplanläggning. Beteckningen på Fisksätra holme är felaktig och har ändrats.

Nysätra villaägareförening

Föreningen är mycket tillfreds med att gränsdragningen mellan tät och gles stadsbebyggelse ändrats. Föreningen är mycket mån om den karakteristiska bebyggelsen och förutsätter att detaljplanen även i fortsättningen föreskriver en/tvåfamiljsvillor med max 2 våningar.

Kommentar:

Översiktsplanen områdesvisa riktlinjer redovisas under "gles blandad bebyggelse" och Bg1 Trollebo-Nysätra (s 68). Mer detaljerade anvisningar för detaljplanläggning finns inte i översiktsplanen.

Saltsjöbadens Naturskyddsförening

Saltsjöbadens naturskyddsförening tror inte att den befolkningsökning som man utgår ifrån i planen ligger i kommuninvånarnas intresse ej heller vad gäller hänsyn till miljön och det hållbara samhället. De anser att befolkningsökningen bör ske i en mycket långsammare takt än vad man utgår ifrån i planen. Föreningen menar att det inte finns någon övergripande plan på hur kollektivtrafiken ska lösas i kommunen och i förhållande till grannkommunerna. De anser att T-banan inte bidrar till en optimal helhetslösning för kollektivtrafiken i Nacka utan är ett dyrt alternativ som leder till stort behov av busstrafik. Saltsjöbadens naturskyddsförening vänder sig mot att kommunen inte förutsättningslöst har utrett olika späralternativ, det gäller särskilt tåg till Saltsjöbaden samt stickspår till Orminge via Forum Nacka och menar att kommunen inte står för öppenhet och talar om vad *modernisering* av Saltsjöbanan innefattar. De anser även att bullerfrågorna bör ges mer utrymme och att riktlinjerna för båtlivet ska vara mer detaljerade.

När det gäller de områdesvisa riktlinjerna anser föreningen att det inte bör vara medeltät stadsbebyggelse i området Bm8 Saltsjöbadens centrum – Neglinge såsom det beskrivs med 2-6 våningar och ibland högre. Det bör inte vara högre bebyggelse än idag. Depån bör också vara kvar i Neglinge och därmed behövs ingen ny depå mellan Igelboda och Fisksätra utan marken kan förbli en viktig länk mellan Skogsö och Erstavik. Bm9 Norra Rösunda bör likaledes med hänsyn till kulturmiljövården och riksintresset, vara Gles blandad bebyggelse. A6 Område vid Saltsjöbadsleden bör behållas som naturområde.

Kommentar:

Nacka bör ta ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning. Det är viktigt att kunna möta den efterfrågan som finns av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen. Konsekvenser av föreslaget bostadsbyggande och dess koppling till infrastrukturutbyggnaden har studerats. Detta innebär bland annat att viss infrastrukturutbyggnad förutsätts för bostadsbyggande i vissa områden. I ett framtida effektivt och klimatanpassat transportsystem behövs alla delar som redovisas i översiktsplanen det vill säga tunnelbana, moderniserad Saltsjöbana, ett väl fungerande bussnät och de föreslagna utbyggnaderna av vägnätet. Det är idag oklart på vilket sätt Saltsjöbanan kommer att moderniseras. Förtätning med bostäder längs Saltsjöbanan innebär ett större underlag med resande och är därför av stor betydelse för Saltsjöbanans utveckling.

Skanova

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbetet påbörjas för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget.

Kommentar:

Synpunkterna påverkar inte översiktsplanen utformning.

Svenska turistföreningen

Svenska turistföreningen (STF) anser att det i översiktsplanen är en helt oacceptabel avgränsning av Skarpnäs naturreservat och en helt oacceptabel skrivning om bebyggelse in i tänkt naturreservat. STF redovisar även den avgränsning av naturreservatet de föreslår i en kartbilaga.

Kommentar:

Översiktsplanens delområde N6 ska inte ses som en definitiv avgränsning av naturreservatet. I riktlinjerna står att naturreservatsbildning pågår men den exakta avgränsningen är inte klarlagd. Arbetet med naturreservatsbildningen har dock gått så pass långt att vissa justeringar av gränsen för område N6 kan göras i översiktsplanen. I samband med bildandet av naturreservatet ska möjligheten att lokalisera bostäder eller verksamheter på ett mycket begränsat område (ca 1 ha) i anslutning till befintligt arbetsplatsområde (A1) studeras.

Vattenfall Eldistribution AB

Vattenfall har i sitt samrådsyttrande beskrivit tillstånd för befintliga ledningar och villkor för eventuell flytt av dessa. Vattenfall har inga ytterligare synpunkter på den utställda översiktsplanen.

Kommentar:

Yttrandet påverkar inte utformningen av översiktsplanen

Älgö fastighetsägarförening

Älgö fastighetsförening (ÄFF) anser att Älgös framtida utveckling av mark och bebyggelse såsom den är beskriven i förslag till översiktsplan är så otydligt beskriven att risken finns att såväl kommunens viljeyttring som spelreglerna för kommuninvånarna och marknadens aktörer gällande Älgö, riskerar att misstolkas och leda till en oönskad förtätning av ön. Att hänvisa till "175 stycken småhus" som enda parameter för utvecklingen av bebyggelsen på Älgö utan att ställa siffran i relation till det i detaljplanen anvisade största tillåtna antal fastigheter, med var sin byggrätt för bostadshus, är att lämna dörren öppen för misstolkningar från kommuninvånarna och marknadens aktörers sida som kan leda till godtyckliga bygglov.

ÄFF konstaterar att grunddragen i fråga om den avsedda användningen av vattenområden på Älgö överhuvudtaget inte framgår av förslaget. och anser att det strider mot Plan- och bygglagen regler om att det av planen ska enligt lag framgå: grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden. ÄFF är av den mening att vattenområdena längs Älgös kuster icke ska exploateras för ytterligare anläggande av vare sig byggnader eller bryggor och ej heller marinor.

Kommentar:

För Älgö finns en detaljplan som vann laga kraft 2009-07-16. Detaljplanen anger byggrätter/exploateringsgrad på ett mycket mer detaljerat sätt en vad som är möjligt i en översiktsplan. De ytterligare cirka 175 småhus som nämns i översiktsplanen motsvarar den exploatering som är möjlig om detaljplanen utnyttjas fullt ut. Detaljplanen medger inte några nya avstyckningar, utan exploateringen kommer att ske på befintliga tomter. Detaljplanen har en genomförandetid på 15 år och får under denna tid kan inte ändras mot fastighetsägarnas vilja. Den nya översiktsplanen kommer därför inte ha någon

större praktisk betydelse för Älgö. Under område V6 Ingaröfjärden beskrivs vattenområdet runt Älgö och dess stora naturvärden. Vattenområdet närmast land regleras i detaljplanen.

Privatpersoner

6 st. yttranden

Samtliga dessa yttranden motsätter sig anläggandet av ett promenadstråk längs Ältasjöns östra vik mellan Älta IP och Stensö. I yttrandena framförs risken för att en sådan gångväg hotar befintliga naturvärden, men även problem med ökad skadegörelse och insyn. I flera yttranden framförs också att det finns bättre användning för pengarna för idrotts- och friluftslivet i Älta.

Kommentar:

Översiktsplanen riktlinjer anger endast att frågan ska utredas. Texten har dock ändrats till: ”för att öka tillgängligheten till sjön bör möjligheterna till att utveckla strandpromenader kring sjön utredas”.

Yttrande

Yttrandet är identiskt med yttrande från Älgö fastighetsägarförening.

Kommentar:

Se kommentar till Älgö fastighetsägarförening.

Yttrande

Yttrandet anser att tunnelbanans blå linje ska byggas ut från Kungsträdgården längs Skeppsbron och sedan ovan jord på det utrymme som i dag upptas av Saltsjöbanan. Det menar att en tunnelbana ska vara trevlig att åka med och tycker att Saltsjöbanan kan ansluta till tunnelbanan vid Järta. Det redovisar också ett antal detaljförslag för olika bytespunkter. I yttrandet framhålls att nya på- och avfartsramper på Värmdöleden ska byggas vid Boovägen och att Dalkarlsängen ska bevaras som resursområde till dess hela Södra Boo är utbyggt. Yttrandet påpekar att Södra Boo inte har tillgång till något större naturområde och föreslår en gång- och cykelbro mellan Boo och Skogsö (ett konkret förslag redovisas i yttrandet). Det framhålls också att en bekväm gång- och cykelväg borde byggas mellan Orminge och Velamsund samt att kommunen generellt bör utveckla cykelvägnätet.

Kommentar:

Översiktsplanen föreslår utbyggnad av tunnelbana till Orminge och en moderniserad Saltsjöbana. Detta innebära att tunnelbanan måste förläggas under jord på Sicklaön. I Boo möjliggör översiktsplanen både dragningar i markläge och under jord. Översiktsplanen föreslår även en ny trafikplats vid Boovägen. Dalkarlsängen planeras samtidigt som sydöstra Boo och behoven av t ex skola är tänkta att täckas inom Dalkarlsängen. De redovisade förslagen om gång och cykelförbindelser är alltför detaljerade för en översiktsplan men kan behandlas inom ramen för detaljplanering i sydöstra Boo.

Yttrande

Yttrandet menar att det är en felaktig analys att människor begär och trycker på för att få komma till Stockholm. Det framför nackdelarna med världens överbefolkade storstäder och ifrågasätter om de är hållbara. I yttrandet anses att riskerna blir koncentrerade, luft-, vatten-, jordföroreningar koncentreras och att mångfalden utarmas. Det framhålls att medelstora samhällen inom ett rimligt avstånd är bättre och att vi ska låta människor stanna i medelstora samhällen och minska trycket på bostadsmarknaden och miljön i

Stockholmsområdet. Som argument för detta framför han ett antal synpunkter inom miljö, energi och hälsa.

Kommentar:

De synpunkter som tas upp kan möjligtvis vara en fråga för ställningstagande på nationell och regional nivå, men i dagsläget finns det en stor inflyttning till Stockholmsregionen. Nacka bör då ta ett fortsatt ansvar för regionens bostadsförsörjning och det är viktigt att ha beredskap för en efterfrågan av att bygga och bo i Nacka och att göra det möjligt för Nackas ungdomar att få en bostad i den egna kommunen.

Yttrande

Yttrandet vänder sig mot idén med så många höga punkthus på Nobelberget. Det ställer sig frågande till varför Tallbacken (Atlasvägen) ligger inom område för förtätning. Yttrandet tar även upp problem med trafik och parkering i Sickla.

Kommentar:

Översiktsplanen redovisar vissa områden som förtätningsområden. Men det innebär inte att förtätning görs överallt. All förtätning föregås av detaljplanläggning. För Nobelberget pågår detaljplanläggning och frågor om hustyper och höjder behandlas i detaljplanen. Problem vad gäller trafik och parkering kommer att behandlas både i kommande detaljplanen och i den parkeringsstrategi som för närvarande tas fram.

9 st. yttranden

Instämmande i Älgö Fastighetsägarförenings yttrande.

Kommentar:

Se kommentar till Älgö fastighetsägarförening.

Yttrande

Yttrandet är mycket kritiskt till genomförandet av detaljplanen för Älgö och menar att översiktsplanen beskriver att omvandlingen ska fortsätta tvinga bort fritidshusägare för att förvandla Älgö till en villaförort. Det begär att genomförandet av detaljplanen liksom utformningen av översiktsplanen sker med stor och ökad omsorg och hänsyn till Älgös känsliga miljö och skärgårdskaraktär.

Kommentar:

Se kommentar till Älgö fastighetsägarförening.

Yttrande

Yttrandet tycker att Hörnvägen i Storängen verkar ligga inom nyexploateringszonen i centrala Nacka och uttrycker oro för att bli granne med stadsbebyggelse.

Kommentar:

I det aktuella området är Värmdövägen en naturlig gräns mellan det som betecknas som tät stadsbebyggelse och det som kallas gles blandad bebyggelse (Storängen). En gräns i en översiktsplan är inte juridiskt bindande utan ett sätt att särskilja olika riktlinjer. Följande riktlinje står i översiktsplanen om område Bg3 Lillängen - Storängen vad gäller utveckling av mark och bebyggelse: ”Området omfattar småhusbebyggelse från början till mitten av 1900-talet. Områdets karaktär och skala bör behållas. Någon nybebyggelse av betydelse planeras inte inom området, men vissa kompletteringar kan vara aktuella, till exempel i anslutning till Storängens station”.

Yttrande

Yttrandet anser att kommunen förelägger invånarna i Nacka en i praktiken redan beslutad Översiktsplan som baseras på tunnelbana till Nacka Forum med senare förlängning till Orminge Centrum innan dessa förslag, som ännu befinner sig under utredning, har diskuterats och förankrats hos Nackaborna. Det menar att Nacka tolkas i folkmun som området "Nacka Stad" att begreppet "Tunnelbana till Nacka" därför blir oprecist och påpekar att Översiktsplan 2002 gäller fram tills ny Översiktsplan beslutats i laga ordning. Det anser att området mellan Skurubron och Orminge som enda området i hela Nacka kommun som belagts med spårreservat med åtföljande byggförbud.

I yttrandet anses att kommunen ska genomföra en reseunderlagsundersökning med tyngdpunkten lagd på arbetsresor med angivande av resmål med byten samt resor med buss under fritid omfattande alla boendeområdena på Sicklaön och på Ormingelandet och utförd av opartiskt trafikonsult. Det tycker också att kommunen ska göra förslag på hur framtida Orminge Centrum kan komma att utvecklas med förtätningen med stenhus, med centralt som ändstation för tunnelbanan och med bussterminal. Förslag som bör ställas ut i Orminge centrum och bli föremål för utbyte av synpunkter mellan Boo-borna och Nackapolitikerna.

Kommentar:

Den nya översiktsplanen har tagits fram genom den demokratiska process som finns reglerad i plan- och bygglagen och tills den nya översiktsplanen vunnit laga kraft gäller givetvis Översiktsplan 2002. Mellan Skurubron och Orminge möjliggör översiktsplanen tunnelbana ovan mark och enligt riktlinjerna bör bebyggelse som hindrar detta inte tillkomma närmast Värmdöleden och Ormingeleden. Förslaget med en reseunderlagsundersökning är intressant och kommer att undersökas. Ett förslag till detaljplaneprogram för Orminge centrum tas för närvarande fram och samråd planeras till hösten 2012.

Yttrande

Yttrandet anser det viktigt att anordna bra infartsparkeringar längs Saltsjöbanan, men tycker att området kring Solsidans station är för litet för en sådan parkering och för med sig alltför många negativa effekter för de som bor i området. Det föreslås att en ny och stor infartsparkering byggs i anslutning till Samskolan på fältet norr om spåret. Den ytan är för närvarande outnyttjad och ligger långt från bostäder. Den torde också komma att behövas som parkeringsplats för alla aktiviteter kring Samskolan.

Kommentar:

Omvandlingen av Älgö till permanentbebyggelse skapar behov av en infartsparkering. Ur ett översiktsplanens perspektiv är det naturligt att förlägga denna så långt ut som möjligt och en riktlinje om infartsparkering har därför införts i område Bm 10 Norra Solsidan. Detta hindrar inte att fler alternativ studeras innan en infartsparkering ställs i ordning.

Yttrande

Yttrandet anser att är det övergripande målet "Ett hållbart Nacka" strider i hög grad mot den rådande stadsplaneringen i Nacka som under många år prioriterat biltrafikens framkomlighet före andra trafikslag samt att ett klimatanpassat transportsystem är inte förenligt med förslaget att bygga Österleden och broförbindelsen över Svindersviken. Det föreslår därför att Östlig förbindelse tas bort i förslaget till översiktsplan och att enbart en gång- och cykelbro byggs till Kvarnholmen.

Yttrandet föreslår att målet med planeringen av Finntorps centrum bör vara "begränsad och varsam utbyggnad", att kontakten mellan Finntorp och Järlasjö förbättras och att Järlaleden stängs för biltrafik från Planriavägen och österut till Saltsjö-Järla. Det tycker också att bullerskydd ska byggas utmed Värmdöleden delen mellan Svindersvik och Vikdalen. I yttrandet föreslås även att en trafikutredning snarast påbörjas som belyser konsekvenserna av Järlaledens stängning, att en cykelplan för hela kommunen prioriteras och presenteras senast 2012, samt att nya perspektiv på infrastrukturplaneringen

tillämpas i Nacka, genom att använda ”fyrstegsprincipen” vid planering av nya vägprojekt och satsa på bilsnål stadsplanering.

Kommentar:

Översiktsplanen betonar en inriktning på kollektivtrafik och bättre förutsättningar för gång- och cykeltrafik, men i ett framtida effektivt och klimatanpassat transportsystem behövs alla delar som redovisas i översiktsplanen det vill säga tunnelbana, moderniserad Saltsjöbana, ett väl fungerande bussnät och de föreslagna utbyggnaderna av vägnätet. Östlig förbindelse är en viktig del i transportsystemet för kommunikationen mellan Nacka och de norra delarna av Stockholmsregionen. För Finntorp finns ett antaget detaljplaneprogram som innebär varsam komplettering. Översiktsplanen föreslår att en cykelplan utarbetas men anger inte någon exakt tidpunkt. Stora vägprojekt är en fråga för Trafikverket och det är där fyrstegsprincipen utarbetats.

Anders Ekengren
Stadsbyggnadsdirektör

Sven Andersson
Översiktsplanerare

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Avdelningen för planfrågor
Carin Wanbo
08-785 51 48

GRANSKNINGSYTTRANDE

Datum
2012-03-12

Beteckning
401-37142-2011

1 (3)

Nacka kommun
Planenheten
131 81 NACKA

"HÅLLBAR FRAMTID I NACKA" Översiktsplan för Nacka kommun, utställningsversion november 2011

Nacka kommun har överlämnat ett förslag till översiktsplan i samband med utställning enligt 4 kap. 6 § plan- och bygglagen (1987:10) ÄPBL/3 kap. 12 § plan- och bygglagen (2010:900) PBL. Länsstyrelsen har den 11 april 2011 avgivit ett samrådsyttrande över en tidigare version av planförslaget.

Vid utställningen begränsar Länsstyrelsen granskningen enligt 3 kap. 16 § PBL (2010:900) till om förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt miljöbalken, om förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm inte följs, om frågor som angår flera kommuner inte har samordnats på lämpligt sätt, om bebyggelse blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning och erosion samt om redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen är förenlig 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken (MB).

Granskningsyttrandet ska enligt 3 kap. 22 § PBL fogas till översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i viss del ska det även anmärkas i den antagna planen.

Länsstyrelsen har under utställningstiden givit Försvarmakten/HK, Trafikverket Region Stockholm, Sjöfartsverket – sjöfart och samhälle, Vattenfall Eldistribution AB samt Svenska Kraftnät AB tillfälle att lämna synpunkter på förslaget till översiktsplan.

Länsstyrelsen har samordnat de statliga myndigheternas synpunkter som rör de frågor som tas upp i granskningsyttrandet.

Nedanstående frågor kan leda till att Länsstyrelsen kommer att pröva kommunens beslut att anta detaljplaner eller områdesbestämmelser enligt 11 kap. 10 § PBL.

TOTALFÖRSVARET/riksintresse 3 kap. 9 § MB

Försvarmakten fattade den 17 februari 2010 beslut om en översyn av områden av riksintresse för totalförsvarets militära del. Riksintresset för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § andra stycket MB kan i vissa fall redovisas öppet i en översiktsplan, i andra fall inte. Dels finns områden i form av t.ex. övnings- och

Postadress
Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Besöksadress
Hantverkargatan 29

Telefon
08-785 40 00
Fax
08-785 40 01

E-post/webbplats
stockholm@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/stockholm

skjutfält som kan visas öppet, dels områden som av sekretesskäl inte kan visas öppet. De senare har oftast koppling till spanings-, kommunikations- och underrättelsesystem. I Nacka kommun finns inga områden av riksintresse för totalförsvaret som kan visas öppet i översiktsplanen.

Vissa tekniska anläggningar och dess funktion är utpekade som riksintresse för totalförsvaret. Dessa kan inte redovisas på kartor i översiktsplanen. Det rör t.ex. radar- och radiolänksystem. Inom Nacka kommun kan höga byggnadsobjekt som master och vindkraftverk och även höga byggnader riskera att störa riksintresset. Allmänt gäller att hela landet är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför samlad bebyggelse och högre än 45 m inom samlad bebyggelse. Försvarsmakten ska kontaktas i tidiga skeden i sådana plan- och byggärenden, vilket bör framgå av översiktsplan eller översiktsplanens underlag.

BERGS OLJEHAMN/mellankommunalt intresse

Bergs oljehamn är i förslaget till översiktsplan redovisat som ett utredningsområde. Utredningen ska belysa konsekvenserna av en avveckling av oljehamnen samt möjligheten att bebygga området med bostäder. Hanteringen av petroleumprodukter m.m. vid Bergs oljehamn prövas för närvarande av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen. Statoil AB har ansökt om ett något utvidgat tillstånd för hantering av bränslen och kemikalier. De har ett idag ett miljötillstånd som löper tillsvidare. Länsstyrelsen anser att depån bör behållas eftersom det inte finns några alternativa depåer för flytande bränsle inom rimliga transportavstånd. Verksamheten vid Bergs oljehamn bör inte avvecklas förrän frågan om hur Stockholmsområdet ska försörjas med petroleumprodukter är löst.

VÄGTRAFIKBULLER/hälsa och säkerhet

Enligt översiktsplanens generella riktlinjer ska en så bra ljudnivå som möjligt alltid eftersträvas och vid nyexploatering och förtätning tillämpas de riktvärden för buller från trafik som riksdagen beslutat om. Vidare anges att i redovisad tät och medeltät stadsbebyggelse enligt planförslaget kan avsteg (fall A) från riktvärdena tillämpas i goda kollektivtrafiklägen. Vid tät stadsbebyggelse kan ytterligare avsteg från riktvärdena (fall B) tillämpas. Länsstyrelsen konstaterar att dessa generella riktlinjer omfattar relativt stora områden och anser att riktlinjerna behöver preciseras.

Länsstyrelsen gör på nuvarande underlag och med utgångspunkt från Länsstyrelsens rapport "Trafikbuller i bostadsplanering" (rapport 2007:23) bedömningen att avsteg från bullerriktvärdena kan vara tillämpligt inom på karta redovisad tät stadsbebyggelse i anslutning till kollektivtrafik. Vidare kan avsteg vara tillämpligt vid nybyggnad av flerbostadshus av mer urban karaktär i centrala delar av den på karta redovisade medeltäta stadsbebyggelsen och förutsatt att bebyggelsen uppförs i nära anslutning till kollektivtrafik. Avstegen får dock inte vara större än att samtliga lägenheter har tillgång till en mindre bullrig sida för minst hälften av boningsrummen med nivåer betydligt lägre än 55 dB(A)

ekvivalentnivå. För uteplats i anslutning till bostaden godtas högst 55 dB(A) ekvivalentnivå och högst 70 dB(A) maximalnivå (fall A). Inom tät stadsbebyggelse i centrala lägen kan avsteg som medger en ljudnivå utomhus på den mindre bullriga sidan om högst 55 dB(A) godtas och kravet på tyst uteplats kan frångås (fall B).

BEBYGGELSE VID MILJÖSTÖRANDE VERKSAMHETER

/hälsa, säkerhet eller risk för olyckor, översvämning och erosion

De olika miljö- och riskfrågor som är viktiga att uppmärksamma vid detaljplanering och tillståndsprövning redovisas i översiktsplanens underlag. I förslaget till översiktsplan saknas dock ställningstagande eller riktlinjer till hur kommunen avser att beakta dessa olika miljö- och hälsoaspekter. Planens översiktliga karaktär gör även att bebyggelsens lämplighet vid närmare planering inte fullt ut kan förutses. Länsstyrelsen utgår från att störningar och risker kommer att beaktas i efterföljande detaljplanering och tillståndsbeslut, så att bebyggelsen inte blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning och erosion.

I översiktsplanens underlag redovisas risker för översvämning och höjda havsnivåer. Det är viktigt att uppmärksamma att kunskapsläget om klimatets förändring och dess påverkan på havsnivån ständigt förändras genom nya utredningar och forskarrön, varför det bör finnas en beredskap att uppdatera översiktsplanens underlag och att ompröva översiktsplanens riktlinjer i detta avseende.

NY PLAN- OCH BYGGLAG (2010:900)

Framtagandet av översiktsplanen följer bestämmelserna i ÄPBL enligt övergångsbestämmelserna i PBL. Det är dock bra om hänvisningar i den nya översiktsplanen görs till lagrum i PBL. Även i detta granskningsyttrande görs hänvisningarna till PBL.

I slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsöverdirektör Katarina Kämpe beslutande, länsassessor Elisabeth Gummesson, plandirektör Inger Holmqvist, miljödirektör Lars Nyberg, t.f. tillväxtdirektör Kjell Haglund, försvarsdirektör Hans Spets och arkitekt Carin Wanbo föredragande.

Katarina Kämpe

Carin Wanbo

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN
Avdelningen för planfrågor
Carin Wanbo
08-785 51 48

GRANSKNINGSYTTRANDE

Datum
2012-03-12

Beteckning
401-37142-2011

1 (1)

Sändlista :

Trafikverket, Region Stockholm,
Sjöfartsverket, Sjöfart och Samhälle
Försvarsmakten/HK
Vattenfall Eldistribution AB
Svenska Kraftnät AB

Tillväxt, miljö och regionplanering
SL

Stockholm stad
Vaxholm stad
Lidingö stad
Tyresö kommun
Värmdö kommun

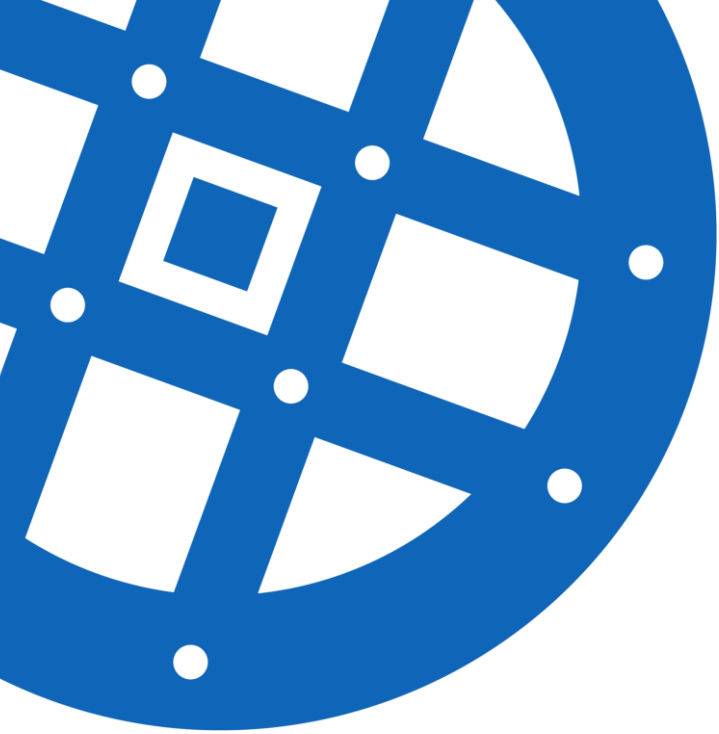
Postadress
Länstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Besöksadress
Hantverkargatan 29

Telefon
08-785 40 00
Fax
08-785 40 01

E-post/webbplats
stockholm@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/stockholm

Bilaga 3 till Översiktsplan för Nacka kommun
antagen juni 2012

Miljö- och Stadsbyggnad, KFKS 2009/346-212